วิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่

Factors Effecting Direct Investment from Thailand to New ASEAN's Member Countries

นางสาวกิตติยา ขินแก้ว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์	เศรษฐศาสตร์
สาขา	**ภาควิชา**

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่

Factors Effecting Direct Investment from Thailand to New ASEAN's Member Countries

นามผู้วิจัย **นางสาวกิตติยา ขินแก้ว**

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

(รองศาสตราจารย์จีรพรรณ กุลดิลก, ศ.ม.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ กู้เจริญประสิทธิ์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา .....

(รองศาสตราจารย์ชูชีพ พิพัฒน์ศิถี, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่

Factors Effecting Direct Investment from Thailand to New ASEAN's Member Countries

โดย

นางสาวกิตติยา ขินแก้ว

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2551

กิตติยา ขินแก้ว 2551: ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์จีรพรรณ กุลดิลก, ศ.ม. 158 หน้า

ประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่นั้นเพิ่งเปิดประเทศไม่นาน มีความต้องการแหล่งเงินทุนเพื่อมาพัฒนาประเทศของตน พร้อมทั้งมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเหมาะสำหรับการลงทุนเป็นอย่างยิ่ง ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย ในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ก่อนและหลังการเข้าเป็นสมาชิกของอาเซียน และ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ โดยประเทศที่ทำการศึกษาคือ ประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ซึ่งทำการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ต่อปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ วิธีวิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ที่มีตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) โดยทำการวิเคราะห์ก่อนและหลังเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน

จากผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาพบว่า การลงทุนของนักลงทุนไทยส่วนใหญ่จะเน้นการลงทุนในภาคเกษตรกรรมมากที่สุดและมูลค่าเงินลงทุนของประเทศไทยที่ไหลเข้าไปในประเทศเหล่านี้มากที่สุดคือโครงการประเภทพลังงาน เนื่องมาจากอัตราค่าจ้างแรงงานที่มีราคาถูกซึ่งจะต่างกันเฉพาะทักษะของแรงงานในแต่ละประเทศ ที่ประเทศผู้ลงทุนใช้ในการกำหนดที่จะลงทุนในประเทศใด นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดที่ว่าระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ยังไม่สามารถรองรับความต้องการในการบริโภคได้เท่าที่ควรและเมื่อนำปัจจัยต่าง ๆ มาวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศกัมพูชา อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศลาวและพม่า จำนวนประชากรของพม่า และภายหลังจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของเวียดนามนั้นมีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ซึ่งนักลงทุนที่จะเข้าไปลงทุนในประเทศเหล่านี้ควรศึกษาถึงข้อจำกัดในการลงทุนและรัฐบาลควรหันมาสนับสนุนการลงทุนในด้านต่าง ๆ

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Kittiya Khinkeaw 2008: Factors Effecting Direct Investment from Thailand to New ASEAN's Member Countries. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Associate Professor Chiraphan Kuladilok, M.Econ. 158 pages.

New ASEAN Member countries have been recently opening their countries and they need sources of funds to develop their countries. They have an abundance of natural resources which are absolutely suitable for investment .This thesis aims to examine quantity and analyze factors effected Foreign Direct Investment From Thailand to New Asian Member Countries. Case studies are focused on Cambodia, Laos, Myanmar and Vietnam. The studies are conducted by analyzing a secondary sources data, by using a multiple regression, dummy variable and ordinary least square for analyze before and after participation.

According to descriptive research indicated that the most investment of Thailand are on agricultural sector and energy project that have a lot of value. Then a low wage is an importance for investor but different by skill of labour. Moreover, having limitation is an excess demand for public utilities. When taking regression by quantitative found that the Gross Domestic Product in Cambodia , the Inflation in Laos and Myanmar , the Population in Myanmar and the post participation ASEAN member of Vietnam have effected Investors to New ASEAN's Member countries. Hence, the investor interested to entry, should study conditions of investment as well as the government should support all of the policy to all kind of investment.

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's signature Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ รองศาสตราจารย์ จีรพรรณ กุลดิลก ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ กู้เจริญประสิทธิ์ กรรมการวิชาเอก ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณโครงการบัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ที่กรุณาให้โอกาส ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ในขั้นตอนต่างๆ ของการเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณครอบครัวข้าพเจ้า นายราเชนทร์ ปัญญาธนคุณ เจ้าหน้าที่สำนักเอเชีย กรมการค้าระหว่างประเทศ เพื่อนร่วมรุ่นที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อันเป็นกำลังใจสำคัญ และให้ความช่วยเหลือในช่วงของการศึกษาและทำการวิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสาร บทความต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในงานวิจัยนี้

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

กิตติยา ขินแก้ว

มีนาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	11
กรอบแนวคิดในการศึกษา	19
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	20
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	20
การวิเคราะห์ข้อมูล	21
แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย	21
สมมติฐานการศึกษา	24
บทที่ 4 การศึกษาปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย	
ในประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม	30
ประเทศกัมพูชา	30
ประเทศลาว	40
ประเทศพม่า	71
ประเทศเวียดนาม	104
สรุปผลการวิเคราะห์	126

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ 133
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศกัมพูชา 134
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศลาว 136
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศพม่า 138
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศเวียดนาม 140
สรุปผลการวิเคราะห์ 142
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 144
สรุปผลการวิจัย 144
ข้อเสนอแนะ 147

เอกสารและสิ่งอ้างอิง 149

ภาคผนวก 152

ประวัติการศึกษาและการทำงาน 158

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงอัตราค่าธรรมเนียมในการอนุญาตนำเข้าสินค้า	75
2	เปรียบเทียบจุดอ่อนของการลงทุนของไทยในประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน	127
3	เปรียบเทียบจุดแข็งในการลงทุนของไทยในประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน	128
4	เปรียบเทียบอุปสรรคในการลงทุนของไทยในประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน	129
5	เปรียบเทียบโอกาสในการลงทุนของไทยในประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน	130
6	เปรียบเทียบลำดับมูลค่าการลงทุนของประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่	131
7	เปรียบเทียบลำจำนวนโครงการลงทุนของประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่	132
8	เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่	143
ตารางผนวกที่		
1	ปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน	153
2	Regression ประเทศกัมพูชา	154
3	Regression ประเทศลาว	155
4	Regression ประเทศพม่า	156
5	Regression ประเทศเวียดนาม	157

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติใน5 ประเทศสมาชิกอาเซียน, ค.ศ.1995-2004	3
2	การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในประเทศBCLMV , ค.ศ.1995-2004	4
3	การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน, ค.ศ.1995-1998	4
4	การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน, ค.ศ.1995-2004	5
5	แก่นแท้" ของทฤษฎี "โคจิมา" ในส่วนที่เกี่ยวกับทฤษฎีการลงทุโดยตรงในต่างประเทศ	17
6	กรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ	19
7	แสดงปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศกัมพูชา	35
8	แผนภูมิการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศกัมพูชา	35
9	แสดงปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประทศลาว	57
10	แผนภูมิการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศลาว	58
11	แสดงปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศพม่า	82
12	แผนภูมิการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศพม่า	83

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
13	แสดงปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศเวียดนาม	112
14	แผนภูมิการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศเวียดนาม	114
15	การไหลเข้าของการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่	126

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

อาเซียน(ASEAN :The Association of South East Asian Nations) หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ(Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาบรูไน ดารุสซาลาม เข้าเป็นสมาชิกในปี พ.ศ.2527 เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกในปี พ.ศ.2538 ลาวและพม่าเป็นสมาชิกอาเซียนในปี พ.ศ.2540 และกัมพูชาเข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียนอันดับสุดท้ายในปี พ.ศ.2542 ทำให้อาเซียนมีสมาชิกทั้งสิ้น 10 ประเทศ มีประชากรรวมทั้งสิ้น 500 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2535 อาเซียนได้เริ่มจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน(AFTA)ซึ่งถือได้ว่าเป็นความตกลงการค้าเสรี(FTA)ครั้งแรกของเมืองไทย โดยวัตถุประสงค์นั้น เพื่อส่งเสริมการค้าภายในภูมิภาค อาเซียนได้พัฒนาการมาเป็นลำดับ ทั้งในด้านการค้าการบริการและการลงทุนจนกระทั่งปีพ.ศ. 2545 จึงได้เริ่มเกิดแนวคิดของการเร่งรัดรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนเกิดขึ้นโดยเป้าหมายหลักคือ การนำไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ภายในปี พ.ศ.2563(ค.ศ.2020) อันเป็นเป้าหมายสุดท้ายของวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ซึ่งอาเซียนจะมีการเคลื่อนย้ายของสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และ แรงงาน อย่างเสรีมากขึ้น รวมทั้งการเดินทางภายในอาเซียนได้อย่างสะดวกและเสรีมากยิ่งขึ้น

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 เป็นต้นมา ภูมิภาคเอเชียเป็นภูมิภาคหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ เข้ามาเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มกำลังพัฒนาอื่นๆ ดังจะเห็นได้ว่าการที่ประเทศในอาเซียนมักติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศกำลังพัฒนาที่มีการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไหลเข้ามาลงทุนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากอาเซียนมีปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุนหลายประการ ทั้งค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

หลังปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา พบว่าสัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในอาเซียนเริ่มลดลง ถึงแม้ในด้านปริมาณยังมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องก็ตาม โดยสาเหตุเนื่องมาจากประเทศผู้ลงทุนเริ่มหันไปสนใจลงทุนในประเทศจีน และยุโรปตะวันออก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นมีปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุนเช่นกัน ประกอบกับ การลงทุนโดยตรงจากต่างชาตินั้นก็มีบทบาทในการพัฒนาประเทศด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงเกิดการแข่งขันกันเพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในแต่ละประเทศเกิดขึ้นสถานการณ์เช่นนี้ อาเซียนจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือจัดหานโยบายใหม่ เพื่อจูงใจการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในอาเซียนเพิ่มมากขึ้น และหนึ่งในนโยบายนั้นก็คือ การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน(AFTA)

การไหลเข้าของต่างชาติในสมาชิกอาเซียนนั้นมีปริมาณเพิ่มขึ้น ถ้ามองสัดส่วนการไหลเข้าของแต่ละประเทศแล้วนั้น (ภาพที่ 1 และ 2) จะพบว่าประเทศที่เป็นสมาชิกเดิมของอาเซียนนั้นจะมีเงินลงทุนเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าประเทศสมาชิกใหม่ เนื่องมาจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เมื่อพิจารณาประเทศไทยในฐานะของผู้ลงทุนเมื่อต้องการขยายตลาดของตนเองซึ่งเมื่อมองตามสัดส่วนของการลงทุนจากต่างชาติ (ภาพที่ 3 และ 4) จะพบว่าประเทศไทยมีผู้เข้ามาลงทุนในประเทศของตนในปริมาณที่สูง ดังนั้นนักลงทุนของประเทศไทยควรขยายฐานการผลิตและขยายตลาดของตนเข้าไปในประเทศที่กำลังเริ่มเปิดประเทศอย่างเช่น ประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน ซึ่งประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม นั้นเป็นประเทศที่เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกใหม่ในอาเซียน ดังนั้นจึงมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเมื่อกลุ่มประเทศต่างๆเหล่านี้ได้เริ่มหันมาเปิดประเทศและให้ความสำคัญต่อการค้าเสรีมากขึ้น จึงได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ซึ่งในทางบวกนั้นคือ เมื่อประเทศต่าง ๆ เหล่านี้เปิดประเทศขึ้นจะช่วยสร้างโอกาสให้แก่ประเทศไทยเพื่อที่ประเทศไทยสามารถขยายตลาดทางการค้าและการลงทุนได้กว้างขวางขึ้น โดยอาศัยความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ใกล้กับประเทศเหล่านี้ มีขนบธรรมเนียบ ประเพณี และวิถีชีวิตที่ใกล้เคียงกันมากกว่าประเทศอื่น นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งวัตถุดิบและเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญซึ่งสามารถป้อนเข้าสู่การผลิตของไทยได้ ประกอบกับวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มีราคาถูกกว่าที่ซื้อจากแหล่งอื่นๆ เนื่องจากความได้เปรียบทางระยะทางที่ใกล้กว่า ทำให้มีค่าขนส่งในราคาที่ต่ำกว่า

ในขณะเดียวกัน การเปิดประตูทางการค้าของประเทศเหล่านี้ ได้เร่งการผลิตเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าอุตสาหกรรมที่อาศัยแรงงานไร้ฝีมือที่มีอยู่มากออกมาสู่ตลาดโลก นอกจากนี้ยังมีปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศให้มีการเคลื่อนย้ายการผลิตของอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเหล่านี้เข้าสู่ประเทศของตนมากขึ้น

ประเทศเหล่านี้เป็นประเทศกำลังพัฒนา จึงมีความต้องการในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก แต่เนื่องมาจากปัจจัยทางด้านเงินลงทุนของประเทศเหล่านี้มีไม่มากนัก จึงมีความต้องการหาเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศของตนให้มีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น นโยบายการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนที่เกิดขึ้นนั้นเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่านโยบายดังกล่าวจะส่งผลต่อปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติที่จะตัดสินใจเลือกเข้ามาลงทุนในประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนหรือไม่

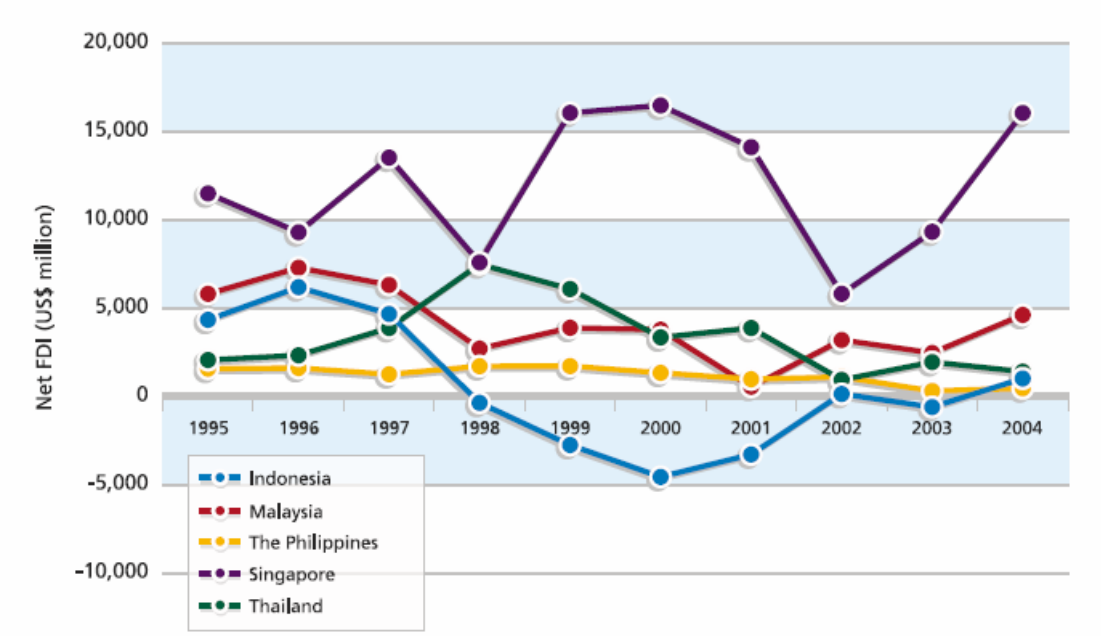

ภาพที่ 1 การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติใน5 ประเทศสมาชิกอาเซียน, ค.ศ.1995-2004

ที่มา : ASEAN Statistical Yearbook (2005)

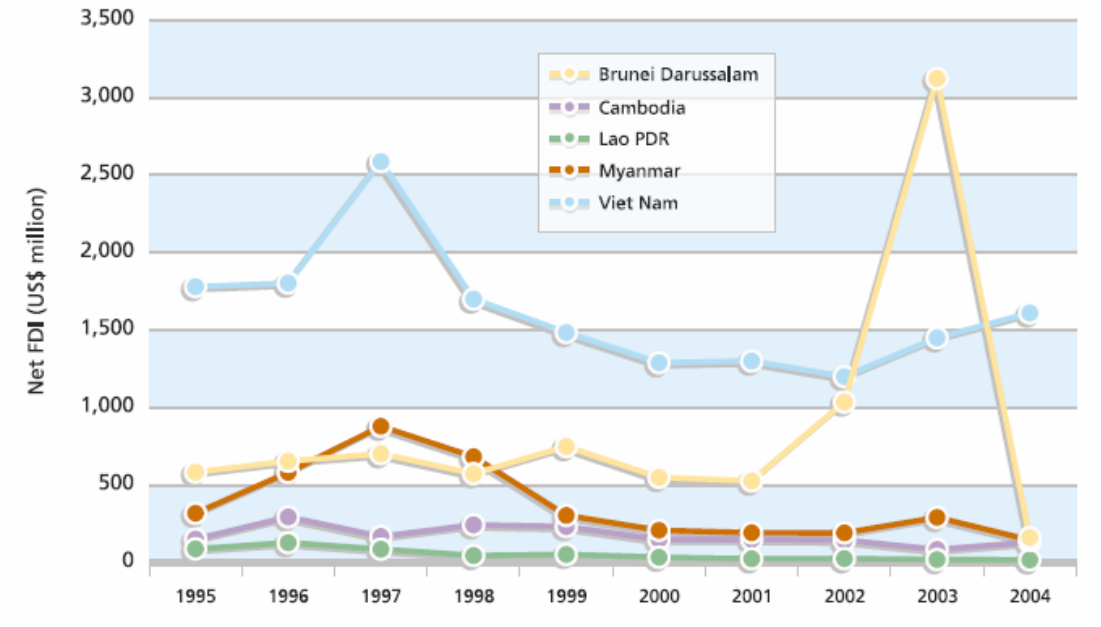

ภาพที่ 2 การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในประเทศ BCLMV , ค.ศ.1995-2004

ที่มา : ASEAN Statistical Yearbook (2005)

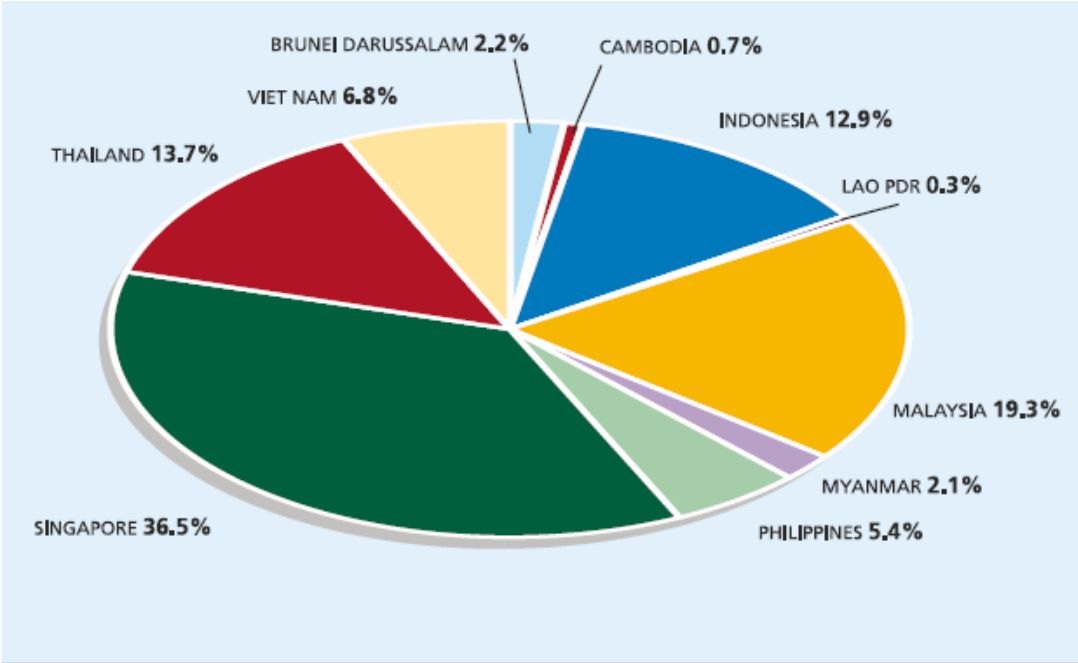

ภาพที่ 3 การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน, ค.ศ.1995-1998

ที่มา : ASEAN Statistical Yearbook (2005)

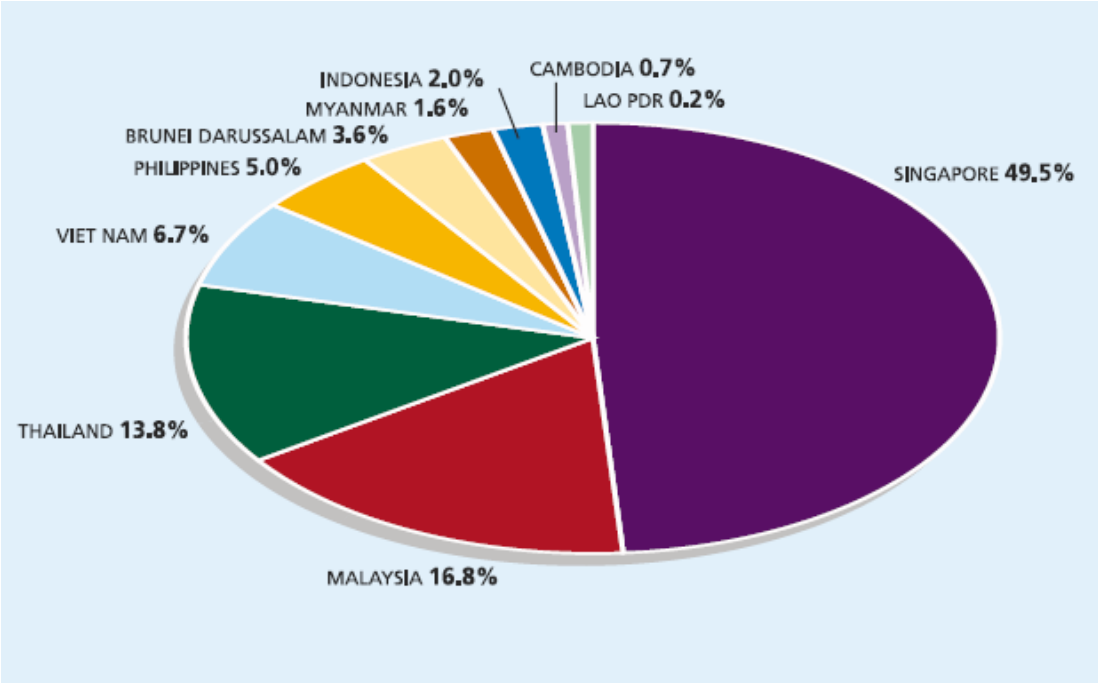

ภาพที่ 4 การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน, ค.ศ.1995-2004
ที่มา : ASEAN Statistical Yearbook (2005)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย ในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ก่อนและ หลังการเข้าเป็นสมาชิกของอาเซียน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลของประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และ เวียดนาม
2. ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2535 - 2549

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปริมาณของการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนามเมื่อก่อนและหลังการเข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียนว่ามีแนวโน้มของการลงทุนเมื่อเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนแล้วเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักลงทุนที่จะไปลงทุนในกลุ่มประเทศที่ทำการศึกษา

2. ผู้ลงทุนของประเทศไทยสามารถใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเข้าไปลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่

นิยามศัพท์

CLMV หมายถึง กลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม (สถาบันการต่างประเทศ,2551)

อาเซียน (ASEAN :The Association of South East Asian Nations) หมายถึง องค์กรที่ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ(Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาบรูไน ดารุสซาลามเข้าเป็นสมาชิกในปี พ.ศ.2527 เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกในปี พ.ศ.2538 ลาวและพม่าเป็นสมาชิกอาเซียนในปี พ.ศ.2540 และกัมพูชาเข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียนอันดับสุดท้ายในปี พ.ศ.2542 ทำให้อาเซียนมีสมาชิกทั้งสิ้น 10 ประเทศ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ,2548)

FDI (Foreign Direct Investment) หมายถึง การลงทุนที่คนในประเทศหนึ่งลงทุนในอีกประเทศหนึ่งโดยเข้าไปมีส่วนบริหารจัดการมิใช่ซื้อหุ้นเก็งกำไร (ดร.บุญเฉลิม บุญเจริญผล ,2549)

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ต้องการจะทราบถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจต่าง ๆที่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยอาศัยผลทางสถิติเป็นตัวบ่งบอกทิศทางและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งใช้การตรวจสอบเอกสารครั้งนี้ในการเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ในครั้งนี้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิราณี หาญชัยกิตติคุณ (2536) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศอินโดจีน : กรณีศึกษาประเทศลาวและประเทศเวียดนาม เนื่องจากประเทศไทยถูกกีดกันทางการค้าจากประเทศสหรัฐอเมริกาและในขณะเดียวกันยุโรปได้พยายามรวมตัวกันเป็นตลาดเดียวในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งมาตราการและนโยบายดังกล่าว มีผลกระทบทำให้ประเทศไทยส่งออกสินค้าไปยังประเทศต่างๆได้น้อยลง ดังนั้นประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องหาตลาดใหม่เพื่อรองรับและทดแทนผลกระทบจากการกีดกันดังกล่าว ซึ่งตลาดใหม่ที่ไทยให้ความสนใจได้แก่ ประเทศในกลุ่มอินโดจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศลาวและเวียดนาม เนื่องจากประเทศทั้งสองยังมีความต้องการที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจของตนและมีความต้องการสินค้า และการลงทุนจากต่างประเทศอยู่มาก

การค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว มีความเพิ่มขึ้นตามลำดับ พิจารณาจากมูลค่าการส่งออกระหว่างของประเทศไทยเพิ่มจาก 481.09 ล้านบาท ในปีพ.ศ.2524เป็น 1,678.41ล้านบาทในปีพ.ศ.2533 โดยมูลค่าการค้าส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปการส่งออกจากประเทศไทยไปยังประเทศลาวหรือการนำเข้าสินค้าของประเทศลาวนั่นเอง และหากพิจารณาถึงมูลค่าการนำเข้าพบว่าประเทศลาวนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยสูงสุดกล่าวคือ มีสัดส่วนลี่ยสูงถึงประมาณร้อยละ 40 เมื่อเทียบกับสินค้านำเข้าทั้งหมด และถ้าพิจารณาจากดัชนีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ พบว่าสินค้าประเทศ

ไทยได้เปรียบประเทศคู่ค้าอื่นๆ ได้แก่สินค้าเกษตร และสินค้าอุตสาหกรรม บางชนิดที่ไทยสามารถผลิตเองได้และได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีสินค้าที่ไทยเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ เนื่องจากเป็นสินค้าที่ไทยต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศ ประกอบกับคุณภาพและมาตรฐานของสินค้ายังไม่เป็นที่น่าเชื่อถือเท่าที่ควร

การค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศวียดนาม เนื่องจากปรเทศเวียดนามมีปัญหาเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง จึงทำให้การค้านั้นขาดความต่อเนื่อง แต่หลังจากการปฏิรูปเศรษฐกิจขึ้น การค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศเวียดนามเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาจากมูลค่าการค้าพบว่า มูลค่าการส่งออกของไทยยังน้อยมาก เมื่อเทียบกับประเทศคู่ค้าอื่นๆ ของประเทศเวียดนาม กล่าวคือ มีสัดส่วนเฉลี่ยประมาณร้อยละ 0.75 เท่านั้น ประเทศไทยจะมีส่วนแบ่งในตลาดประเทศเวียดนามเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากประเทศไทยมีความได้เปรียบทางภูมิประเทศ สังคม ค่าขนส่ง และอำนาจซื้อที่เพิ่มขึ้นของเวียดนาม

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ให้ความสนใจเข้าไปลงทุนในประเทศลาวโดยได้เข้าไปในโครงการต่าง ๆ ประเทศไทยจึงเป็นแหล่งเงินทุนภายนอกที่สำคัญที่สุดของลาว โครงการต่าง ๆ ที่ไทยได้เข้าไปลงทุนที่สำคัญได้แก่ ธุรกิจประเภทโรงงานผลิตอุตสาหกรรมต่าง ๆ ธุรกิจประเภทส่งออก – นำเข้า ธุรกิจประเภทอุตสาหกรรมจากไม้และหวาย ธุรกิจประเภทสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ส่วนการลงทุนในประเทศเวียดนามนั้น ได้รับการสนใจจากต่างชาติเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ประเทศเวียดนามได้ประกาศใช้นโยบายปฏิรูปทางเศรษฐกิจ เมื่อปี พ.ศ. 2529 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารประเทศควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างจริงจัง ซึ่งการเน้นนโยบายที่จะใช้การลงทุนจากต่างประเทศเป็นตัวกระตุ้นทางเศรษฐกิจที่กำลังถดถอย เพิ่มการจ้างงาน การได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศและการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากนโยบายดังกล่าว ประเทศไทยก็ได้ให้ความสนใจเข้าไปลงทุนในประเทศเวียดนามแล้ว คิดเป็นร้อยละ 1.59 ของเงินทุนทั้งหมด

ศุภมาศ พยัคฆพันธ์ (2537) ได้ศึกษาถึงการลงทุนทางตรงของไทยในประเทศลาว โดยเลือกธุรกิจ 3 ธุรกิจ ที่มีการลงทุนมากที่สุดคือ ธนาคารพาณิชย์ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป และธุรกิจโรงแรม

เพื่อทำการศึกษาถึงมูลเหตุการจูงใจที่ทำให้นักลงทุนไทยไปทำการลงทุนในประเทศลาว ผลการศึกษาพบว่าการเปิดสาขาธนาคารพาณิชย์ไทยในประเทศลาวมีลักษณะเพื่อต้องการรักษาส่วนแบ่งตลาดส่วนหนึ่ง ซึ่งเดิมตลาดส่วนนี้เป็นลูกค้าของธนาคารที่อยู่ในสาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ยังต้องการขยายตลาด เนื่องจากคาดว่าจะมีการค้าการลงทุนเพิ่มขึ้นหลังจากประเทศลาวเปิดประเทศ มูลเหตุที่สำคัญที่ทำให้ธาคารพาณิชย์ไทย มีความได้เปรียบเหนือธนาคารของประเทศลาวหรือธนาคารร่วมทุนในประเทศลาว คือ การเป็นธนาคารที่มีชื่อเสียงมากกว่า และตลาดส่วนใหญ่ในประเทศลาวเป็นนักธุรกิจไทย ที่เป็นลูกค้าเก่าแก่ของธนาคารพาณิชย์ไทย นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ไทยเหล่านี้ยังมีสาขาในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้ได้เปรียบการโอนเงินระหว่างประเทศ ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ลาวหรือธนาคารร่วมทุนในประเทศลาวยังไม่มีสาขาในต่างประเทศ

มูลเหตุจูงใจที่สำคัญของการไปลงทุนในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศลาวเป็นไปในลักษณะของการหลีกเลี่ยงข้อจำกัดของการนำเข้าของสินค้าไทยจากประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ เช่น ประชาคมยุโรป และสหรัฐอเมริกา ประกอบกับและความได้เปรียบของนักลงทุนไทยในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งเป็นความได้เปรียบในด้านประสบการณ์การผลิตและการดำเนินธุรกิจนานกว่า ความได้เปรียบในตลาดสินค้าที่ได้รับความเชื่อถือมากกว่า และมีความได้เปรียบในการแสวงหาปัจจัยการผลิตและแหล่งวัตถุดิบที่ดีกว่า โดยวัตถุดิบส่วนใหญ่นั้นส่งมาจากบริษัทแม่ในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการได้รับเครดิตในการสั่งซื้อวัตถุดิบที่นานกว่านักลงทุนลาว ส่วนความได้เปรียบของนักลงทุนไทยที่เหนือกว่านักลงทุนชาติอื่น ๆ เช่น ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฝรั่งเศส เยอรมัน และอิตาลี นั้น คือภาษาซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารแรงงานลาว

ส่วนการลงทุนในกิจการโรงแรมมีมูลเหตุจูงใจมาจากความต้องการห้องพักที่เพิ่มขึ้นจากการที่ประเทศลาวเริ่มเปิดประเทศ และยังมีมูลเหตุจูงใจจากการหาแหล่งลงทุนที่มีต้นทุนที่ต่ำ ทั้งนี้เพราะถ้าการลงทุนในธุรกิจโรงแรมในประเทศลาวไทยจะต้องใช้เงินลงทุนที่สูงกว่าในประเทศลาว อีกทั้งยังมีคู่แข่งมาก นักธุรกิจไทยที่ลงทุนในธุรกิจการโรงแรมนั้นยังมีความได้เปรียบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ มีลูกค้าคนไทยที่อยู่ในประเทศลาวเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการบริการของโรงแรมไทยจึงถูกใจลูกค้าที่เป็นคนชาติเดียวกันมากกว่า

ชิน บริพนธ์ (2541) ศึกษาเรื่องการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศเวียดนาม ศึกษากรณีธุรกิจร่วมทุนระหว่างประเทศไทย – เวียดนาม

จากการศึกษาพบว่าบริษัทของนักธุรกิจชาวไทยโดยส่วนใหญ่ที่ร่วมลงทุนในประเทศเวียดนามจะเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจในลักษณะธุรกิจร่วมทุน คิดเป็นสัดส่วนบริษัทร่วมทุนถึงร้อยละ 72 จากการลงทุนทั้งหมด และจากการออกแบบสอบถาม พบว่านักธุรกิจไทยที่ได้เข้าไปลงทุนในประเทศเวียดนามมีจำนวนบริษัทร่วมทุนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 39 บริษัทจากบริษัทร่วมทุนทั้งสิ้น 52 บริษัท ซึ่งปัจจัยที่ดึงดูดนักธุรกิจเข้าไปลงทุนในประเทศเวียดนาม คือ

1. ตลาดภายในประเทศเวียดนามเป็นตลาดใหญ่ มีความต้องการสินค้าปีนจำนวนมาก

2. เพื่อเข้าถึงตลาดใหม่ที่กำลังขยายตัวได้ดีกว่าเพราะคู่แข่งยังน้อยอยู่

3. เพื่อจะได้รับประโยชน์จากค่าแรงในประเทศที่ต่ำกว่าประเทศไทย

ผลการศึกษาถึงสิทธิประโยชน์ก่อนและหลังการตัดสินใจร่วมลงทุนระหว่างนักธุรกิจไทยกับนักธุรกิจหรือรัฐบาลเวียดนาม พบว่าการที่นักธุรกิจไทยเข้าไปร่วมลงทุนเพื่อหวังความช่วยเหลือด้านต่างๆของผู้ร่วมทุนชาวเวียดนามในส่วนที่นักธุรกิจชาวไทยไม่ชำนาญ ผลการสำรวจคิดว่ามีข้อตกลงหลายส่วนที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลง เช่นขั้นตอนการติดต่อประสานงานและการขอใบอนุญาตการลงทุน สัดส่วนการถือหุ้นและการแบ่งผลประโยชน์

นัฐยา ยวงใย (2542) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ต่อปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในอาเซียนโดยกาศึกษาจะใช้ข้อมูลของประเทศกลุ่ม อาเซียน 4 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ส่วนนข้อมูลของประเทศที่เข้ามาลงทุนในอาเซียนนั้น จะใช้ข้อมูลจาก 4 ประเทศคือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฮ่องกง และสิงคโปร์ โดยปีที่ใช้ในการศึกษาเริ่มจากปี พ.ศ. 2515 – 2539 เพื่อศึกษาว่าการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน มีผลกระทบอย่างไรต่อปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในอาเซียนและภายในกลุ่มอาเซียนเองในการศึกษาจะทำการประมาณค่าสมการปัจจัยการกำหนด FDI ของแต่

ละประเทศในอาเซียนด้วยวิธี OLS หลังจากนั้นจึงทำการทดสอบ Structural change ของ FDI และทำการทดสอบ 3 วิธีคือ Chow test Dummy variable test และ Recursive residual test ซึ่งผลการศึกษานั้นแสดงให้เห็นว่าการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนไม่มีผลทำให้ประเทศต่างๆในอาเซียนมีความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาในอาเซียน แม้ว่าในความเป็นจริงพบว่าปริมาณการลงทุนจากต่างชาติที่เข้ามาในอาเซียนนั้นจะเพิ่มขึ้น แต่เชื่อว่าการเพิ่มดังกล่าวไม่ได้มีผลมาจากการตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนแต่เกิดขึ้นจากปัจจัยอื่นซึ่งเป็นมาตรการต่างๆที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการลงทุน

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศมีอยู่หลายทฤษฎีด้วยกัน แต่ในวิทยานิพนธ์นี้จะเลือกมาเฉพาะทฤษฎีที่สำคัญ ๆ และเกี่ยวข้องซึ่งมี 3 ทฤษฎีด้วยกันซึ่งในเชิงบริหารธุรกิจระหว่งประเทศซึ่งเน้นในทางเศรษฐศาสตร์จุลภาค คือทฤษฎีผสมผเส และทฤษฎีการทำให้เป็นภายในส่วนในเชิงเศรษฐศาสตร์มหภาค คือ ทฤษฎีของโคจิมา ซึ่งสุวินัย ภรณวลัย(2540) กล่าวถึงความหมายและรายละเอียดในทฤษฎีผสมผเส ทฤษฎีการทำให้เป็นภายใน และทฤษฎีของโคจิมาไว้โดยสรุปดังนี้

1. ทฤษฎีการผสมผเสหรือทฤษฎีการสังเคาระห์ปัจจัยต่างๆที่กำหนดการลงทุนระหว่างประเทศ (Eclectic Theory)

เป็นทฤษฎีที่อธิบายเงื่อนไขความได้เปรียบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนทำการผลิตในต่างประเทศของบริษัทต่างๆสามารถอธิบายการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศได้ทุกประเภท

Dunning (1981 อ้างใน สุวินัย ภรณวลัย, 2540: 150) เสนอว่า บริษัทจะเข้าร่วมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ถ้าบริษัทนั้นบรรลุเงื่อนไข 3 ข้อดังนี้

1. ความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของสินทรัพย์พิเศษบางอย่าง (Ownership advantage) ปกติองค์การธุรกิจจะ ต้องมีสินทรัพย์อยู่ในครอบครองเพื่อจะนำสินทรัพย์เหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สินทรัพย์ของธุรกิจที่มีตัวตน(Tangible assets) เช่นสถานที่ทำการ อาคารโรงงาน เครื่องจักร เป็นต้น สินทรัพย์บางอย่างขององค์การธุรกิจอาจเป็นสินทรัพย์ที่องค์การธุรกิจอื่นๆที่ตั้งอยู่แหล่งเดียวกันต่างก็มีอยู่เช่นเดียวกัน เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม กฎหมาย และการค้าที่ส่งเสริมการลงทุน ความพร้อมของตลาดแรงงาน โครงสร้างของตลาดเป็นต้น แต่มีสินทรัพย์พิเศษบางอย่างที่องค์การธุรกิจสร้างขึ้นเอง หรือได้มาโดยวิธีต่างๆ เช่นโดยการซื้อสิทธิบัตร หรือซื้อสัมปทาน เป็นต้น สินทรัพย์เหล่านั้นได้แก่ ความรู้ทางเทคโนโลยี การจัดการ ประสบการณ์หรือทักษะของบุคคลากรภายในองค์การ ฯลฯ องค์การธุรกิจแต่ละแห่งจะมีความสามารถที่แตกต่างกันในการสร้างหรือได้มาซึ่งสินทรัพย์พิเศษต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน จึงทำให้แต่ละองค์การมีความได้เปรียบแตกต่างกัน นอกจากนี้สินทรัพย์พิเศษบางอย่างนั้น อาจมีผลทำให้องค์การธุรกิจมีความได้เปรียบมากยิ่งขึ้น ถ้าองค์การธุรกิจกระจายการผลิตไปยังประเทศต่างๆ

2. ความได้เปรียบในการทำให้เป็นประโยชน์แก่องค์การด้วยตัวเอง (Internalisation advantage) เมื่อองค์การธุรกิจมีความได้เปรียบประการต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ประโยชน์ที่จะได้รับมากขึ้นต่อเมื่อสามารถนำความได้เปรียบต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์เอง แทนที่จะขายหรือให้เช่าความได้เปรียบนั้นแก่กิจการภายนอก นั่นคือองค์การธุรกิจจะต้องหาประโยชน์จากความได้เปรียบของตนเองด้วยตนเอง โดยการขยายการประกอบการของตนออกไปในต่างประเทศแทนที่จะแสวงหาประโยชน์จากกิจการภายนอก ซึ่งจะทำให้องค์การธุรกิจได้รับผลประโยชน์บางประการ เช่น ต้นทุนเกี่ยวกับตลาดอาจจะลดลง สามารถหลีกเลี่ยงมาตรการการแทรกแซงของรัฐบาลในการตั้งกำแพงภาษีหรือกำหนดโควต้า สามารถควบคุมแหล่งการผลิต และราคาของวัตถุดิบที่ต้องใช้ หรือการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ซื้อในต่างประเทศ และสามารถใช้กลยุทธ์ในการกำหนดราคาขายในประเทศต่างๆให้แตกต่างกันได้

3. ความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้ง (Location advantage) เมื่อองค์การธุรกิจมีความได้เปรียบ 2 ประการแล้ว องค์การธุรกิจจะต้องสามารถทำกำไรโดยใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบของตนร่วมกับปัจจัยการผลิตบางอย่างที่มีอยู่ภายนอกประเทศ จึงทำให้องค์การธุรกิจตัดสินใจไปลงทุนในต่างประเทศ ดังนั้นองค์การธุรกิจสามารถตองสนองความต้องการของผู้ซื้อใน

ต่างประเทศได้ โดยการทำการผลิตภายในประเทศนั้นๆเพื่อขายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ความได้เปรียบจากทำเลที่ตั้งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแหล่งทรัพยากร คุณภาพของทรัพยากร และราคาของทรัพยากรในประเทศนั้น ค่าใช้จ่ายในการขนส่งและการสื่อสาร ขนาดการเข้าแทรกแซงของรัฐบาลในการผลิต การควบคุมการนำเข้าปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ประเทศมีอยู่ ความแตกต่างของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี

ตามทัศนะของดันนิ่ง การที่องค์การธุรกิจจะตัดสินใจลงทุนโดยตรงในต่างประเทศหรือไม่และตัดสินใจลงทุน ณ ที่ใด ขึ้นอยู่กับความได้เปรียบทั้ง 3 ประการนี้ ถ้าองค์การธุรกิจมีความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์พิเศษบางอย่างมาก จะเป็นการกระตุ้นให้องค์การธุรกิจใช้ความได้เปรียบให้เป็นประโยชน์ด้วยตนเองมากตาม และถ้าการผลิตในต่างประเทศมีผลทำให้เกิดประหยัดทางด้านการผลิต และการตลาดมากขึ้นแล้ว องค์การธุรกิจนั้นก็จะตัดสินใจลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ แต่ถ้าองค์การธุรกิจมีความได้เปรียบเพียงประการใดประการหนึ่งหรือสองประการเท่านั้น องค์การธุรกิจจะเลือกทางเงือกอื่นในการสนองหรือให้บริการแก่ตลาด เช่น การผลิตในประเทศและการส่งออกไปขายต่างประเทศ การให้เช่าหรือขายสิทธิบัตร เป็นต้น

2. ทฤษฎีการทำให้เป็นภายใน (Internalization Theory)

เป็นทฤษฎีที่อธิบายเหตุผลการดำรงอยู่ของบรรษัทข้ามชาติจากมุมมองของความล้มเหลวของตลาดเป็นหลัก โดยมุ่งสะท้อนเจตนารมณ์และความสามารถของบริษัทในการผลิตระหว่างประเทศด้วยการทำให้ตลาดสินค้าระหว่างกลางมาอยู่ในบริษัทแบบข้ามชาติ โดยผ่านกลไกการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

Buckley and Casson (1976 อ้างใน สุวินัย ภรณวลัย,2540: 134) กล่าวว่า มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายหลักๆ สำหรับ “การทำให้เป็นภายใน” อยู่อย่างน้อย 4 แบบด้วยกัน คือ

แบบที่ 1 การแบ่งตลาดภายนอกออกเป็น “ตลาดภายใน” ย่อยๆหลายๆอัน ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายทางทรัพยากร (The resource cost of fragmentation of the market) เนื่องจากไม่อาจบรรลุการประหยัดต่อขนาดหรือ “Economy of scale” ของกิจกรรมต่างได้

แบบที่ 2 ค่าสื่อสารคมนาคม (Communication cost) ระหว่างองค์การที่เพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากความห่างไกลของระยะทาง และ “Social distance” (ความไม่ชินทางด้านภาษา วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ) รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบกิจกรรมที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลาง

แบบที่ 3 ค่าใช้จ่ายที่เกิดจาการกีดกัดทางการเมือง (The cost of political discrimination) ที่รัฐบาล ของประเทศผู้รับการลงทุนมีต่อบริษัทต่างชาติ

แบบที่ 4 ค่าใช้จ่ายในการบริหาร “ตลาดภายใน”

ดังนั้นขนาดที่เหมาะสมของบรรษัทข้มชาติที่ทำให้จลาดมาอยู่ภายในจะอยู่ที่จุดที่ต้นทุนค่าใช้จ่ายส่วนเพิ่มกับผลประโยชน์ส่วนเพิ่มเท่ากัน

ทฤษฎีการทำให้เป็นภายในที่นำเสนอโดย บักเลย์และแคสสันใน นั้น ต้องการจะอธิบายว่าบรรษัทข้ามชาติได้พัฒนาตลาดภายใน เพื่อตอบสนองต่อปัญหาผลภายนอก นั้นมาอยู่ภายในบริษัทแทน (ปัญหา “Externality” ในที่นี้ก็คือปัญหาความล้มเหลวของกลไกตลาดในการกำหนดราคาของความรู้ที่ผลิตโดยปัจเจกชนหรือบริษัท) แต่บักเลย์และแคสสันก็ยังไม่สามารถอธิบายทางทฤษฎีอย่างเป็นที่น่าพอใจได้ว่าบรรษัทข้ามชาติมีเงื่อนๆไขในการเลือกอย่างไรในการทำธุรกิจระหว่างประเทศ ระหว่างการส่งออก การลงทุนโดยตรง และการขายสิทธิบัตร (Licensing) แต่ Rugman (1980 อ้างใน สุวินัย,2540:138) อธิบายโดยตั้งข้อสมมุติฐานว่า บรรษัทข้ามชาติที่จะดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศนั้นจะต้องมีความได้เปรียบเฉพาะของบริษัท จำนวนหนึ่งดำรงอยู่เสียก่อน (ซึ่งความได้เปรียบเฉพาะของบริษัทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นความรู้เทคโนโลยี (Know-how) ความสามรถทางการตลาด (Marketing skill) ฯลฯ] (p.39) และความได้เปรียบเฉพาะของบริษัทอันนี้จำทำให้เกิดกำไรส่วนเกิน (Surplus-profit) ขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการใช้ความได้เปรียบเฉพาะอันนี้ในธุรกิจระหว่างประเทศไม่ว่าจะในรูปแบบการลงทุนโดยตรงการส่งออก หรือการขายพันธบัตร ก็จะมีค่าใช้จ่ายพิเศษ (Special cost) เกิดขึ้นเช่นกันจากนั้นใช้วิธีเปรียบเทียบมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ของการลงทุนทั้ง 3 แบบ คือ การลงทุนโดยตรง การส่งออก และการขายสิทธิบัตร และแนะนำว่าบรรษัทข้ามชาติควรเลือกการลงทุนที่ให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิสูงสุด

3. ทฤษฎีของ "โคจิมา" (Kojima Theory)

Kojima (1985 อ้างใน สุวินัย ภรณวลัย, 2540: 156) กลับให้ความสนใจกับปัญหาที่ว่าทำอย่างไรถึงจะทำให้การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศก่อประโยชน์ให้แก่ประเทศผู้ส่งออกทุนในรูปของการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศและการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (Industrial adjustment) สำหรับอุตสาหกรรมที่เริ่มเสื่อมอำนาจในการแข่งขันระหว่างประเทศ และก่อประโยชน์ให้แก่ประเทศผู้รับการลงทุนในรูปของการยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรม (Upgrading of Industrial structure) อย่างเหมาะสมกับขั้นตอนการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศนั้นด้วย อันเป็นการวิเคราะห์ในระดับมหาภาค (Macro)

โคจิมากลับเริ่มต้นการพัฒนาทฤษฎีของตนจากการยืนยันว่า ทฤษฎีการแบ่งงานระหว่างประเทศ (International division of labour) ซึ่งยึดหลักต้นทุนการผลิตเปรียบเทียบ (comparative costs) เป็นทฤษฎีพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์การลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ และทฤษฎีเฮกเชอร์-โอห์ลินเป็นทฤษฎีที่เป็นระบบที่สุดและคลอบคลุมที่สุด [ทฤษฎีสัดส่วนปัจจัยการผลิต (The theory of factor proportions) ในการอธิบายถึงการกำหนดต้นทุนการผลิตเปรียบเทียบนี้ (Kojima, 1978, pp. 21-33) ฉะนั้นถ้ามีการปรับปรุงแบบจำลอง (Model) พื้นฐานของเฮกเชอร์-โอห์ลินโดยนำเรื่องความสามารถในการประกอบการ (Entrepreneur) ของบริษัทหรือ "Ownership advantage" (ตามคำเรียกของดันนิง) เข้ามาพิจารณาประกอบแล้วก็ย่อมที่จะสามารถสร้างแบบจำลองพื้นฐานของการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศได้ (Kojima, 1985, p.37) ในขณะที่ "ทฤษฎีทั่วไป" ในความหมายของทฤษฎี "การทำให้เป็นภายใน" และทฤษฎี "การผสมผเส" หมายถึงหลักทฤษฎีที่สามารถคลอบคลุมในการอธิบายรูปการต่างๆของการดำเนินธุรกิจหรือการผลิตระหว่างประเทศทั้งปวงได้ "ทฤษฎีทั่วไป" ในความหมายของโคจิมากลับหมายถึงการเสนอองค์รวมทางทฤษฎี (An integrated theory) ของการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศโดยตั้งอยู่บนหลักของการแบ่งงานระหว่างประเทศ

การลงทุนโดยตรงในประเทศควรจะเป็นลำดับขั้นตอนจากอุตสาหกรรมที่มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ หรือกำลังมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในประเทศของตน (แต่เป็นอุตสาหกรรมที่มีหรือมีศักยภาพที่จะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในประเทศผู้รับการทุน)

ซึ่งสามารถอธิบายให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้นโดย (ภาพที่ 5) นี้ สมมุติให้เส้น I-I เป็นเส้นอันดับต้นทุนการผลิตของประเทศญี่ปุ่นที่สินค้าทุกชนิด๖(ตั้งแต่ a ถึง z) สามารถผลิตได้ในราคาหน่วยละ 100 เยนเท่ากันหมด หากเส้น II-II (ที่เป็นเส้นไข่ปลา) เป็นเส้นอันดับต้นทุนการผลิตของประเทศผู้รับการลงทุนโดยที่ตำแหน่ง a' เท่ากับ 0.8 ดอลลาร์สหรัฐ ที่ตำแหน่ง z' เท่ากับ 5 ดอลลาร์สหรัฐ และตัดกับเส้น I-I ที่สินค้า m (ให้อัตราแลกเปลี่ยนเป็น 100 เยน เท่ากับ 1 ดอลลาร์สหรัฐ) ฉะนั้นถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ อย่างเช่นหากค่าเงินดอลลาร์สหรัฐสูงขึ้นเมื่อเทียบกับเงินเยน เส้น II-II จะเคลื่อน (Shift) ขึ้นไปทางด้านบนซ้าย แต่หากค่าเงินดอลลาร์สหรัฐตกลงเมื่อเทียบกับเงินเยน (หรือค่าเงินเยนสูงขึ้น) เส้น II-II จะเคลื่อนลงไปทางด้านล่างขวา ในรูป อุตสาหกรรม a,b,c เป็นอุตสาหกรรมที่เริ่มมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบของญี่ปุ่น เช่น สิ่งทอ โคจิมาเห็นว่าการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศควรจะเริ่มเป็นลำดับจากอุตสาหกรรมเหล่านี้ (a,b,c) เพราะการลงทุนในต่างประเทศของอุตสาหกรรมเหล่านี้ในประเทศที่มีศักยภาพที่จะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เช่นประเทศไทย (ที่มีค่าจ้างแรงงานถูกกว่าเมื่อเทียบกับญี่ปุ่น) จะส่งผลในการปรับปรุงฟังก์ชันการผลิตของประเทศไทย ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลงไปอีก (เช่น จาก a',b',c' ไปเป็น a*,b*,c*) ซึ่งการทำเช่นนี้จะเป็นประโยชน์แก่ทั้ง 2 ประเทศมากขึ้นกว่าเดิม เพราะประเทศไทยก็สามารถขยายการส่งออกสินค้าสิ่งทอได้ (ยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศไทยด้วย) ส่วนประเทศญี่ปุ่นก็สามารถนำเข้าสินค้าสิ่งทอด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าเดิม เช่น จาก 100 เยน เป็น 80 เยน (a') หลังการลงทุนขณะเดียวกันก็สามารถปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมภายในประเทศญี่ปุ่นเองให้คงเหลือแต่อุตสาหกรรมที่มีกำลังแข่งขันกับต่างประเทศได้ โคจิมาเรียกรูปแบบการลงทุนเช่นข้างต้นนี้ว่าเป็นการลงทุนโดยตรงแบบญี่ปุ่นที่ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ หรือการลงทุนที่เสริมการค้าระหว่างประเทศ และทำให้การค้าขยายตัว

ในกรณีตรงกันข้ามหากประเทศผู้ส่งออกทุนทำการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศโดยเริ่มจากอุตสาหกรรมระดับแนวหน้าที่ประเทศตนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เช่น อุตสาหกรรม z,y,x (หากเป็นกรณีของสหรัฐอเมริกาได้แก่คอมพิวเตอร์) อันเป็นการกระทำที่ฝืนและขัดกับหลักการการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ อะไรจะเกิดขึ้น ผลก็คือภายหลังการลงทุนในต่างประเทศต้นทุนการผลิต (z*,y*,x*) คงจะต่ำกว่าเดิม (z',y',x') แต่ก็ยังคงสูงกว่าต้นทุนการผลิตในประเทศ z,y,x อยู่ดี ซึ่งการกระทำเช่นนี้มิได้เป็นการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศของตนแต่เป็นเพียงการแทนที่การค้าระหว่างประเทศด้วยการผลิตในต่างประเทศเท่านั้น และเป็นการสิ้นเปลือง

ทรัพยากรในการผลิตแทนที่จะเป็นการประหยัดทรัพยากรในการผลิต โคจิมาเรียกรูปแบบการลงทุนเช่นข้างต้นนี้ว่า เป็นการลงทุนโดยตรงแบบอเมริกัน ที่เป็นปฏิปักษ์กับการค้าระหว่างประเทศ (Kojima, 1980, pp. 21-22) เนื่องจากโคจิมาใช้คำว่า “แบบญี่ปุ่น” กับ “แบบอเมริกัน” จึงทำให้มีการไขว้เขวเกิดขึ้นในการที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีของโคจิมา โดยยึดติดกับการพิสูจน์ว่าการลงทุนในต่างประเทศในความเป็นจริงของญี่ปุ่นในอดีตนั้นมีบางส่วนที่ไม่เป็นไปตามแนวของโคจิมา หรือในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเป็นแบบอเมริกันมาเป็นสิ่งปฏิเสธความหมายของทฤษฎีโคจิมา

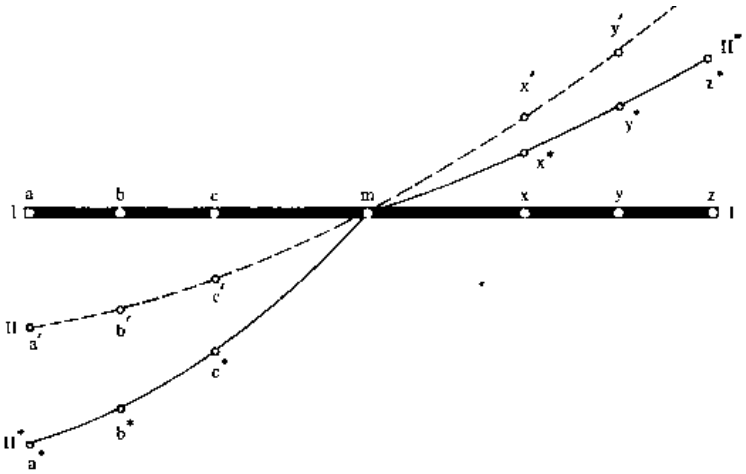

ภาพที่ 5 “แก่นแท้” ของทฤษฎี “โคจิมา” ในส่วนที่เกี่ยวกับทฤษฎีการลงทุนโดยตรงใน ต่างประเทศ
ที่มา : สุวินัย ภรณวลัย (2540)

ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ต่อมาในภายหลังโคจิมาจึงหันมาใช้คำว่า “MNC type” DFI แทนคำว่า “American type” และใช้คำว่า “Development Oriented” DFI แทนคำว่า “Trade-Oriented” (Kojima,1985:31,53)

ความแหลมคมของโคจิมาในทัศนะของผู้เขียนเองนั้นอยู่ที่การที่เขาได้ชี้ให้เห็นถึงข้อเสียของการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศแบบ MNC (แบบบรรษัทข้ามชาติ) ในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งออกทุนและประเทศผู้รับทุน (Macro effects) อันเป็นข้อเสียที่เกิดจากข้อจำกัดอันหลีกเลี่ยงได้ยาก ที่กำหนดมาจาก “ตรรกะของทุนสากล” กล่าวคือ “ปัจจุบันทัศนะที่

เป็นกระแสหลักเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศก็คือทัศนะที่ใช้วิธีการแบบ International business approach ทัศนะเช่นนี้สนับสนุนกิจกรรมของบรรษัทข้ามชาติในการที่จะติดตั้งเครือข่ายของการผลิตและการขายไว้ตามที่ต่าง ๆ ทั่วโลก และดึงเอาการดำเนินธุรกรรม (Transaction) ทั้งปวงให้มาอยู่ภายในบริษัทเดียว (กล่าวคือทำให้เป็นภายในหรือ Internalize) เพื่อที่จะได้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมและได้มาซึ่งกำไรผูกขาด แบบแผนพฤติกรรมและแรงจูงใจในการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศทั้งปวง ล้วนถูกพิจารณาจากแนวมองของการแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดของบรรษัทข้ามชาตินี้ทั้งสิ้นโดยไม่ค่อยคำนึงถึงเรื่องการยกระดับสวัสดีการหรือการพัฒนาเศรษฐกิจระดับมหภาคของประเทศผู้ลงทุนและประเทศผู้รับการลงทุนแต่อย่างใด ซึ่งสิ่งนี้คิดว่าเป็นสาเหตุใหญ่ที่สำคัญอันดับหนึ่งของ “โรคประเทศพัฒนาแล้ว” ที่เศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกากำลังเผชิญอยู่ ไม่มีความจำเป็นอย่างไรที่เราจะต้องเลียนแบบ “การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศแบบบรรษัทข้ามชาติ” ของยุโรปอเมริกานี้ สิ่งที่ควรแสวงหาก็คือรูปแบบของ “การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศแบบญี่ปุ่น” ที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศระหว่างประเทศประเทศผู้ลงทุนและประเทศผู้รับการลงทุนอย่างปรองดองกัน ซึ่งทฤษฎีนี้จะให้พื้นฐานแก่รูปแบบอันนี้ก็คือ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาคว่าด้วยการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (มิใช่ทฤษฎี International business)

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ซึ่งได้เลือกประเทศมาทำการวิจัย4ประเทศ ได้แก่ ประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบจำลองในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ทฤษฎีการผสมผเสหรือทฤษฎีการสังเคาระห์ปัจจัยต่างๆที่กำหนดการลงทุนระหว่างประเทศ (Eclectic Theory) ซึ่งกล่าวว่า การลงทุนในต่างประเทศจะเกิดจากมีมูลเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่สำคัญหลายปัจจัย ขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ โดยมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ใช้ตัวชี้วัดคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย ดุลบัญชีเดินสะพัด ประชากร ปริมาณการส่งออก ปริมาณการนำเข้า อัตราเงินเฟ้อ และช่วงเวลาก่อนและหลังการจัดตั้ง AFTA (ภาพที่ 6)

1. ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการลงทุนจากประเทศไทย

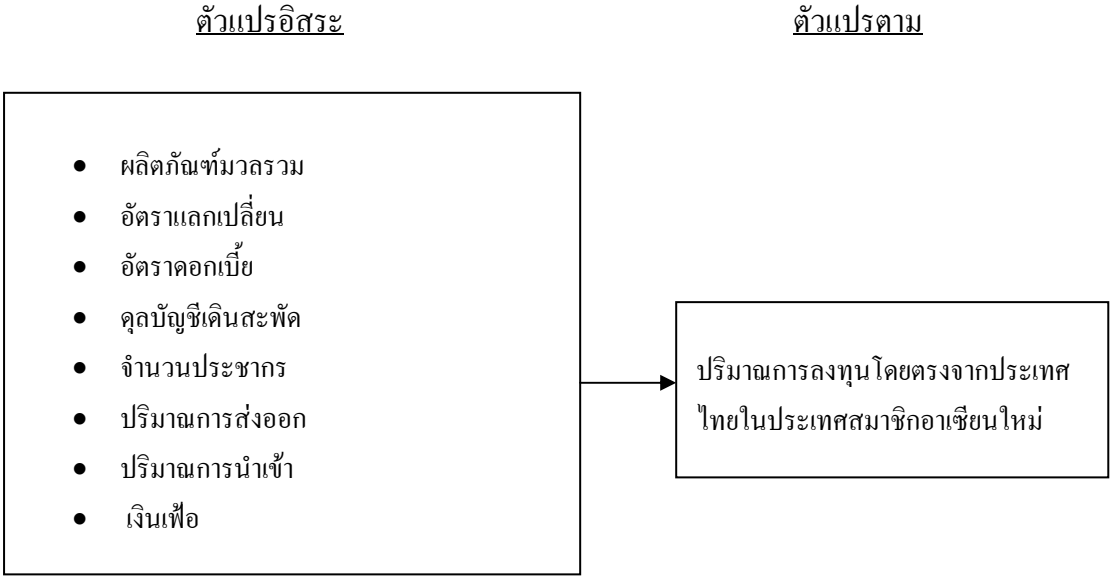

ภาพที่ 6 กรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนได้รวบรวมจากวิทยานิพนธ์และตำราทางวิชาการจากห้องสมุดของสถาบันต่างๆ

2. ข้อมูลเชิงพรรณนาที่เกี่ยวข้องกับสภาพการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ได้รวบรวมจากธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand : BOT) คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย

3. ข้อมูลเชิงปริมาณที่นำมาศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ต่อปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปี ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2549 ดังนี้

3.1 ตัวเลขจำนวนเงินลงทุนสุทธิโดยตรงของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน รวบรวมมาจาก สำนักอาเซียน กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

3.2 สัดส่วนของปริมาณFDI ไหลเข้ามาในแต่ละประเทศนั้นรวบรวมมาจาก ASEAN Statistical Yearbook (2005)

3.3 ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ดุลบัญชีเดินสะพัด จำนวนประชากร และอัตราเงินเฟ้อ รวบรวมมาจาก กองทุนกู้ยืมเงินระหว่างประเทศ

3.4 ค่าอัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย ปริมาณการนำเข้า ปริมาณการส่งออก รวบรวมมาจาก ASEAN Statistical Yearbook (2003, 2006)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ศึกษาปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย ในประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม (CLMV) ก่อนและหลังการเข้าเป็นสมาชิกของอาเซียน จะใช้การพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของปริมาณ FDI จากประเทศไทยที่เข้าไปใน 4 ประเทศนั้น ซึ่งพิจารณาก่อนและหลังการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน โดยใช้รูปกราฟแสดงการไหลเข้าออกของ FDI จากประเทศต่างๆ เหล่านั้น

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

ในการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ต่อปริมาณการลงทุนจากประเทศไทยในประเทศ CLMV จะใช้วิธีวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ที่มีตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) โดยทำการวิเคราะห์ก่อนและหลังที่มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการไหลเข้าของการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย

แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบจำลองในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ทฤษฎีการผสมผเส (Dunning,1993: 76-88) ซึ่งกล่าวว่า การลงทุนในต่างประเทศจะเกิดจากมีมูลเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่สำคัญหลายปัจจัย ขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ

จากทฤษฎีและแนวคิดดังกล่าว สามารถสร้างแบบจำลองเพื่อการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ต่อปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric Model) แบบถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ที่มีตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) เป็นเครื่องมือในการทดสอบเพื่อ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เป็นตัวแปรอิสระ (Indipendent Variables) ที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ สมาชิกอาเซียนใหม่กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) ที่กำหนด

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบจำลองมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ที่เป็นฟังก์ชันกับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศอัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย ดุลบัญชีเดินสะพัด ประชากร ปริมาณการส่งออก ปริมาณการนำเข้า อัตราเงินเฟ้อ และช่วงเวลาก่อนและหลังการจัดตั้ง AFTA ดังนี้

$$FDI_i = f(GDP_i, Er_i, i_i, CB_i, POP_i, Ex_i, Im_i, Inf_i, DUM_i)$$

โดยกำหนดให้

FDI = มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม (พันล้านดอลลาห์สหรัฐ)

GDP = ขนาดตลาดของผู้รับทุน แสดงจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พันล้านดอลลาห์สหรัฐ)

ER = อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (ดอลลาห์สหรัฐ)

i = อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (ร้อยละ)

CB = ดุลบัญชีเดินสะพัด(พันล้านดอลลาห์สหรัฐ)

POP = จำนวนประชากร (ล้านคน)

Ex = ปริมาณการส่งออก (พันล้านดอลลาห์สหรัฐ)

Im = ปริมาณการนำเข้า (พันล้านดอลลาห์สหรัฐ)

Inf = อัตราเงินเฟ้อ(ร้อยละ)

DUM = ช่วงเวลาก่อนเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนและหลังการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

โดยมีสมการแสดงรูปแบบของความสัมพันธ์ ดังนี้

FDI จากประเทศไทย ในประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

ประเทศกัมพูชา

$$FDIC = a_0+a_1GDP+a_2Er+a_3 i+a_4CB+ a_5POP+ a_6Ex-a_7Im-a_8Inf +a_9DUM \quad (1)$$

ประเทศลาว

$$FDIL= a_0+a_1GDP+a_2Er+a_3 i+a_4CB+ a_5POP+ a_6Ex-a_7Im-a_8Inf +a_9DUM \quad (2)$$

ประเทศพม่า

$$FDIM=c_0+c_1GDP+c_2Er+c_3 i+c_4CB+ c_5POP+ c_6Ex-c_7Im-c_8Inf +c_9DUM \quad (3)$$

ประเทศเวียดนาม

$$FDIV=d_0+d_1GDP+d_2Er+d_3 i+d_4CB+ d_5POP+ d_6Ex-d_7Im-d_8Inf +d_9DUM \quad (4)$$

โดยกำหนดให้

a_0 ,b_0, c_0 ,d_0	=	ค่าคงที่
a_1,a_2,a_3,a_4 ,a_5, a_6, a_7, a_8 ,a_9,	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
b_1,b_2,b_3,b_4 ,b_5, b_6, b_7, b_8 ,b_9,	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
c_1,c_2,c_3,c_4 ,c_5, c_6, c_7, c_8 ,c_9,	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
d_1,d_2,d_3,d_4 ,d_5, d_6, d_7, d_8 ,d_9,	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
a_9 ,b_9, c_9 ,d_9	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น

โดยที่ DUM คือ Dummy variable ซึ่ง DUM = 0 เมื่อเป็นช่วงเวลาก่อนการจัดตั้ง AFTA

DUM = 1 เมื่อเป็นช่วงเวลาหลังการจัดตั้ง AFTA

สมมติฐานการศึกษา

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศCLMV (กัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์จากเครื่องหมายตัวแปรข้างต้นได้ดังนี้

1.1 จากสมการ (1) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIC}}{\partial GDP} > 0$ หรือ $a_1 > 0$

1.2 จากสมการ (2) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial GDP} > 0$ หรือ $b_1 > 0$

1.3 จากสมการ (3) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIM}}{\partial GDP} > 0$ หรือ $c_1 > 0$

1.4 จากสมการ (4) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIV}}{\partial GDP} > 0$ หรือ $d_1 > 0$

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มีความสัมพันธ์กับขนาดตลาดของประเทศผู้รับทุน ซึ่งใช้ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเป็นตัวประมาณค่านั้น มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อตลาดภายในประเทศผู้รับทุนมีขนาดใหญ่ขึ้นจนถึงจุดที่ผู้ลงทุนสามารถได้ประโยชน์จากการผลิตที่มี Economies of scale ก็จะทำให้ผู้ลงทุนเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์จากเครื่องหมายตัวแปรข้างต้นได้ดังนี้

2.1 จากสมการ (1) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIC}{\partial Er} > 0$ หรือ $a_2 > 0$

2.2 จากสมการ (2) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIL}{\partial Er} > 0$ หรือ $b_1 > 0$

2.3 จากสมการ (3) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIM}{\partial Er} > 0$ หรือ $c_1 > 0$

2.4 จากสมการ (4) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIV}{\partial Er} > 0$ หรือ $d_1 > 0$

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มีความสัมพันธ์กับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจะแสดงถึงค่าของเงินตราต่างประเทศ ฉะนั้น ถ้าค่าเงินของประเทศผู้ลงทุนในรูปค่าเงินของประเทศผู้รับทุนสูง ก็จะทำให้ผู้ลงทุนเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศCLMV (กัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์จากเครื่องหมายตัวแปรข้างต้นได้ดังนี้

3.1 จากสมการ (1) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIC}{\partial i} > 0$ หรือ $a_3 > 0$

3.2 จากสมการ (2) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIL}{\partial i} > 0$ หรือ $b_4 > 0$

3.3 จากสมการ (3) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIM}{\partial i} > 0$ หรือ $c_4 > 0$

3.4 จากสมการ (4) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIV}{\partial i} > 0$ หรือ $d_4 > 0$

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น นักลงทุนชาวไทยก็จะมาลงทุนเพิ่มขึ้น

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์จากเครื่องหมายตัวแปรข้างต้นได้ดังนี้

4.1 จากสมการ (1) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIC}}{\partial CB} > 0$ หรือ $a_4 > 0$

4.2 จากสมการ (2) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial CB} > 0$ หรือ $b_4 > 0$

4.3 จากสมการ (3) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial CB} > 0$ หรือ $c_4 > 0$

4.4 จากสมการ (4) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial CB} > 0$ หรือ $d_4 > 0$

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับดุลบัญชีเดินสะพัด เนื่องจากเมื่อประเทศต่าง ๆ มี ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล นักลงทุนจะมีความเชื่อมั่นเข้าไปลงทุนในประเทศนั้น ๆ เพิ่มขึ้น

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศCLMV (กัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์จากเครื่องหมายตัวแปรข้างต้นได้ดังนี้

5.1 จากสมการ (1) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIC}}{\partial POP} > 0$ หรือ $a_5 > 0$

5.2 จากสมการ (2) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial POP} > 0$ หรือ $b_5 > 0$

5.3 จากสมการ (3) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIM}}{\partial POP} > 0$ หรือ $c_5 > 0$

5.4 จากสมการ (4) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIV}}{\partial POP} > 0$ หรือ $d_5 > 0$

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มีความสัมพันธ์กับจำนวนประชากรในทิศทางเดียวกันเนื่องจากเมื่อประเทศผู้รับทุนมีจำนวนประชากรในปริมาณที่มาก ความต้องการบริโภคสินค้าและบริการภายในประเทศผู้รับทุนก็จะสูงขึ้น นักลงทุนสามารถขยายตลาดภายในประเทศผู้รับทุนได้มากขึ้นเช่นกัน

6. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์จากเครื่องหมายตัวแปรข้างต้นได้ดังนี้

6.1 จากสมการ (1) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial Ex} > 0$ หรือ $a_6 > 0$

6.2 จากสมการ (2) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial Ex} > 0$ หรือ $b_6 > 0$

6.3 จากสมการ (3) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial Ex} > 0$ หรือ $c_6 > 0$

6.4 จากสมการ (4) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial Ex} > 0$ หรือ $d_6 > 0$

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มีความสัมพันธ์กับปริมาณการส่งออกในทิศมางเดียวกัน เมื่อประเทศผู้รับทุนมีการส่งออกมากขึ้นทำให้ผู้ลงทุนสนใจที่จะลงทุนเพิ่มขึ้นเพื่อขยายตลาดโดยสร้างเป็นฐานเพื่อการส่งออกสินค้าแต่เมื่อการส่งออกลดลงปริมาณการลงทุนก็จะลดลงเช่นกัน

7. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศCLMV (กัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์จากเครื่องหมายตัวแปรข้างต้นได้ดังนี้

7.1 จากสมการ (1) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIC}{\partial Im} < 0$ หรือ $a_7 < 0$

7.2 จากสมการ (2) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIL}{\partial Im} < 0$ หรือ $b_7 < 0$

7.3 จากสมการ (3) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIM}{\partial Im} < 0$ หรือ $c_7 < 0$

7.4 จากสมการ (4) กำหนดว่า $\frac{\partial FDIV}{\partial Im} < 0$ หรือ $d_7 < 0$

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มีความสัมพันธ์กับปริมาณการนำเข้าของประเทศผู้รับทุนในทิศทางตรงข้าม คือเมื่อประเทศผู้รับทุนมีการนำเข้าสินค้าสูงขึ้นปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศก็จะลดลงและในทางกลับกันเมื่อการนำเข้าลดลงปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติก็จะเพิ่มสูงขึ้น

8. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศCLMV (กัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม) ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์จากเครื่องหมายตัวแปรข้างต้นได้ดังนี้

8.1 จากสมการ (1) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIC}}{\partial Inf} < 0$ หรือ $a_8 < 0$

8.2 จากสมการ (2) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial Inf} < 0$ หรือ $b_8 < 0$

8.3 จากสมการ (3) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIM}}{\partial Inf} < 0$ หรือ $c_8 < 0$

8.4 จากสมการ (4) กำหนดว่า $\frac{\partial \underline{FDIL}}{\partial Inf} < 0$ หรือ $d_8 < 0$

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มีความสัมพันธ์กับอัตราเงินเฟ้อในทิศทางตรงข้ามกัน กล่าวคือเมื่อประเทศต่างๆ เหล่านี้มีระดับราคาที่สูงขึ้น ทำให้ค่าเงินของประเทศนั้นไร้เสถียรภาพนักลงทุนจึงไม่กล้าที่จะเสี่ยงเข้าไปลงทุนมากนัก

บทที่ 4

การศึกษาปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย ในประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

ประเทศกัมพูชา

อุตสาหกรรมที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

รัฐบาลกัมพูชาส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยมีอุตสาหกรรมที่ภาครัฐต้องการส่งเสริมและให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ประกอบด้วย

- เกษตรอุตสาหกรรมและการแปรรูป
- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก
- อุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานเป็นจำนวนมาก
- การลงทุนในเขตส่งเสริมพิเศษ (SpecialPromotionZones, SPZs)
- สาธารณูปโภคและพลังงาน
- อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง
- การพัฒนาเมืองและชนบท
- การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่อง

มาตรการ กฎระเบียบ

มาตรการด้านภาษี

- ภาษีนำเข้า

1. สินค้าที่รัฐบาลกัมพูชามีนโยบายยกเว้นภาษีให้ เช่น เครื่องมือเครื่องจักรทางการเกษตร อุปกรณ์การศึกษา ยารักษาโรค และเครื่องกีฬา จะไม่มีการเรียกเก็บภาษี

2. สินค้าชั้นกลาง เช่น ปูนซีเมนต์ เหล็ก กระเบื้อง หรือสินค้าที่จำเป็นต่อชีวิต ประจำวัน เช่น เนื้อสัตว์ ผลไม้ ชา น้ำมันพืช น้ำตาล สบู่ รองเท้า แว่นตา เสื้อผ้า และรถจักรยาน เรียกเก็บภาษีร้อยละ 7

3. สินค้าประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ น้ำมันดีเซล เรียกเก็บภาษีร้อยละ 15

4. สินค้าสำเร็จรูป และสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องเล่นเทป เฟอร์นิเจอร์ ของตกแต่งบ้าน รถยนต์ ไวน์ บุหรี่ น้ำมันเบนซิน และน้ำหอม เรียกเก็บภาษีร้อยละ 35

นอกจากนี้ การนำเข้าสินค้าทุกรายการจะต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 10 ของราคานำเข้า

- ภาษีส่งออก

รัฐบาลกัมพูชาเรียกเก็บภาษีส่งออกกับสินค้า 4 กลุ่ม ได้แก่

1. ยางพารา เรียกเก็บอัตราร้อยละ 0 ร้อยละ 2 ร้อยละ 5 และร้อยละ 10 (ขึ้นอยู่กับระดับและลักษณะของการแปรรูป)

2. ไม้แปรรูป เรียกเก็บอัตราร้อยละ 0 ร้อยละ 5 และร้อยละ 10 (ขึ้นอยู่กับระดับและลักษณะของการแปรรูป)

3. ปลาและสินค้าจากทะเลเรียกเก็บอัตราร้อยละ 0และร้อยละ 10(ขึ้นอยู่กับระดับและลักษณะของการแปรรูป)

4. แร่รัตนชาติและหินมีค่าที่ยังไม่ได้เจียระไน เรียกเก็บอัตราร้อยละ 0และร้อยละ10 (ขึ้นอยู่กับระดับและลักษณะของการแปรรูป)

มาตรการทางการค้า

1. สินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้า ได้แก่ อาวุธปืน ยารักษาโรค อัญมณี ทองคำ และน้ำกรด

2. สินค้าที่ต้องขออนุญาตส่งออก ได้แก่ วัตถุโบราณ ยางพารา และไม้

3. สินค้าที่ต้องขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า จากกระทรวงพาณิชย์ ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป

นอกจากนี้ สินค้าที่นำเข้ามาในกัมพูชาที่มูลค่าเกินกว่า 4,000 เหรียญสหรัฐต้องผ่านการตรวจสอบเพื่อประเมินราคาและชำระภาษีศุลกากร โดยกระทรวงเศรษฐกิจและการคลังของกัมพูชาได้ว่าจ้าง บริษัท Societe Generale de Survillance S.A. หรือ SGS

กฎระเบียบด้านการลงทุน

กัมพูชาได้ออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนที่จะให้สิทธิประโยชน์และความมั่นคงแก่นักลงทุนที่จะถือครองสิทธิในทรัพย์สินต่าง ๆ (ยกเว้นกรรมสิทธิ์ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งผู้ถือครองได้ต้องเป็นบุคคลสัญชาติกัมพูชาเท่านั้น ต่างด้าวสามารถใช้สิทธิโดยการเช่า หรือสัมปทาน) และให้หลักประกันว่า ผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกับคนในชาติและจะไม่ถูกบังคับจากนโยบายกำหนดราคาสินค้าและบริการหากมีการใช้บังคับ รวมทั้ง สามารถซื้อและโอน

เงินตราต่างประเทศไม่ว่าจะเพื่อชำระสินค้าหรือจ่ายกำไรตามระบบธนาคาร ทั้งนี้ **คณะกรรมการเพื่อการพัฒนากัมพูชา (Council for the Development of Cambodia : CDC)** ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี สมเด็จฮุน เซน เป็นประธาน จะเป็นผู้พิจารณาในระดับนโยบายเกี่ยวกับการให้การส่งเสริมการลงทุน และการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ โดยมีคณะทำงาน **The Cambodian Investment Board ; CIB** ทำหน้าที่กลั่นกรองข้อเสนอขอรับการส่งเสริมการลงทุนของภาค เอกชน ในลักษณะเป็น One Stop Service กล่าวคือ จะตอบรับหรือปฏิเสธการให้ความเห็นชอบในหลักการภายใน 3 วันทำการ และจะพิจารณาให้การส่งเสริมภายใน 28 วันทำการ (หากเอกสารสมบูรณ์) และให้ถือวันที่ CDC ออกเอกสารรับรอง Final Registration Certificate เป็นวันเริ่มต้นของการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ยกเว้นภาษีเงินได้เป็นระยะเวลา Trigger period + 3 + Priority period ปี (Trigger period สูงสุดได้แก่ ปีแรกที่มีกำไร หรือ 3 ปีหลังจากที่โครงการมีรายรับ แล้วแต่เวลาใดจะถึงก่อน)

2. ลดอัตราภาษีเงินได้เหลือ ร้อยละ 9 อีกระยะเวลาหนึ่ง ภายหลังจากการยกเว้นภาษี

3. ยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุก่อสร้างสำหรับการผลิตทดแทนการนำเข้า (หากเลิกโครงการก่อนครบ 5 ปีนับแต่นำเข้า ต้องเสียอากรตามค่าเครื่องจักรฯ สำหรับส่วนที่ยังตัดค่าเสื่อมไม่หมด)

4. ยกเว้นอากรนำเข้าวัตถุดิบ สินค้ากึ่งสำเร็จรูปและส่วนประกอบ สำหรับโครงการผลิตเพื่อส่งออก และโครงการผลิตสินค้าสนับสนุนต่อเนื่อง

5. รับอนุญาตให้นำที่ดินที่ได้รับสัมปทานจากรัฐหรือเช่าจากเอกชนไปเป็นหลักประกันเงินกู้ภายในระยะเวลาที่ได้รับสัมปทานหรือเช่า ยกเว้นที่ดินที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา

6. รับอนุญาตให้จ้างและนำคนต่างด้าว คู่สมรสและบุตรเข้ามาอยู่และทำงาน

7. สามารถซื้อและส่งออกเงินตรากลับประเทศได้ทั้งระหว่างและหลังเลิกโครงการ

การเดินทางเข้า-ออกประเทศ

1. สำหรับคนทั่วไป ต้องมีหนังสือเดินทางพร้อมวีซ่า ไปแสดงจึงจะเข้าประเทศกัมพูชาได้ โดยสามารถขอ "วีซ่า" จากสถานทูตกัมพูชาในประเทศต่างๆ ก่อนออกเดินทาง หรือจะขอที่ด่านพรมแดนก่อนเข้าประเทศกัมพูชา ที่เรียกว่า Visa on Arrival ทั้งนี้ วีซ่าประเภทท่องเที่ยว (Tourist Visa) คิดค่าธรรมเนียม 20 เหรียญสหรัฐฯ อยู่ได้ 30 วัน กรณีการข้ามแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ที่จุดผ่านแดนถาวรสามารถใช้ได้ทั้งหนังสือเดินทางหรือบัตรผ่านแดน (เฉพาะคนในพื้นที่) ส่วนที่จุดผ่อนปรนสามารถใช้ได้เฉพาะบัตรผ่านแดนเท่านั้น

2. สำหรับผู้ประกอบธุรกิจในฐานะบุคคลธรรมดา ต้องมีหนังสือเดินทางพร้อมวีซ่าประเภทธุรกิจ (Business Visa) โดยสามารถขอ "วีซ่า" จากสถานทูตกัมพูชาในประเทศต่างๆ ก่อนออกเดินทาง เสียค่าธรรมเนียม 25 ดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเดินทางเข้าประเทศกัมพูชา เพื่อจะได้นำไปประกอบการขอวีซ่าประเภทผู้อยู่อาศัย (Multiple Visa) ขยายระยะเวลาพำนักในประเทศเป็นรายปี ค่าธรรมเนียมปีละ 285 เหรียญสหรัฐ

3. สำหรับข้าราชการ ใช้เฉพาะหนังสือเดินทางโดยไม่ต้องมีวีซ่าประกอบการเดินทางเข้าประเทศกัมพูชา

การลงทุนของนักลงทุนไทยในกัมพูชาอยู่ในลำดับต้น ๆ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นยังมีมูลค่าที่ต่ำมาก ทั้งที่ประเทศไทยมีพรมแดนที่อยู่ติดกับประเทศกัมพูชา ในช่วงปีพ.ศ.2535-2548 (ภาพที่ 7) พบว่าแนวโน้มการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยนั้นสูงขึ้นเป็นลำดับ โดยในช่วงปีพ.ศ. 2537-2548 มีมูลค่าการลงทุนประมาณ 267.7 ล้านดอลลาร์ สรอ. เป็นการลงทุนในสาขาเกษตรกรรม 40.9 ล้านดอลลาร์ สรอ. รวม 12 โครงการ สาขาอุตสาหกรรม 39.2 ล้านดอลลาร์ สรอ. รวม 22 โครงการ สาขาสาธารณูปโภค 59.1 ล้านดอลลาร์ สรอ. รวม 11 โครงการ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 128.4 ล้านดอลลาร์ สรอ. รวม 15 โครงการ ดังแสดงไว้ใน (ภาพที่ 8) นับตั้งแต่กัมพูชาเปิดประเทศรับการลงทุนจากต่างประเทศเมื่อปี พ . ศ. 2537 จนถึงปี พ. ศ. 2548 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา (CIB) อนุมัติส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ จำนวน 1,262 โครงการ คิดเป็นมูลค่าการลงทุนที่จดทะเบียน 7.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ.(รวมการลงทุนของกัมพูชา) ในส่วนของนักลงทุนต่างชาติโดยมีนักลงทุนมาเลเซียเป็นรายใหญ่ที่สุด รองลงมา คือ นักลงทุนชาวจีน เกาหลี ไต้หวัน

สิงคโปร์ และไทย อุตสาหกรรมที่นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในกัมพูชามากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก ส่วนมากเป็นโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื่องจากกัมพูชาได้รับ GSP จากสหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่นฯลฯ ทำให้สินค้ากัมพูชาได้รับการลดหย่อนและยกเว้นภาษีนำเข้าจากประเทศดังกล่าว นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2546 องค์การการค้าโลกได้ตกลงรับกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 147 ซึ่งคาดว่าจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจกัมพูชา เนื่องจากกัมพูชายังมีความได้เปรียบในเรื่องค่าจ้างแรงงานต่ำ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบกับการที่รัฐบาลกัมพูชาพยายามแก้ไขกฎระเบียบด้านการลงทุนให้โปร่งใส จึงทำให้นัก ลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในกัมพูชาเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้กัมพูชาเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกที่สำคัญแห่งหนึ่งของเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายการส่งออกสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังตลาดอื่นๆเพิ่มขึ้น เนื่องจากข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอ ของ WTO สำหรับโครงการลงทุนสำหรับผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากกำลังซื้อของชาวกัมพูชาต่ำ ประกอบกับสินค้าอุปโภคบริโภคส่วนหนึ่งสามารถนำเข้าจากประเทศไทยผ่านการค้าชายแดน (ที่มา : ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประเทศกัมพูชามีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ นครวัดนครธมที่จังหวัดเสียมเรียบ ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยว เดินทางเข้าไปเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก ทำให้มีความต้องการห้องพักและร้านอาหารและบริการด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น ดังนั้นโอกาสของนักลงทุนไทยที่จะเข้าไปลงทุนในธุรกิจโรงแรม ร้านอาหารไทย และธุรกิจที่เชื่อมโยงกับธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ธุรกิจโรงงานผลิตน้ำแข็งสะอาดเพื่อการบริโภค ธุรกิจสปา นวดแผนโบราณ ธุรกิจบริการนำเที่ยว การรักษาพยาบาล และธุรกิจการศึกษาเพื่อฝึกอบรมบุคคลการด้านการโรงแรม สถาบันฝึกสอนการทำอาหาร และอื่น ๆ

อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร : ประเทศกัมพูชาในแต่ละปีผลิตพืชผลเกษตรได้เป็นจำนวนมาก แต่คุณภาพต่ำ เนื่องจากขาดเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย ส่งผลให้ราคาผลผลิตตกต่ำ นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนพัฒนาพืชผลเกษตร ได้แก่ การลงทุนสร้าง โรงสีข้าว ไซโลอบพืชเกษตร การพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชเกษตร อาทิ ข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วเขียว เป็นต้น รวมทั้ง การลงทุนปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นที่ต้องการของตลาดโลก ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา

อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร : ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมน้ำผลไม้กระป๋อง (น้ำส้ม) อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม

อุตสาหกรรมประมง : ประเทศกัมพูชามีทะเลสาบธรรมชาติขนาดใหญ่อุดมด้วยสัตว์น้ำ เช่น ปลาน้ำจืดชนิดต่าง ๆ เป็นโอกาสของนักลงทุนไทย ได้แก่ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อาทิ ปลาน้ำจืด จระเข้ เพื่อการส่งออก และอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมประมง ได้แก่ อุตสาหกรรมห้องเย็น อุตสาหกรรมโรงน้ำแข็ง อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ ได้แก่ ปลาเค็มตากแห้ง

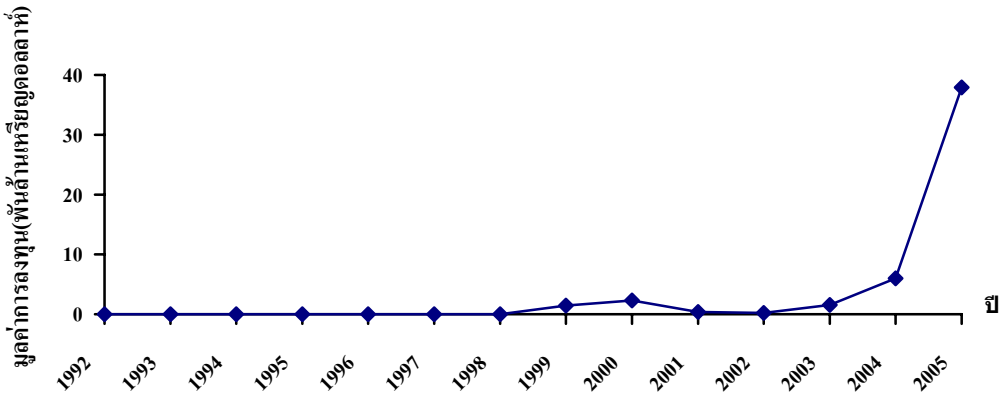

ภาพที่ 7 แสดงปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศกัมพูชา (2535-2548)
ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักงานส่งเสริมการค้าในประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (ไทย) ณ กรุงพนมเปญ (2548)

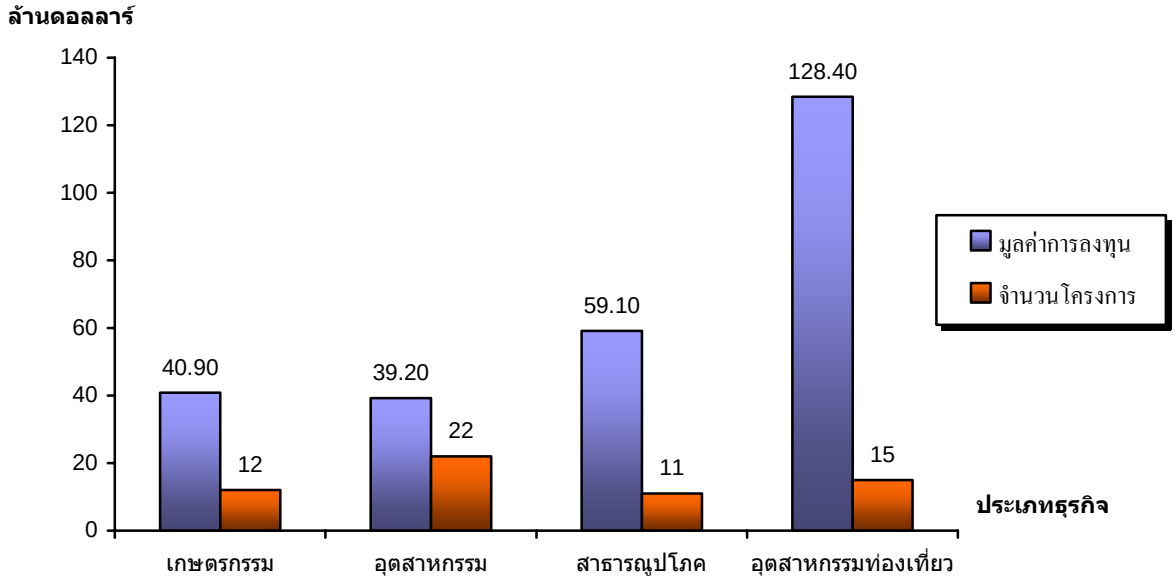

ภาพที่ 8 แผนภูมิการลงทุนจากประเทศไทยในกัมพูชา(พ.ศ. 2537 - 2549)
ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักงานส่งเสริมการค้าในประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (ไทย) ณ กรุงพนมเปญ (2548)

จุดแข็งต่อการลงทุนในประเทศกัมพูชา

1. กัมพูชามีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งกับต่างประเทศได้สะดวก

2. กัมพูชามีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจมากมายโดยเฉพาะป่าไม้ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ แร่ธาตุและสัตว์น้ำ เป็นต้น นอกจากนี้อัตราค่าจ้างแรงงานในกัมพูชายังอยู่ในระดับต่ำ ทำให้สินค้าที่ผลิตได้มีต้นทุนต่ำกว่าคู่แข่งต่างประเทศ แต่นักลงทุนควรตรวจสอบอย่างรอบคอบเกี่ยวกับกฎระเบียบในการให้สัมปทานหรือการให้อนุญาตส่งออก เช่น พื้นที่สัมปทาน อายุใบสัมปทาน และรัฐบาลกัมพูชาไม่อนุญาตให้ส่งไม้ซุงออกนอกประเทศ อนุญาตเพียงไม้แปรรูปเท่านั้น

3. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการลงทุนในประเทศเป็นอย่างมาก จึงมีนโยบายให้การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศมาโดยตลอด โดยเฉพาะการอำนวยความสะดวกและการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ แก่โครงการที่ได้รับการส่งเสริม ตลอดจนการอนุญาตให้นักลงทุนโอนเงินไปต่างประเทศได้อย่างเสรี

ซึ่งถือเป็นสิ่งจูงใจต่อการลงทุนจากต่างชาติ อย่างไรก็ตาม สิทธิประโยชน์ที่ระบุจะต้องได้รับการอนุมัติจาก CDC ซึ่งสิทธิประโยชน์ของแต่ละโครงการอาจได้รับแตกต่างกัน

4. รัฐบาลกัมพูชาให้รับการประกันที่จะไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ยึดทรัพย์สินของเอกชนเป็นของรัฐ หรือกำหนดราคาสินค้าและบริการสำหรับโครงการที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลและอนุญาตให้มีการโอนเงินเข้าออกได้อย่างเสรี

5. รัฐบาลกัมพูชาได้ลงนามความตกลงทวิภาคีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนกับรัฐบาลประเทศต่างๆ คือ ไทย มาเลเซีย ฝรั่งเศส สวิสเซอร์แลนด์ เกาหลีใต้ เยอรมนี สิงคโปร์ จีน เนเธอร์แลนด์ ฟิลิปปินส์ และคิวบา ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุนต่างชาติว่า รัฐบาลกัมพูชาและรัฐบาลของประเทศคู่สัญญาจะสนับสนุนและปกป้องการลงทุนซึ่งกันและกัน โดยมีการระบุทรัพย์สินที่ได้รับการคุ้มครอง วิธีปฏิบัติต่อนักลงทุนต่างชาติ สิทธิ์ในการส่งกำไรกลับประเทศ การยึดเป็นของรัฐกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการเป็นต้น

จุดอ่อนต่อการลงทุนในประเทศกัมพูชา

1. เสถียรภาพทางการเมืองเริ่มมีความมั่นคง แต่ระดับความปลอดภัยของต่างชาติยังไม่ปลอดภัยเท่าที่ควร

2. ค่าขนส่งสินค้ามีราคาสูง

3. ระบบสาธารณูปโภคและการสื่อสารยังไม่รองรับต่อการบริโภค ส่งผลต่อค่าบริการไฟฟ้า ประปา และการคมนาคมมีราคาสูงขึ้น

4. ทักษะแรงงานมีคุณภาพต่ำเป็นแรงงานไร้ฝีมือ

โอกาสต่อการลงทุนในประเทศกัมพูชา

1. กัมพูชาได้รับความช่วยเหลือต่างๆ จากนานาประเทศ เช่น สถานะการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งจากสหรัฐอเมริกา และได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากรหรือ GSP จากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น สแกนดิเนเวีย แคนาดา และออสเตรเลีย สินค้าส่งออกของกัมพูชาจึงได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีศุลกากร ซึ่งเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกสำหรับสินค้าส่งออกจากกัมพูชา

2. กัมพูชามีแหล่งเงินกู้จากต่างประเทศ เช่น ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) และธนาคารโลก (WORLD BANK) ที่ให้การสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภคของรัฐบาล และInternational Financial Corporation สนับสนุนโครงการของเอกชน

อุปสรรคต่อการลงทุนในประเทศกัมพูชา

1. กฎหมายขาดความชัดเจน รัฐบาลกัมพูชาขาดการออกกฎหมายสำคัญเพื่อควบคุมและตรวจสอบ

2. การนำเข้าภาษีทุกประเภทต้องเสียภาษีทันทีร้อยละ 10

3. นักลงทุนไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

4. งานบริการทางด้านการเงินการซื้อขายไม่นิยมผ่านระบบธนาคารเนื่องจากราคาสูง

ประเทศลาว

ความสัมพันธ์ด้านการลงทุนไทย - ลาว

การสัญญาความร่วมมือการลงทุนไทย-ลาว ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของไทย (BOI) และคณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ (DDFI)

ประเทศไทยและ สปป.ลาวได้มีการร่วมเซ็นสัญญาร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างกันครั้งแรก เมื่อวันที่ 4 มิถุนายนพ.ศ. 2536 ซึ่งสัญญาดังกล่าวมีอายุ 2 ปี ความร่วมมือในสัญญา ได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการลงทุนระหว่างกัน การจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ร่วมกันระหว่างไทย- สปป.ลาว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อสัญญาหมดอายุลงในปีพ.ศ. 2538 ประเทศไทยและ สปป.ลาว ต่างประสบกับปัญหาเศรษฐกิจที่หนักหน่วง โดยเฉพาะวิกฤตการเงินในเอเชียปีพ.ศ. 2540 ทำให้ไทยและ สปป.ลาว ต้องให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาหลักของประเทศ จึงไม่ได้ต่ออายุสัญญาด้านความร่วมมือการลงทุนไทย- สปป.ลาว

ต่อมาในการประชุมความร่วมมือไทย- สปป.ลาว และ สปป.ลาว-ไทย ครั้งที่ 10 จัดขึ้นที่จังหวัดเชียงราย ในช่วงต้นเดือนสิงหาคมพ.ศ. 2544 ไทยและ สปป.ลาวเห็นพ้องต้องกันหยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาเจรจาอีกครั้ง ทั้งนี้สัญญาข้อตกลงความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างไทย-สปป.ลาว ที่คาดว่าจะมีขึ้นในวันที่ 17 สิงหาคมพ.ศ. 2544 จะมีอายุ 2 ปี แต่ในเงื่อนไขจะระบุให้สามารถต่ออายุสัญญาได้โดยอัตโนมัติ จนกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกยกเลิกสัญญา นอกจากนี้สัญญาดังกล่าวจะเน้นเพิ่มบทบาทภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการลงทุนเพิ่มขึ้น จากเดิมที่การปฏิบัติงานกระจุกตัวอยู่ในระดับเจ้าหน้าที่รัฐบาลของทั้งฝ่ายไทยและ สปป.

มาตรการ กฎระเบียบ

มาตรการด้านภาษี

ภาษีที่เรียกเก็บจากการดำเนินธุรกิจและนำเข้าสินค้าในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามกฎหมายภาษีของสปป.ลาว เลขที่ 04/94 ลงวันที่ 18/07/1994 และกฎหมายสรรพากร เลขที่ 04/95/สพช ลงวันที่ 14/10/1995 กำหนดวิธีการและอัตราการเก็บภาษีนำเข้าภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภาษีอากรตัวเลขธุรกิจ) ซึ่งในทางปฏิบัติจะเรียกเก็บตั้งแต่ต้นทางเมื่อมีการนำเข้าสินค้า โดยให้ผู้นำเข้าเป็นผู้ชำระก่อนในเบื้องต้น ทั้งนี้มีอัตราการเรียกเก็บภาษี ดังนี้

1. ภาษีศุลกากร

ลาวได้ประกาศอัตราภาษีขาเข้าเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 สำหรับสินค้าขาเข้าจำนวน 3,552 รายการ แบ่งการจัดเก็บตามประเภทสินค้าได้ ดังนี้

1.1 สินค้าอุปโภคที่จำเป็นต่อการครองชีพและสินค้าทั่วไป เช่น อาหาร ของใช้ประจำวัน มี 6 อัตรา คือ ร้อยละ 5, 10, 15, 20, 30, และ 40

1.2 เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิงมี 6 อัตรา คือ ร้อยละ 5, 10, 15, 20, 30, และ 40

1.3 ยานพาหนะ มี 5 อัตรา คือ ร้อยละ 50, 60, 80, 100 และ 150

1.4 บุหรี่ เสียภาษีร้อยละ 60

1.5 เหล็กและเบียร์เสียภาษีร้อยละ 80

2. ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax)

เรียกเก็บจากตัวสินค้าโดยกำหนดให้เก็บสินค้าประเภทต่าง ๆ ดังนี้

2.1 น้ำมันเชื้อเพลิง

2.1.1 น้ำมันเบนซินพิเศษร้อยละ 2
2.1.2 น้ำมันเบนซินธรรมดาร้อยละ 20
2.1.3 น้ำมันดีเซลร้อยละ 10
2.1.4 น้ำมันเครื่องบินร้อยละ10
2.1.5 น้ำมันเครื่อง, น้ำมันไฮโดลิก, น้ำมันหล่อลื่น, น้ำมันเบรคร้อยละ 2

2.2 แอลกอฮอลล์ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอลล์

2.2.1 แอลกอฮอล์ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ตั้งแต่ 90 ดีกรีขึ้นไป เสียร้อยละ 40
2.2.2 เบียร์ เหล้า ไวน์ และเครื่องดื่มอื่นๆ ที่มีแอกอฮอล์ ต่ำกว่า 50 ดีกรี เสียร้อยละ 30
2.2.3 น้ำอัดลม และเครื่องดื่มบำรุงกำลัง เสียร้อยละ 20
2.2.4 บุหรี่สำเร็จรูปเป็นเส้น เป็นซอง ซิการ์ เสียร้อยละ 30
2.2.5 น้ำหอม และเครื่องสำอาง เสียร้อยละ 10
2.2.6 ไพ่ และเครื่องประเภทคล้ายเคียง พลุ ดอกไม้ไฟ เสียร้อยละ 50

3. ภาษีการบริโภค (Consumer Tax)

เรียกเก็บจากผู้บริโภค คล้ายกับVAT ของไทยซึ่งมี 4 อัตรา คือร้อยละ 3 ร้อยละ 5 ร้อยละ 10 และร้อยละ15 ขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้า สปป.ลาว ได้ออกรัฐบัญญัติของประธานประเทศ เลขที่ 02/สปป ลงวันที่ 10/ 05/1997 แก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีนำเข้า และเพิ่มเติมอัตราภาษีสรรพสามิต เฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือยหมวดยานพาหนะ เบียร์ บุหรี่ เครื่องใช้ไฟฟ้า สรุปดังนี้

3.1 กลุ่มสินค้าที่ลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าสูงกว่า 40%ให้เหลือ 40% และเก็บภาษีสรรพสามิตแทนการลดภาษีนำเข้า จากสินค้าในหมวดยานพาหนะจำนวน 18 รายการ ในอัตราร้อยละ 12ร้อยละ 14ร้อยละ 19 ร้อยละ 30 ร้อยละ 51ร้อยละ 60และ ร้อยละ 90

3.2 กลุ่มสินค้าที่ลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าสูงกว่าร้อยละ 40 เหลือร้อยละ 40 และเก็บภาษีสรรพสามิตเท่าเดิม ในสินค้า 3 รายการ ได้แก่ ซิการ์ บุหรี่ เบียร์

3.3 กลุ่มสินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าคงเดิม และเก็บภาษีสรรพสามิตเพิ่มเติมจากสินค้าในหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้า และกล้องถ่ายรูป รวมจำนวน 18 รายการ ในอัตรา ร้อยละ 5 จากเดิมที่ไม่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต

4. ภาษีการค้า

ในการจัดเก็บภาษีการค้าจะเก็บตามชนิดของสินค้า โดยจะชำระที่ด่านศุลกากรเช่นเดียวกับที่ชำระภาษีศุลกากร ซึ่งคำนวณจากราคา CIF (Cost, Insurance and Freight) ของสินค้าตามที่แจ้งรวมภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าที่นำเข้าในลักษณะขายส่ง ณ จุดขาย ผู้ขายส่งจะแจ้งและชำระภาษีเดือนละครั้ง ตามชนิดของสินค้า คือ ร้อยละ 3, 5, 10, 15 และร้อยละ 20 ตามลำดับ สำหรับผู้นำเข้ามาเพื่อขายต่อหรือเพื่อผลิตต่อจะได้รับการคืนภาษี

5. การชำระภาษีเงินได้

ผู้ประกอบการที่มีรายได้เกิดขึ้นในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีหน้าที่ต้องยื่นเสียภาษีดังต่อไปนี้

5.1 การลงทุนโดยใช้เงินทุนจากต่างประเทศ ต้องเสียภาษีเงินได้ประจำปีให้แก่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในอัตราคงที่เท่ากับร้อยละ 20

5.2 การชำระภาษีในรูปแบบของค่าอากร ค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนด

5.3 การลงทุนจากต่างประเทศ ด้านการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ และการสำรวจแหล่งพลังงาน การเสียภาษีเงินได้สำหรับการลงทุนดังกล่าวนี้ ควรจะดำเนินการตามข้อตกลงที่มีขึ้นระหว่างผู้ลงทุนชาวต่างประเทศ และรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

5.4 การชำระภาษีขาเข้าสำหรับการนำเข้าเครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตสินค้าอะไหล่เครื่องยนต์ และวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้า ซึ่งเป็นการนำเข้าตามโครงการลงทุนเพื่อผลิตสินค้า โดยที่อัตราภาษีขาเข้าในกรณีนี้เท่ากับร้อยละ 1.0 ของมูลค่านำเข้า

5.5 การนำเข้าวัตถุดิบและส่วนประกอบสินค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตเป็นสินค้าสำหรับการส่งออกได้รับการยกเว้นภาษีขาเข้า

5.6 สินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตขึ้นเพื่อการส่งออกได้รับการยกเว้นภาษีขาออก

5.7 การนำเข้าวัตถุดิบและส่วนประกอบสินค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้า จะได้รับการลดภาษีขาเข้าเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล

5.8 การให้สิทธิพิเศษและผลตอบแทนเพิ่มเติมจากรัฐบาล ซึ่งอาจจะรวมถึงการลดอัตราภาษีหรือการยกเว้นภาษีขาเข้า สำหรับวัตถุดิบเพื่อการผลิต ถ้าหากว่าเป็นการลงทุนขนาดใหญ่และมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

5.9 การเก็บรักษาเงินทุนสำรองโดยจัดเก็บเงินกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นหลังจากชำระภาษีประจำปีแล้ว เพื่อใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของธุรกิจ

6. การเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มเติม (Special Tariff)

6.1 สินค้านำเข้าต้องเสียภาษีต่อไปนี้ก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้นำเข้า

6.1.1 General imported goods:import duty+turnover tax.

6.1.2 Luxury goods:import duty+excise tex+turnover tax

6.1.3 สินค้าข้างต้นต้องจ่าย profit tax เพิ่มเติมจากข้างต้น

6.2 อัตราภาษีนำเข้าที่เรียกเก็บสรุปได้ดังนี้

6.2.1 ร้อยละ 40 สำหรับสินค้าแอลกอฮอล์ บุหรี่ จักรยานยนต์ขนาดกระบอกสูบมากกว่า 50 cc รถยนต์ขนส่งน้ำหนักมากกว่า 5 ตัน รถยนต์ทั่วไป

6.2.2 ร้อยละ 30 สำหรับจักรยานยนต์ขนาดกระบอกสูบไม่เกิน 50 cc รถยนต์ขนส่งน้ำหนักไม่เกิน 5 ตัน

6.2.3 ร้อยละ 10-20 สำหรับอุปกรณ์ไฟฟ้า

6.2.4 ร้อยละ 10สำหรับเครื่องจักร อาหารแปรรูป

ทั้งนี้ โดยใช้กฎหมายภาษีที่ออกโดยสภาแห่งชาติลาว

7. การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (ASEAN : Integration System of Preference (AISP))

การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (ASEAN: Integration System of Preference (AISP)) แก่ประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชา สหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ประเทศไทย โดยกระทรวงการคลังได้ประกาศยกเว้นอากรและการลดอัตราอากรศุลกากรสำหรับประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน (สห.) เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2549 เพื่อลดภาษีในรายการสินค้านำเข้าที่สำคัญจากสปป.ลาว จำนวน 225 รายการให้ลดลงเหลือร้อยละ 0 และลดลงเหลือร้อยละ 5 จำนวน 82 รายการ รวม 307 รายการ ซึ่งรวมทั้งสินค้าในลักษณะ One Way Free Trade ได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ละหุ่ง ถั่วลิสง มันฝรั่ง เมล็ดมะม่วงหิมพานต์ ไม้ยูคาลิปตัส และลูกเดือย โดยมีเงื่อนไขจะต้องนำเข้าภายใต้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า และใช้หลักเกณฑ์ควบคุมของ AISP ซึ่งรายการสินค้าที่แนบท้ายเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทุกปีตามคำขอของฝ่ายสปป.ลาว

8. การมอบอำนาจให้แผนกการค้าแขวงเป็นผู้ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Form D และAISP)

กระทรวงการค้า สปป.ลาว ได้ออกข้อตกลง (ประกาศ) ที่ 0408/กค.ตปท.ลงวันที่ 30 เมษายน 2547 โดยมอบอำนาจให้แผนกการค้าแขวง เป็นผู้คุ้มครองและออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

(Form D และ AISP) สำหรับสินค้าที่ผลิตได้อยู่ภายในประเทศ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่หน่วยงานธุรกิจในการส่งออกสินค้า จึงมอบหมายให้แขวงต่าง ๆ จำนวน 14 แขวง ได้แก่ แขวงหัวพัน เชียงขวาง หลวงพระบาง บ่อแก้ว ไชยะบุรี อุดมไชย หลวงน้ำทา เวียงจันทน์ บอลิคำไซ คำม่วน สะหวันนะเขต จำปาสัก สาละวัน และเซกอง

มาตรการทางการค้า

สินค้าที่ห้ามการนำเข้า

1.1 วัตถุระเบิด, อาวุธ และพาหนะรับใช้สงคราม (36.01-03; 87.10;93.01-07)

1.2 ธาตุเคมีชนิดต่างๆ ที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นวัตถุระเบิด, อาวุธ และพาหนะรับใช้สงคราม

1.3 ยาเสพติดทุกชนิด

1.4 สินค้ามอมเมาอันเป็นผลกระทบต่อวัฒนธรรม และจารีตประเพณีอันดีงามของชาติ

1.5 สิ่งเศษเหลือจากการผลิตอุตสาหกรรม และเคมีภัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อชีวิต และสิ่งแวดล้อม

1.6 วัตถุโบราณและปูชนียวัตถุ (97.05-06)

1.7 อาหาร, ยารักษาโรค และผลิตภัณฑ์การแพทย์ที่ต้องห้ามจากแขนงการที่เกี่ยวข้อง

1.8 สัตว์ป่า, สัตว์น้ำ และชิ้นส่วนของสัตว์ดังกล่าวที่ต้องห้ามตามกฎหมายภายในและตามสัญญาที่รัฐบาลแห่ง สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ได้ลงรายมือชื่อรองรับเพื่ออนุรักษ์ไว้กับนานาชาติ

1.9 รถทุกประเภทที่ใช้พวงมาลัยเบื้องขวา

1.10 สินค้าเครื่องเล่นของเด็กที่มีผลกระทบต่อทัศนคติ, การเจริญ, ความปลอดภัยของเด็ก, ความเรียบร้อยและความสงบของสังคม

1.11 ผลิตภัณฑ์ทางด้านวรรณกรรม, สิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร และอื่นๆ ที่มีลักษณะต่อต้าน สปป. ลาว

1.12 สินค้ามือสอง (Secondhand Goods) ที่รัฐบาลห้าม

1.13 วัตถุ/อุปกรณ์การพิมพ์ธนบัตร

1.14 ยาปราบศัตรูพืชที่เป็นอันตราย ซึ่งหวงห้ามโดยแขนงการที่เกี่ยวข้อง

1.15 ไม้ท่อนทุกชนิด, ไม้กึ่งแปรรูป, ไม้เลื่อย (ไม้แปรรูป), ผลิตภัณฑ์ไม้และของป่าต้องห้ามตามระเบียบกฎหมายภายใน

2. สินค้าห้ามการส่งออก

2.1. วัตถุระเบิด, อาวุธ และพาหนะรับใช้สงคราม (36.01-03; 87.10;93.01-07)

2.2 ธาตุเคมีชนิดต่างๆ ที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นวัตถุระเบิด อาวุธ และพาหนะรับใช้สงคราม

2.3 ยาเสพติดทุกชนิด

2.4 วัตถุโบราณและปูชนียวัตถุ (97.05-06)

2.5 สัตว์ป่า สัตว์น้ำ และชิ้นส่วนของสัตว์ดังกล่าว ที่ต้องห้ามตามกฎหมายภายใน และตามสัญญาที่รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ลงรายมือชื่อรองรับเพื่ออนุรักษ์ไว้กับนานาชาติ

2.6 ไม้ท่อนทุกชนิด ไม้กึ่งแปรรูป ไม้เลื่อย (ไม้แปรรูป) หวายทุกชนิด และไม้กฤษณา (ไม้หอม) ที่ยังไม่ได้ผ่านระบบการปรุงแต่ง (44.01,03,06,07)

2.7 เครื่องป่าของนา เช่น ดอกเอื้อง(ดอกผึ้ง) ลูกเบี้ยราย น้ำมันยาง (ชัน) จันใด และอื่นๆ ที่ต้องห้ามตามระเบียบกฎหมายภายใน

2.8 ขี้เจีย (สารที่ได้จากการกลั่นขี้ค้างคาว)

2.9 วัตถุอุปกรณ์การพิมพ์ธนบัตร

กฎระเบียบด้านการลงทุน

นโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของรัฐบาลสปป.ลาว ในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีโดยเฉพาะการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล DDFI กำหนดให้ผู้ประกอบการที่เข้าไปตั้งโรงงานในลาว รวมทั้งพื้นที่ทางเหนือซึ่งส่วนใหญ่ขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 7 ปี หลังจากนั้นจึงเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10 เทียบกับอัตราปกติร้อยละ 35

ทั้งนี้ นักลงทุนที่สนใจเข้าไปลงทุนในพื้นที่ทางภาคเหนือของลาวต้องยื่นคำร้องขออนุญาตลงทุนพร้อมกับเอกสารการลงทุนและบทวิพากษ์เศรษฐกิจแสดงผลวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการลงทุน รวมทั้งแผนธุรกิจโดยละเอียดต่อผู้ปกครองของแขวงที่ต้องการเข้าไปลงทุน โดยผู้ปกครองแขวงส่วนใหญ่ที่มีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนวงเงินไม่เกิน 3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ยกเว้น แขวงหลวงพระบาง ซึ่งเป็น 1 ใน 4 แขวงใหญ่นอกเหนือจากแขวงจำปาสัก แขวงสะหวันนะเขต และนครหลวงเวียงจันทน์ ที่ผู้ปกครองแขวงมีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนวงเงินลงทุน 5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้งยังสามารถยื่นขออนุญาตลงทุนกับ DDFI ในนครหลวงเวียงจันทน์ หากโครงการลงทุนมีมูลค่าเกินอำนาจอนุมัติของผู้ปกครองแขวง

สปป.ลาวได้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการลงทุนจากต่างประเทศฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. 2521 หลังจากนั้นสภาแห่งชาติของลาวได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าว และประกาศใช้ในชื่อ "กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนของต่างประทศ (Law on the Promotion and Management of Foreign Investment in the Lao People's Democratic Republic)" เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2537 โดยปรับปรุงกฎหมายการลงทุนแห่งชาติ เช่น กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ กฎหมายภาษีอากร กฎหมายที่ดิน เป็นต้น เพื่อให้เป็นสากลและเอื้ออำนวยให้นักลงทุนต่างชาติมั่นใจที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศมากขึ้น โดยให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่นักลงทุนต่างชาติ ดังนี้

1. การให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุนและทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติ จะไม่ถูกยึดริบ หรือ โอนไปเป็นของรัฐ เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อสาธารณประโยชน์ ซึ่งนักลงทุนจะได้รับค่าทดแทนคืนโดยเร็วอย่างสมเหตุสมผลและเป็นจริง นอกจากนั้น รัฐบาลยังรับประกันจะไม่เข้าแทรกแซงการดำเนินธุรกิจ

2. นักลงทุนต่างชาติไม่มีสิทธิถือครองที่ดิน แต่สามารถเช่าที่ดิน (ระยะเวลาเช่าได้ถึง 20 ปี และ 30 ปี จากรัฐ) และสามารถโอนสิทธิและผลประโยชน์จากการเช่าที่ดินได้ อย่างไรก็ตาม ในปี 2542 ลาวได้ออกกฎหมายว่าด้วยการวางผังเมือง (The Town Planning Law) โดยกำหนดเขตการใช้ที่ดินเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เขตที่อยู่อาศัย เขตสำนักงาน เขตการค้า เขตอุตสาหกรรม เขตสวนสาธารณะ เป็นต้น ทำให้นักลงทุนต่างชาติ ต้องคำนึงถึงแหล่งที่ตั้งโครงการลงทุนให้ถูกต้องตามเขตที่กำหนด

3. นักลงทุนต่างชาติต้องให้สิทธิแรงงานลาวก่อนแรงงานชาติอื่นในการคัดเลือกเข้าทำงาน และสามารถจ้างแรงงานต่างชาติได้กรณีที่ต้องการแรงงานที่มีฝีมือและความชำนาญเฉพาะ และสามารถโอนรายได้ของตนกลับประเทศได้ภายหลังชำระภาษีรายได้ในอัตราร้อยละ 10

4. นักลงทุนต่างชาติสามารถดำเนินธุรกิจได้ในทุกสาขาการลงทุนที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่มีข้อยกเว้นบางสาขา ดังนี้

4.1. สาขาที่ถูกควบคุมและติดตามอย่างใกล้ชิดจากรัฐบาลลาว ได้แก่ สาขาการพลังงาน เหมืองแร่ กานำเข้า-ส่งออก การค้า การโทรคมนาคม และด้านสุขภาพ

4.2. สาขาที่รัฐบาลให้การสนับสนุนมากเป็นพิเศษ ได้แก่ โครงการผลิตกระแสไฟฟ้า อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานจำนวนมาก อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก การเกษตร ป่าไม้และผลิตภัณฑ์จากป่า เหมืองแร่ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อุตสาหกรรมเบา และการบริการ

4.3. สาขาที่รัฐบาลลาวห้ามนักลงทุนต่างชาติลงทุน โดยสงวนไว้สำหรับนักลงทุนลาว ได้แก่ การบริการด้านการทำบัญชี การบริการการท่องเที่ยว ขายปลีก และทำป่าไม้

รูปแบบการลงทุน นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนในสปป.ลาว ได้ 2 รูปแบบ คือ

1. การร่วมลงทุนระหว่างนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนลาว (Joint Venture) โดยนักลงทุนต่างชาติต้องมีสัดส่วนการลงทุนอย่างน้อยที่สุดร้อยละ 30 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด

2. การลงทุนของต่างประเทศร้อยละ 100 (Wholly Foreign-Owned Enterprise)

รัฐบาลลาวได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและร่วมมือด้านการลงทุน (Committee for Investment Management and Cooperation : CIC) ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานเอกเทศแห่งเดียวที่ทำหน้าที่ดูแลการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งนี้ คณะกรรมการส่งเสริมและร่วมมือด้านการลงทุน (CIC) ได้แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Management Cabinet : FIMC) ขึ้น มีหน้าที่พิจารณาขั้นตอนการขออนุญาตของนักลงทุนให้มีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น และให้บริการแบบครบวงจรเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-Stop Service) กล่าวคือ โครงการที่มีมูลค่าต่ำกว่า 1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ จะทราบผลการพิจารณาภายใน 3 สัปดาห์ มูลค่า 1 – 5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ จะทราบผลการพิจารณาภายใน 4 สัปดาห์ และมูลค่า 5 – 50 ล้านเหรียญสหรัฐฯ จะทราบผลการพิจารณาภายใน 12 สัปดาห์

การลงทุนจากต่างประเทศในลาว จะถูกต้องตามกฎหมาย และจะเริ่มดำเนินกิจการได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรจากคณะกรรมการคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศ (FIMC) และทำการจดทะเบียนบริษัทกับกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า และได้รับใบจดทะเบียนบริษัทตามข้อกำหนดในกฎหมายธุรกิจแล้ว

การเดินทางเข้า-ออกประเทศ

สำหรับคนทั่วไป และข้าราชการ ต้องมีหนังสือเดินทางไปแสดงจึงจะเข้าสปป.ลาวได้ กรณีการข้ามแดนบริเวณชายแดนไทย-สปป.ลาว ที่จุดผ่านแดนถาวรสามารถใช้ได้ทั้งหนังสือเดินทางหรือบัตรผ่านแดนชั่วคราว (Border Pass) ส่วนที่จุดผ่อนปรนสามารถใช้ได้เฉพาะบัตรผ่านแดนเท่านั้น การใช้บัตรผ่านแดนจะไม่สามารถเข้าไปยังแขวงอื่น ๆ นอกจากแขวงที่เข้ามา และต้องเดินทางออกจากลาวจุดเดียวกับขาเข้า สำหรับการใช้หนังสือเดินทาง (Pass Port) ไม่ต้องทำวีซ่า หากนำรถยนต์เข้าไปเอง ต้องติดต่อกรมการขนส่ง กระทรวงคมนาคม หรือขนส่งจังหวัด ต้องมีการทำประกันการนำรถเข้าประเทศ

ในอนาคตนอกจากนักลงทุนจากประเทศไทยแล้ว ประเทศที่คาดว่าจะเข้าไปลงทุนสูงในลาว รองจากไทยคาดว่าจะเป็น เวียดนาม และ จีน ตามมาด้วยเกาหลี มาเลเซีย สิงคโปร์ และ ออสเตรเลีย แม้แต่ฝรั่งเศส และ รัสเซีย ซึ่งหันมาสนใจลงทุนในลาวเพิ่มขึ้นจากที่เคยเว้นว่างจากการลงทุนในลาว การลงทุนของไทยในลาวจะเน้นทางด้านโครงการสร้างเขื่อนพลังงานไฟฟ้าเพื่อนำมาใช้เป็นพลังงานทดแทนในประเทศไทย นอกจากนั้นเป็นโครงการด้านการเกษตรที่ไทยมีความถนัด ธุรกิจการก่อสร้างที่กำลังขยายตัวในลาวเนื่องจากการพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภคของลาวยังต้องมีการบูรณะ และ การขยายถนนหนทางอีกมากและต้องพึ่งพาวัสดุก่อสร้างจากฝั่งไทยเป็นหลัก ทางด้านการค้าและการบริการและโรงแรมภัตตาคาร ที่คนไทยเข้าไปร่วมทุนกับลาวมากขึ้น ส่วนจีนเน้นด้านเหมืองแร่ที่ชำนาญด้านเทคโนโลยีขุดเจาะและการเกษตรซึ่งในขณะนี้เศรษฐกิจจีนกำลังเติบโต คนจีนมีฐานะมากขึ้นก็นำเงินมาลงทุนเช่าที่ดินในทางภาคเหนือของลาวเพื่อการเกษตรโดยใช้แรงงานของลาว ทางเวียดนามก็เน้นด้านการเกษตรมีการเช่าที่ดินปลูกยางพาราในลาว และ ลงทุนด้านบริการโรงแรมตามแขวงต่างๆ ของลาวมากขึ้น เกาหลีเข้าไปลงทุนในลาวเน้นด้านธุรกิจการค้าเป็นเอเย่นขายรถยนต์ และ รถจักรยานยนต์ มาเลเซียสนใจด้านโรงแรม ภัตตาคาร และ การเกษตรพืชน้ำมัน ส่วนสิงคโปร์ให้ความสำคัญด้านบริการ และ ออสเตรเลียสนใจลงทุนด้านเหมืองประเภท เหมืองทอง และ ทองแดง เป็นต้น

อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสำหรับนักลงทุนไทยใน สปป.ลาว ได้แก่

1. อุตสาหกรรมการเกษตร
2. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
3. อุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออก
4. อุตสาหกรรมศูนย์กระจายสินค้า

1. อุตสาหกรรมการเกษตร

ในยุทธศาสตร์การจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน (ECS) กำหนดให้ย้ายฐานการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจบางชนิดไปยัง สปป.ลาว เพื่อใช้เป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรของไทยประเทศไทยจะรับซื้อผลผลิต โดยเฉพาะพืชที่ประเทศ ไทยมีการนำเข้าจากประเทศที่ 3 เนื่องจากผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ พืชที่ต้องใช้แรงงานมาก และพืชที่ปลูกในสปป.ลาวแล้วคุณภาพดีกว่า รวมถึงการพัฒนาส่งเสริมการร่วมลงทุนในธุรกิจการค้าปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ร่วมกัน เพื่อขยายฐานการผลิตวัตถุดิบสำหรับประเทศไทย

นโยบายส่งเสริมการเกษตรของสปป.ลาว มุ่งเน้น การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การรักษาป่าและยุติการทำไร่เลื่อนลอย การผลิตผลผลิตทางการเกษตรเพื่อการค้า ได้แก่ กาแฟ ปศุสัตว์ อ้อย ฝ้ายและยาสูบ ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าและผลิตเนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคในประเทศ ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมการเกษตร และจัดตั้งศูนย์วิจัยและบริการ ปัจจุบันสปป.ลาวมีพื้นที่ว่างขนาดใหญ่จำนวนมาก ทำให้มีศักยภาพที่จะผลิตพืชผลที่จะให้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแปรรูป

นอกจากนี้มติ ครม.เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2546 เห็นชอบให้ส่งเสริมการทำ Contract Farming ในประเทศเพื่อนบ้าน โดยไทยพร้อมรับซื้อสินค้าเกษตร 8 รายการได้แก่ ถัวเหลือง ถั่วลิสง ละหุ่ง ข้าวโพดหวาน มันฝรั่ง มะม่วงหิมะพานต์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยูคาลิปตัส โดยยกเว้นภาษีนำเข้า และไม่จำกัดโควตานำเข้า

ยุทธศาสตร์ ECS และนโยบายส่งเสริมการเกษตรของสปป.ลาว พืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพในการส่งเสริมให้เพาะปลูกในสปป.ลาว ได้แก่ ข้าวโพดฝักอ่อน ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ถั่วเหลือง ละหุ่ง ฝ้าย กาแฟ มะเขือเทศ ยูคาลิปตัสและไม้โตเร็ว พืชผักปลอดสารพิษ ปศุสัตว์ ได้แก่ หมู โค กระบือ และสัตว์ปีก

2. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

จากยุทธศาสตร์ภาคบริการด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลไทย มีเป้าหมายจะส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามแนวเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน ด้านบริการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ โดยไทยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือด้านการตลาด

ส่วนด้าน สปป.ลาว มีปัจจัยเกื้อหนุนกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่นหลวงพระบาง ซึ่งเป็นเมืองหลวงเก่า และได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เวียงจันทน์ ทุ่งไหหิน ปราสาทวัดภู ในแขวงจำปาสัก รวมทั้งน้ำตกคอนพะเพ็ง และน้ำตกหลี่ผี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนลาวที่ยังคงยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านดั้งเดิม มีความเป็นมิตร และสภาพภูมิประเทศของสปป.ลาว ยังมีความบริสุทธิ์เป็นธรรมชาติ มีความสวยงาม เหมาะกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากขึ้นโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก

แนวโน้มการท่องเที่ยวของสปป.ลาวที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลดีต่อธุรกิจบริการของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยในระยะ 9 เดือนแรกของปี พ.ศ.2548 มีนักท่องเที่ยวมาลาวจำนวน 793,603 คน เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 27 เพื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวในกันของปีพ.ศ. 2547 ซึ่งร้อยละ 60-70 เป็นนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่เหลือก็เป็นนักท่องเที่ยวจากยุโรป สหรัฐ ออสเตรเลีย และอื่น ๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับองค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว ได้ทำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวแห่งชาติลาว เมื่อ 19 กุมภาพันธ์พ.ศ. 2535 ได้จัดทำบันทึกการประชุมว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างกันเมื่อ 19 มกราคมพ.ศ. 2539 และ 30 มกราคม พ.ศ. 2540 และ ได้ลงนามในแผนงานความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ประจำปีพ.ศ. 2545-2546 เมื่อ 21 กันยายนพ.ศ. 2544

แผนงานความร่วมมือฯ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยและลาว และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปสู่ประเทศที่สามในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และดินแดนมหัศจรรย์สุวรรณ และสามเหลี่ยมมรกต นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดทำการศึกษาโอกาสการลงทุนด้านโรงแรมและการท่องเที่ยวของแขวงหลวงพระบางและแขวงจำปาสัก และได้จัดทำการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณพื้นที่ป่าหินและพื้นที่ต่อเนื่องในแขวงคำม่วนมอบให้ฝ่ายลาวใช้ประโยชน์ ล่าสุด กระทรวงการต่างประเทศได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 2 ล้านบาท ปรับปรุงศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวกัมพูชา-ลาว-ไทย เพื่อเป็นศูนย์เผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมมรกต

เพื่อให้การอำนวยความสะดวกเป็นรูปธรรม ได้มีการเตรียมการขยายพื้นที่การใช้บัตรผ่านแดนและบัตรผ่านแดนชั่วคราว ระหว่างมุกดาหาร - สะหวันนะเขต ให้นักท่องเที่ยวลาวสามารถใช้บัตรผ่านแดนเดินทางเข้ามาได้ถึงจังหวัดมุกดาหารและนครพนม ส่วนด้าน สปป.ลาวได้มีข้อตกลงยกเลิกการตรวจลงตราวีซ่าคนเข้าเมืองกับไทย* ตั้งแต่ 2 ธันวาคมพ.ศ. 2547 ทำให้นักท่องเที่ยวไทยไม่ต้องทำวีซ่าเข้าสปป.ลาว

จากปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ ที่กล่าวมา ทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสปป.ลาว ร่วมถึงธุรกิจต่อเนื่องกับการท่องเที่ยวได้ โรงแรม ทัวร์ ร้านอาหาร สปา และของที่ระลึก มีอนาคตสดใส

3. อุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออก

รัฐบาลไทยกำหนดยุทธศาสตร์ภาคการผลิตด้านอุตสาหกรรม ให้สร้างฐานการผลิตใหม่สำหรับอุตสาหกรรมที่ไทยสูญเสียความได้เปรียบ เน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานไร้ฝีมือมาก ใช้วัตถุดิบของสปป.ลาว และอุตสาหกรรมที่ สปป.ลาวได้รับสิทธิพิเศษ (GSP) จากประเทศผู้นำเข้า

การสร้างฐานการผลิตใหม่ในสปป.ลาว จะให้ประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย โดยไทยมีความพร้อมด้านเทคโนโลยี การบริหารจัดการ การเข้าถึงตลาดทุน ในขณะที่ทางด้านสปป.ลาวมีความพร้อมด้านวัตถุดิบ ที่ดิน แรงงาน และได้รับสิทธิพิเศษ (GSP) จากประเทศต่าง ๆ ถึงจำนวน 35 ประเทศ และรัฐบาลสปป.ลาวยังให้การสนับสนุนการลงทุนในสาขาพลังงาน อุตสากรรมแปรรูปสินค้าการเกษตร เหมืองแร่ โดยให้หลักประกันว่าจะไม่ยึดกิจการของชาวต่าง ชาติ ดังนั้นอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพเข้าไปลงทุนในลาว

อุตสาหกรรมแปรรูปวัตถุดิบทางการเกษตร ได้แก่ แปรรูปมันสำปะหลัง แปรรูปอาหารสัตว์

อุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงานหรืออุตสาหกรรมที่ สปป.ลาวได้รับ GSP ได้แก่ เซรามิก สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้าและชิ้นส่วน แปรรูปไม้ เฟอร์นิเจอร์ พลาสติก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอีเลกทรอนิกส์

อุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วน ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรทางการเกษตรและการก่อสร้าง อุปกรณ์สำนักงาน อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนเครื่องมือสื่อสารและอีเลกโทรนิกส์

4. อุตสาหกรรม Logistic with light processing

สปป.ลาวกำลังเปลี่ยนเป็นประเทศที่เชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค (Land link) ต้นทุนค่าขนส่งกำลังลดลง จากการที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาเส้นทางคมนาคมโดยเฉพาะถนน ซึ่งจะทำให้กลายเป็นประเทศที่เชื่อมโยงตลาดต่าง ๆ ในภูมิภาค ได้แก่ กลุ่มประเทศ GMS ที่มีประชากรกว่า 200 ล้านคน และกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีประชากรประมาณ 500 ล้านคน โดยมีเส้นทางคมนาคมต่างๆ ดังภาพที่13

เส้นทาง จากสถาบันยุทธศาสตร์การค้า

(1) การขนส่งทางเรือตามลำน้ำโขง ภายใต้ความตกลงการเดินเรือตามแม่น้ำโขงตอนบน

(2) ทางบกจากอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผ่านพม่า-ลาว ไปมณฑลยูนานของจีน ระยะทางประมาณ 254 กิโลเมตร

(3) เส้นทางหมายเลข 8 จากอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผ่านแขวงคำม่วน ของลาวไปยังเมืองวินห์ของเวียดนาม ระยะทางประมาณ 338 กิโลเมตร

(4) เส้นทางหมายเลข 9 จากอำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ผ่านแขวงสะหวันนะเขต ของลาวไปยังเมืองดานังของเวียดนาม ระยะทางประมาณ 450 กิโลเมตร

นอกจากนี้ สปป.ลาว ได้กำหนดพื้นที่ในแขวงสะหวันนะเขตและเมืองเซโน (เขตติดต่อกับจังหวัดมุกดาหารของไทย) ขึ้นเป็น เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวันเซโน (ตั้งบนถนนหมายเลข 9 ซึ่งเป็น

ส่วนหนึ่งของ East-west corridor) เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของสปป.ลาวโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบทางพื้นที่ ดึงดูดและส่งเสริมการลงทุนในประเทศและจากต่างประเทศ ให้การสนับสนุนการเติบโตของภาคการผลิต การส่งออกและการบริการ และสร้างโอกาส ประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านการบริหารการจัดการทางธุรกิจ การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ นักลงทุนในเขตเศรษฐกิจฯนี้จะได้รับสิทธิพิเศษ และการยกเว้น หรือลดภาษี ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งกลไกต่าง ๆ ที่ สปป .ลาวนั้นใช้ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศนั้นพบว่าแนวโน้มของการลงทุนจากประเทศไทย(ภาพที่ 9) เมื่อ สปป.ลาวเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนในปี พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่ภูมิภาคอาเซียนประสบวิกฤติทางเศรษฐกิจทำให้เศรษฐกิจในภูมิภาคหดตัว ภาคการลงทุนจึงชะลอตัวส่งผลให้แนวโน้มการลงทุนจากประเทศไทยลดลงและเริ่มเพิ่มขึ้นเมื่อเศรษฐกิจภายในภูมิภาคดีขึ้น

จากการที่ สปป.ลาวสามารถเป็นจุดศูนย์กลาง และจุดผ่านของเส้นทางที่สำคัญไปยังประเทศต่าง ๆ อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพจึงได้แก่ อุตสาหกรรมศูนย์กระจายสินค้า คลังสินค้า การบริการขนส่ง การบรรจุหีบห่อ การคัดเกรด อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องที่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้วัตถุดิบเช่น ไม้ ผลิตภัณฑ์จากไม้ เป็นต้น

สถิติการให้การอนุมัติลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ (DDFI) ของ สปป.ลาว ตาม(ภาพที่10) ปรากฏว่าตั้งแต่ปี พ.ศ.2531- 2548 ประเทศไทยเป็นประเทศที่ลงทุนในสปป.ลาวมากที่สุดคือลงทุน 330 โครงการ มูลค่า 2,845.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สาขาอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยลงทุนในสปป.ลาวมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ พลังงานไฟฟ้า มูลค่า 1,566.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 55.05 รองลงมา คือ โทรคมนาคมและการขนส่ง มูลค่า 637.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 22.40 และ โรงแรม และการท่องเที่ยว มูลค่า 287.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 10.12

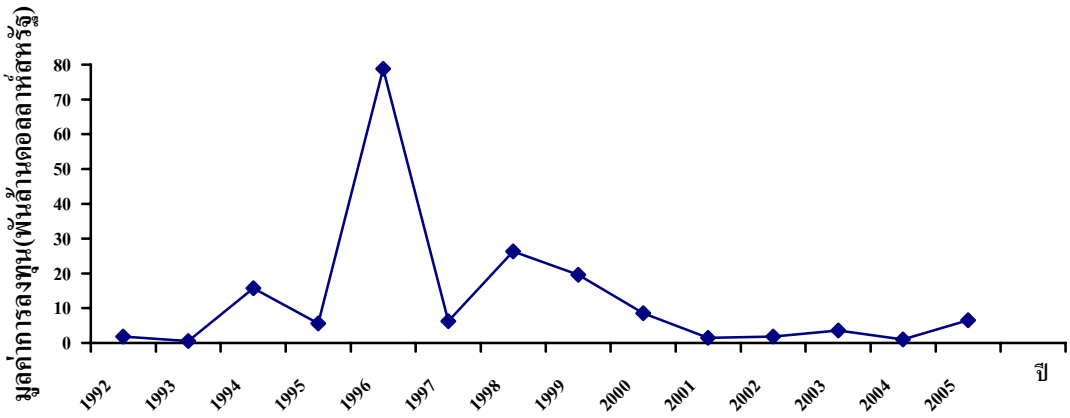

ภาพที่ 9 แสดงปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศลาว(2535-2548)

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักงานส่งเสริมการค้าในประเทศ กระทรวงพาณิชย์(ไทย) ณ กรุงพนมเปญ (2548)

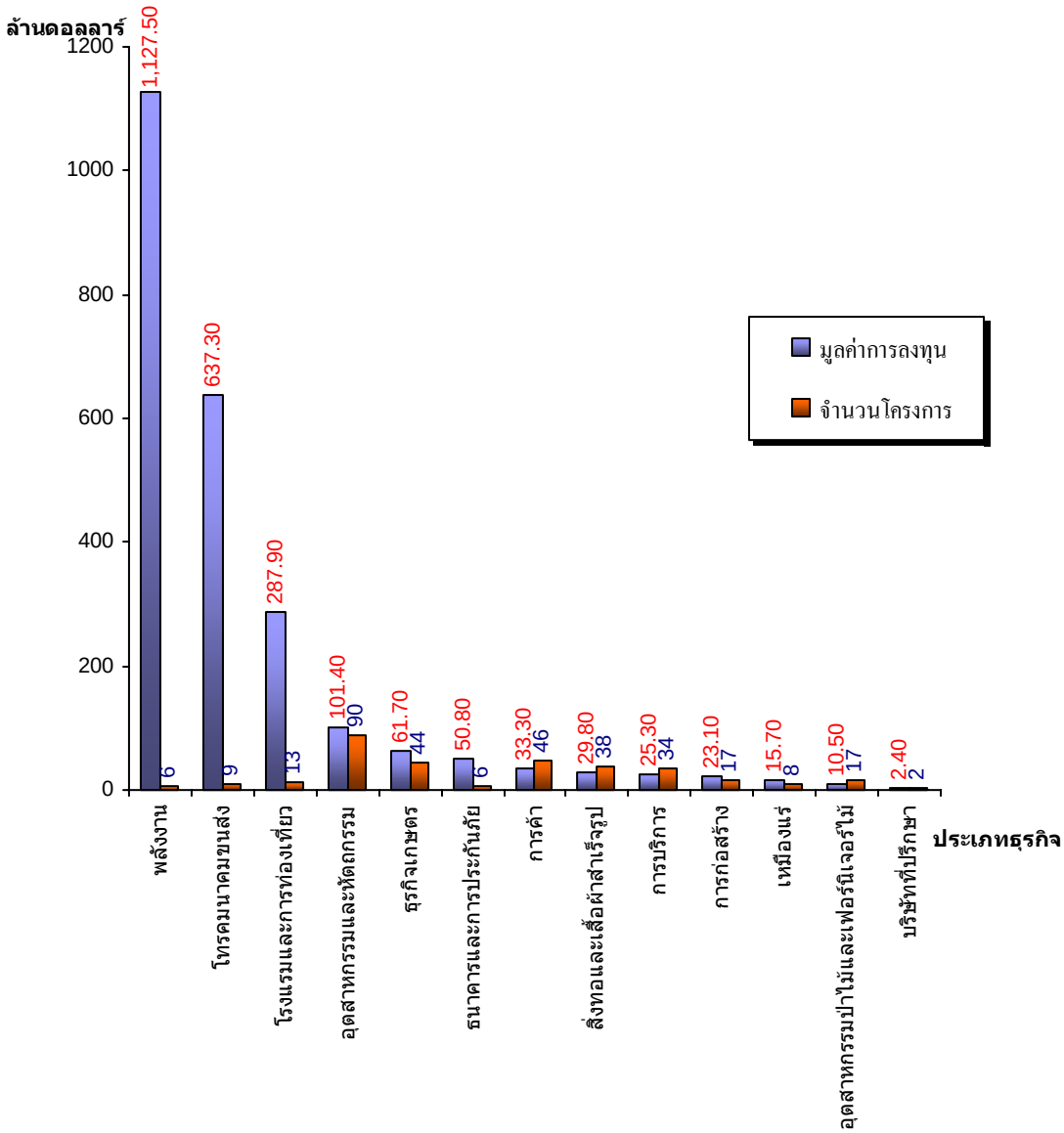

ภาพที่ 10 แผนภูมิการลงทุนจากประเทศไทยในลาว(พ.ศ. 2531 – 2548)

ที่มา : ดัดแปลงจากคณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ (DDFI) ของ สปป.ลาว (2548)

จุดแข็งต่อการลงทุนในประเทศลาว

1. มีแหล่งน้ำที่สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้มาก

เนื่องด้วย สปป.ลาวเป็นประเทศที่มีทรัพยากรน้ำอุดมสมบูรณ์ โอกาสในการจะนำน้ำไปผลิตกระแสไฟฟ้าจึงมีมาก จากการคาดการณ์ สปป.ลาวมีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ 20 , 000 เมกกะวัตต์ต่อปี แต่ปัจจุบันมีการนำพลังงานชนิดนี้มาใช้เพียงร้อยละ 2 เท่านั้น ดังนั้น สปป.ลาวยังมีทรัพยากรไฟฟ้าพลังน้ำเหลืออีกมากที่จะสร้างรายได้เข้าประเทศและสนองความต้องการในประเทศ ปัจจุบัน สปป.ลาวกำลังดำเนินโครงการเขื่อนน้ำเทิน 2 ซึ่งเป็นโครงการเขื่อนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ มีกำลังผลิตรวม 995 เมกกะวัตต์ต่อปี กำลังการผลิตไฟฟ้าจำนวน 920 เมกะวัตต์ จะนำไปขายให้แก่ประเทศไทย คิดเป็นมูลค่า 235 ล้านดอลลาร์ ส่วนที่เหลือ 75 เมกกะวัตต์ต่อปี จะนำมาใช้บริโภคภายในประเทศ

จากการเยือนประเทศไทยของนายกรัฐมนตรีลาวครั้งล่าสุด (2549) ประเทศไทยได้ตกลงจะซื้อไฟฟ้าจากสปป.ลาวเพิ่มเป็น 5 , 000 เมกะวัตต์ ภายในปี 2558 จากเดิม 3 , 000 เมกะวัตต์ นอกจากนี้การลงทุนในด้านพลังงานไฟฟ้าใน สปป.ลาวยังได้รับความสนใจจากชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก โดยตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 จนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2549 มีการลงทุนในธุรกิจนี้สูงกว่า 2 , 700 ล้านดอลลาร์

2. มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์

สปป.ลาวมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยภูมิประเทศมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบสูงและภูเขา ซึ่งมีป่าไม้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 47 ของพื้นที่รวมทั้งประเทศ ประกอบด้วยไม้เศรษฐกิจ เช่น ไม้สน ไม้เนื้อแข็ง เป็นต้น ในเอเชีย สปป.ลาวจัดเป็นประเทศที่มีพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ที่สุด สภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะแก่การทำการเกษตร มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1 , 715 มิลลิเมตรต่อปี ขณะที่ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในภาคใต้ของไทยอยู่ที่ระดับ 1 , 400 มิลลิเมตรต่อปี นอกจากนี้ ยังมีแหล่งแร่ธาตุชนิดต่างๆ มากมาย เช่น แร่เหล็ก ดีบุก ตะกั่ว ทองแดง ถ่านหิน สังกะสี ทองคำ หินอ่อน น้ำมัน (ในภาคกลางและใต้) เป็นต้น นอกจากนี้ การสำรวจล่าสุดใน สปป.ลาว ค้นพบว่าพื้นที่ในเขตเมืองปากซอง แขวงจำปาสัก มีแหล่งแร่บอกไซต์เป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในระยะเวลามากกว่า 50 ปี ซึ่งธาตุบอกไซต์นี้เป็นสินแร่ที่มีคุณค่าทาง

เศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการถลุงอลูมิเนียม ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลก คาดการณ์ว่าบอกไซต์ในเขตที่ราบสูงโบละเวนของลาวน่าจะมีมูลค่าถึงปีละ 3 , 200 ล้านดอลลาร์ สปป.ลาวยังมีแหล่งแร่รัตนชาติที่ยังไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ เช่น ทองคำ แซฟไฟร์ เงิน เป็นต้น

3. มีวัฒนธรรมและประเพณีงดงาม

สปป.ลาวมีวัฒนธรรมและประเพณีที่งดงาม โดยประชาชนลาวมากกว่าร้อยละ 75 นับถือศาสนาพุทธ อิทธิพลของศาสนาพุทธทำให้ทั้ง สปป.ลาว และประเทศไทย มีประเพณีคล้ายคลึงกันมาก โดยอุปนิสัยของคนลาวเป็นคนสุภาพ อ่อนน้อม มีความเป็นมิตร จึงทำให้ทำการค้าขายระหว่างชาวลาวกับชาวไทยเป็นไปด้วยความเข้าใจอันดี

4. มีแหล่งประวัติศาสตร์

การที่ สปป.ลาว เป็นประเทศเก่าแก่ จึงมีแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ได้แก่ หลวงพระบาง มีรายงานว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้า สปป.ลาวในระยะ 7 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2549 - 2550 (เม.ย - ต.ค.) จำนวนถึง 731 , 633 คน โดยแขวงหลวงพระบาง ในระยะ 9 เดือนแรกของปี 2549 มีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 275 , 000 คน นอกจากนี้ สปป.ลาวยังได้สร้างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทางภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ สำรวจแหล่งท่องเที่ยวแขวงสาละวัน เซกอง ไซยะบุรี จำปาสัก และคำม่วน เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี

5. รัฐบาลลาวสนับสนุนด้านการลงทุนจากต่างประเทศ

เพื่อเป็นการส่งเสริมและดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาลงทุนประกอบธุรกิจในสปป.ลาว ทางรัฐบาลลาวได้มีการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์การลงทุนเพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับนักลงทุนต่างชาติมากขึ้นอาทิ

- การให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุนและทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติ

- รัฐบาลลาวจะไม่ทำการยึดทรัพย์จากนักลงทุนโดยมิชอบ ซึ่งทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติจะไม่ถูกเรียกคืนหรือนำเอาไปจัดสรรใหม่

- นักลงทุนสามารถส่งรายได้และเงินทุนกลับไปยังประเทศของตนได้อย่างเสรี

- รัฐบาลลาวยกเลิกการเก็บเงินค้ำประกันการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ

- รัฐบาลลาวจะไม่แทรกแซงตลาด

- มีการอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าออกนอกประเทศให้แก่นักลงทุนต่างชาติในการให้วีซ่าเข้าออกหลายครั้ง (Multiple Entry Visas) และสิทธิในการพักอาศัยระยะยาวในสปป.ลาว

- สปป.ลาว ลงนามในอนุสัญญาเพื่อยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนกับไทย ทำให้รายได้ต่างๆ ที่นักลงทุนไทยได้รับจากการลงทุนในสปป.ลาวไม่มีปัญหาภาษีซ้อน

6. การได้รับสิทธิ Generalized System of Preferences (GSP)

สปป.ลาวได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) จากประเทศผู้นำเข้ามากถึง 35 ประเทศ อาทิ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป และญี่ปุ่น เนื่องจากขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออกของสปป.ลาวยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสังเกตได้จากมูลค่าการส่งออกรวมของสปป.ลาว ที่อยู่ในระดับต่ำที่สุดของอาเซียน อีกทั้งกลุ่มสหภาพยุโรปยังขยายสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปภายใต้โครงการ Everything But Arms (EBA) ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ซึ่งรวมถึงสปป.ลาว มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยกลุ่มสหภาพยุโรปยกเว้นการเรียกเก็บภาษีนำเข้า และยกเลิกการกำหนดโควตานำเข้าสินค้าทุกประเภทจาก สปป.ลาว ที่ผ่านหลักเกณฑ์การพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้า

7. รัฐบาลลาวเพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวกต่อการส่งออกอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงการค้าสปป.ลาว มอบอำนาจให้แผนกการค้าแขวงต่างๆ ได้แก่ แขวงหัวพัน เชียงขวาง หลวงพระบาง บ่อแก้ว ไซยะบุรี อุดมไซย หลวงน้ำทา คำม่วน จำปาสัก สาละวัน เซกอง สะหวันนะเขต และ บอลิคำไซ สามารถดำเนินการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าได้เองสำหรับสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมบางชนิดที่ต้องการส่งออก จากเดิมที่ต้องออกใบรับรองที่นครหลวงเวียงจันทน์เท่านั้น ซึ่งลดปัญหาความยุ่งยากในการขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าให้แก่นักลงทุน อีกทั้งยังทำให้การส่งออกมีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

จุดอ่อนต่อการลงทุนในประเทศลาว

1. ด้านระบบการปกครองและอำนาจตัดสินใจ

การบริหารงานของรัฐบาลมีลักษณะ top-down ข้อมูลที่ได้จากส่วนกลางอาจมีความล่าช้าหรือขาดหายในกระบวนการส่งต่อไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ มีการบริหารงานแบบผสมผสานระหว่างการรวมศูนย์การตัดสินใจจากนโยบายส่วนกลาง และการกระจายอำนาจอิสระให้กับเจ้าแขวงในการทำข้อตกลงต่าง ๆ ซึ่งต้องมีการประสานงานใน 2 ระดับ อาจทำให้นักธุรกิจที่ติดต่อต้องดำเนินเรื่องหลายขั้นตอน หลายระดับ สร้างความล่าช้า หรือก่อให้เกิดความแตกต่างในแนวปฏิบัติ ทั้งนี้นักธุรกิจต้องศึกษารูปแบบการปกครองให้ชัดเจนก่อน ตัวอย่างเช่น ด้านการลงทุนรัฐบาลกลางได้ให้อำนาจเจ้าแขวงในการอนุมัติการลงทุนในวงเงินไม่เกิน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ยกเว้น 4 แขวงใหญ่ ได้แก่ เวียงจันทน์ สะหวันนะเขต หลวงพระบาง และจำปาสัก แต่หากเกินกว่านั้นต้องแจ้งให้รัฐบาลกลางรับทราบ

2. ด้านเทคโนโลยี

เทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ยังด้อยกว่าประเทศไทย ทำให้การไปลงทุนในต้องนำเข้าทุกอย่างจากไทยไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร ซึ่งบางครั้งไทยก็มีข้อจำกัดเองด้วย เช่น การนำพันธุ์พืชไปปลูกในลาวยังมีข้อห้าม ต้องมีการขออนุญาตเป็นครั้งคราว ทำให้เกิดการลักลอบนำเข้าโดยไม่ถูกกฎหมาย

3. ด้านระบบสาธารณูปโภค

- ไฟฟ้า ยังมีไม่พอเพียง ทั้ง ๆ ที่ สปป.ลาวมีแหล่งพลังน้ำมาก แต่บางส่วนยังต้องซื้อไฟฟ้าจากประเทศไทย

- ระบบน้ำประปาอัตราค่าน้ำประปาในเวียงจันทน์ มีราคาสูง

- ระบบขนส่งทางรถยนต์ หากมีการขนส่งสินค้าระหว่างไทย - ลาว ประเทศไทยได้กำหนดให้มีการขนส่งได้เฉพาะรถที่บริษัทจดทะเบียนกับกรมการขนส่งไทย จำนวน 53 บริษัทเท่านั้น

ทำให้ต้นทุนในการขนส่งสูงมาก เพราะนักธุรกิจที่มีรถไม่สามารถขนส่งสินค้าด้วยรถตัวเองได้ ต้องเสียค่าจ้างให้กับรถที่ขึ้นทะเบียน

4. ด้านแรงงานท้องถิ่น

ประชากรของลาวมีจำนวนประมาณ 5.5 ล้านคน กระจายตัวอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ แรงงานส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง และหากดูภาพรวมของประชากรมี จำนวนแรงงานมีไม่มากนัก

แรงงานท้องถิ่นเป็นแรงงานที่มีทักษะในระดับกลางถึงล่าง การนำมาทำงานในโรงงานต้องทำฝึกเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างนานมากกว่าจะสามารถทำงานได้ โดยทั่ว ๆ ไป แรงงานท้องถิ่นจะไม่ชอบทำงานภายใต้ความกดดัน ไม่ชอบให้มอบหมายงานให้ครั้งละมาก ๆ ไม่ชอบให้กำหนดภาระรับผิดชอบมาก อาจจะเพราะกลัวว่างานจะหนัก กลัวว่าถ้าปฏิบัติไม่ได้จะถูกหักเงิน ดังนั้นควรจะค่อย ๆ ทยอยสั่งงานเป็นระยะ ๆ

การนำแรงงานต่างชาติสามารถนำเข้ามาได้ตามความจำเป็น แต่ต้องมีการศึกษากฎระเบียบให้รอบคอบ

5. ขาดความชัดเจนในเรื่องอำนาจส่วนกลางกับแขวง

เนื่องจาก สปป.ลาว มีการบริหารงานแบบผสมผสานระหว่าง การรวมตัดสินใจจากส่วนกลางและการกระจายอำนาจอิสระให้กับเจ้าแขวงในการทำข้อตกลงต่างๆ ซึ่งต้องมีการประสานงานใน 2 ระดับ อาจทำให้นักธุรกิจที่ติดต่อ ต้องดำเนินเรื่องหลายขั้นตอน หลายระดับ สร้างความล่าช้า หรือก่อให้เกิดความแตกต่างในแนวปฏิบัติ

สำหรับโครงการที่มีมูลค่าไม่เกิน 5 ล้านดอลลาร์ ในพื้นที่แขวงเวียงจันทน์ สะหวันนะเขต หลวงพระบาง และจำปาสัก นักลงทุนสามารถติดต่อขออนุญาตได้ที่เจ้าแขวงประจำพื้นที่ ส่วนโครงการในพื้นที่อื่น ที่มีมูลค่าไม่เกิน 3 ล้านดอลลาร์ สามารถขออนุญาตได้ที่เจ้าแขวงนั้นๆ ในกรณีโครงการมีมูลค่ามากกว่า 5 ล้านดอลลาร์ ต้องขออนุญาตจากคณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนฯ

6. ด้านเทคโนโลยี

เทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ยังด้อยกว่าประเทศไทย ทำให้การไปลงทุนในต้องนำเข้าทุกอย่างจากไทยไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร ซึ่งบางครั้งไทยก็มีข้อจำกัดเองด้วย เช่น การนำพันธุ์พืชไปปลูกในลาวยังมีข้อห้าม ต้องมีการขออนุญาตเป็นครั้งคราว ทำให้เกิดการลักลอบนำเข้าโดยไม่ถูกกฎหมาย

7. ค่าขนส่งสินค้ามีอัตรา

สปป.ลาวมีค่าขนส่งสินค้าในอัตราที่สูง เนื่องมาจากกำลังดำเนินการสร้างเส้นทางรถไฟภายในประเทศสายแรกช่วงสะพานมิตรภาพ หนองคาย กับบ้านท่านาแล้ง รวมเป็นระยะทาง 3.5 กม. ดังนั้นการขนส่งสินค้าต้องใช้รถบรรทุกเป็นหลักสปป.ลาว ได้มีการกำหนดให้มีการขนส่งได้เฉพาะรถที่บริษัทจดทะเบียนกับกรมการขนส่งไทยเท่านั้น ดังนั้น นักธุรกิจที่มีรถไม่สามารถนำสินค้าไปส่งลูกค้าด้วยรถของตัวเอง ด้านการคมนาคมทางอากาศ สปป.ลาวมีสนามบินวัดไตเป็นสนามบินนานาชาติ ที่เวียงจันทน์

โอกาสต่อการลงทุนในประเทศลาว

1. พรมแดนติดกับประเทศที่มีตลาดขนาดใหญ่

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของลาวซึ่งอยู่ท่ามกลางกลุ่มประเทศอาเซียน ทำให้ สปป.ลาว เป็นประเทศที่มีความเหมาะสมในการลงทุน กล่าวคือ สปป.ลาวมีพรมแดนติดกับประเทศเวียดนาม (81 ล้านคน) ประเทศไทย (65 ล้านคน) ประเทศพม่า (49 ล้านคน) ประเทศจีนตอนใต้ในมณฑลยูนนาน (43 ล้านคน) และประเทศกัมพูชา (13 ล้านคน) รวมเป็นจำนวนประชากรทั้งหมดประมาณ 250 ล้านคน การเยือนประเทศไทยเมื่อเดือนธันวาคมพ.ศ. 2549 ของนายกรัฐมนตรีสปป.ลาว นายบัวสอน บุบผาวัน ไทยและลาวได้ร่วมลงนามในบันทึกช่วยความจำฉบับหนึ่งเกี่ยวกับความร่วมมือในการก่อสร้างสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 และ 4 ระหว่างนครพนม - เมืองท่าแขก และ อ. เชียงของ จ. เชียงราย กับ เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้วของลาว หลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 มุกดาหาร - สะหวันนะเขตอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคมพ.ศ. 2549 ที่ผ่านมา มีการคาดการณ์ว่า สปป.ลาวจะถูกพัฒนาให้เป็นจุดศูนย์กลางทางการค้าในภูมิภาคอาเซียนในอนาคต (land link)

2. มีพื้นที่ว่างขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก

จากการที่ สปป.ลาวมีประชากรจำนวนค่อนข้างน้อย 6 , 368 , 481 คน (2549) เมื่อเทียบกับพื้นที่ของประเทศ ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยแล้ว อยู่ที่ 26.89 ต่อตารางกิโลเมตร และมีการใช้พื้นที่ไปเพียงร้อยละ 30 ของพื้นที่ของ สปป.ลาว 236 , 800 ตารางกิโลเมตร ทำให้มีพื้นที่ว่างขนาดใหญ่จำนวนมากที่มีความอุดมสมบูรณ์ อยู่มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจสามารถรองรับการเกษตรสมัยใหม่ หรือเกษตรขนาดใหญ่ และโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ

3. การสื่อสารเรื่องภาษา

ภาษาประจำชาติของลาว คือ ภาษาลาว ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับภาษาไทย ในภาคอีสานของคนไทย นอกจากนี้คนลาวบางส่วนยังสามารถใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศสได้ดี สำหรับประชาชนลาวทางตอนเหนือของประเทศสำเนียงการพูดและความหมายของคำบางคำคล้ายกับภาษาพื้นเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และเลย ทางตอนเหนือของประเทศ

4. รัฐบาลลาวปรับปรุงและพัฒนาถนนสายสำคัญต่างๆ

มีความได้เปรียบต่อการทำการค้า การส่งสินค้าผ่านแดน สามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางบรรจุ ขนถ่ายและกระจายสินค้าไปประเทศที่สาม จากลักษณะที่ตั้งของสปป.ลาวที่อยู่ท่ามกลางประเทศต่างๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียน และ สปป.ลาวได้มีการปรับปรุงถนนเพื่อทำให้เปลี่ยนจากสภาพจากการเป็น Land Lock เป็น Land Link โดยทำการปรับปรุงถนนสำคัญ 5 สาย ได้แก่ ถนนหมายเลข 13 ซึ่งเชื่อมภาคเหนือ และ ใต้ของประเทศ และปรับปรุงถนนหมายเลข 1 8 9 และ 10 อันจะทำให้ สปป.ลาวเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้แก่ จีน เวียดนาม กัมพูชา และ ไทย การปรับปรุงเส้นทางคมนาคมนี้จะทำให้ สปป.ลาวเปลี่ยนบทบาทจากประเทศที่เป็นทางผ่านของสินค้าจาก สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย ไปสู่เวียดนาม มาเป็นศูนย์การค้า ศูนย์กลางบรรจุ ขนถ่าย และกระจายสินค้าไปประเทศที่สาม

ปัจจุบันได้มีการเปิดใช้สะพานข้ามแม่น้ำโขงระหว่างชาติไทย - ลาวแห่งที่ 2 อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 ธันวาคมพ.ศ. 2549 นอกจากจะทำหน้าที่กระชับมิตรภาพไทย - ลาว แล้ว สะพานดังกล่าวจะเป็นเส้นทางสำคัญที่เชื่อมประเทศไทย - ลาว ไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ได้อย่างสะดวกอีกด้วย เพราะที่ผ่านมาการเดินทางไปมาหาสู่ในภูมิภาคจำเป็นต้องใช้เส้นทาง

เดินเรือ อ้อมคาบมหาสมุทรยาวไกล ทำให้สูญเสียทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายมหาศาล แต่ปัจจุบัน ประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ได้ร่วมมือร่วมใจพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้เชื่อมเข้าหากันผ่านเส้นทางคมนาคมทางบกในแนว East - West Corridor อันจะเป็นการลดอุปสรรคการเดินทางไปมาหาสู่ของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ให้เกิดความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

อุปสรรคต่อการลงทุนในประเทศลาว

1. ด้านกฎหมาย

กฎหมายการลงทุนในลาวเพิ่งจะเริ่มใช้ปฏิบัติ จึงอาจมีการตีความจากหน่วยงานผู้ปฏิบัติของลาวที่แตกต่างกันจากหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่ง นอกจากนี้กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงเร็วไม่แน่นอน

กฎหมายกับแนวปฏิบัติไม่สอดคล้องกันในบางประเด็น เช่น เรื่องพาสปอร์ตรถ ในทางปฏิบัติจะพบเงื่อนไขมาก เช่น รถที่นำเข้าไปไม่สามารถผ่านได้ทุกแขวง หรือรถที่ยังผ่อนชำระไม่หมด รถที่อายุเกิน 10 ปี เข้าสปป.ลาวไม่ได้เป็นต้น

2. ด้านระบบและสถาบันการเงิน

ธนาคารพาณิชย์ในสปป.ลาว มีจำนวนน้อย และส่วนใหญ่อยู่ในเขตเวียงจันทน์ ทำให้การใช้บริการทางการเงินและ การดำเนินธุรกรรมทางการเงิน ของภาคธุรกิจ ไม่สะดวก

ธนาคารพาณิชย์ของรัฐทั้ง 4 แห่ง เป็นธนาคารที่มีบทบาทในระบบการธนาคารของสปป.ลาว สูง ดังจะเห็นได้จากสินทรัพย์รวมของธนาคารของรัฐ 4 แห่งคิดเป็นร้อยละ 70 ของสินทรัพย์ธนาคารทั้งระบบของสป ป.ลาว การกู้ยืมเงินจากธนาคารใน สปป.ลาว ไม่ว่าจะเป็นธนาคารของลาวและสาขาของธนาคารพาณิชย์ไทยในสปป.ลาวค่อนข้างยากมาก เนื่องจาก ปัญหาใหญ่ของระบบธนาคารพาณิชย์ของสปป.ลาว คือ ปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพ (NPL) ซึ่งเกิดจากการปล่อยสินเชื่อให้แก่ รัฐวิสาหกิจเป็นไปอย่างหละหลวม และรัฐวิสาหกิจของสปป.ลาวส่วนใหญ่เป็นองค์กรที่ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ทำให้มีหนี้สินมากและสะสมมากขึ้น จนกลายเป็นหนี้ด้อยคุณภาพ ดังนั้นการจัดหาเงินทุนของธุรกิจของนักธุรกิจไทยจำเป็นต้องจัดหามาจากประเทศไทย

สำหรับธนาคารของไทยที่เปิดให้บริการในลาวมี 5 ธนาคาร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 83.33 ของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่มีสาขาในลาวและธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวดำเนินธุรกิจในนครหลวงเวียงจันทน์เป็นหลัก จึงสามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการในนครหลวงเวียงจันทน์ มีความสะดวกในการทำธุรกรรมทางการเงินมากกว่า ผู้ประกอบการในแขวงอื่น ระบบธนาคาร ต้องเปิด 2 บัญชี บัญชีเงินบาท กับบัญชีเงินกีบ ใช้เช็คได้ แต่มีเงินไว้ในบัญชี 200,000 บาทตลอดเวลา และไม่สามารถ ใช้ข้ามแขวงได้ ดังนั้นจึงต้องเปิดบัญชีไว้หลายที่ ทำให้ต้องมีเงินอยู่ในบัญชีมากขึ้น

อนึ่ง ลาวมีระบบบัญชีเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากระบบบัญชีที่คนไทยคุ้นเคยเมื่อมาประกอบธุรกิจในลาวจะเป็นต้องทำบัญชีแบบลาว เนื่องจากระต้องส่งให้ทางการลาว ถ้าเป็นบริษัทร่วมทุนกับลาวก็อาจจะต้องทำบัญชีทั้ง 2 ระบบคือ บัญชีไทย และบัญชีลาว

นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละคนที่แตกต่างกันเนื่องจากแต่ละคนมีการตีความกฎระเบียบทางด้านภาษี และ ข้อบังคับทางบัญชี แตกต่างกันด้วย

3. ด้านความรู้ความเข้าใจของนักลงทุนไทย – ลาว

นักธุรกิจไทยและลาวที่มีประสบการณ์ในการลงทุน ได้ให้ข้อสังเกตคล้ายคลึงกันว่า นักธุรกิจไทย และลาว มีความเชื่อต่อกันง่าย คิดเหตุการณ์เฉพาะหน้า อาจเป็นเพราะสามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารกันได้อย่างเข้าใจ ทำให้คิดว่าตนเองรู้และเข้าใจข้อมูลเพียงพอต่อการลงทุนทำธุรกิจ แต่ทั้งนี้การทำธุรกิจระหว่างประเทศ จะต้องพิจารณา ศึกษาข้อมูลให้ชัดเจนในด้านรัฐบาล ระบบข้าราชการ กฎหมาย และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบกัน จากประสบการณ์ที่มีปัญหาการค้าการลงทุนเกิดจาก เมื่อนักธุรกิจไทยเดินทางมาดูพื้นที่ มักมีการรีบตัดสินใจในการลงทุน มิได้ศึกษาข้อมูลผู้ร่วมลงทุน หรือเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ บางครั้งก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การเข้าใจเงื่อนไขการลงทุนที่แตกต่างกัน หรือบางกรณีมีการให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องแก่กันเกิดขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักลงทุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งขาดความรู้ ความชำนาญ

4. รูปแบบการร่วมลงทุนโดยใช้เงินและทรัพย์สินลงทุน

การลงทุนในลาวนั้น นักธุรกิจจะต้องนำเงินและทรัพย์สิน เครื่องจักร วัตถุดิบเข้ามาในประเทศ ในขณะที่หุ้นส่วนท้องถิ่นจะร่วมลงทุนด้วยที่ดิน หรือการอำนวยความสะดวกด้านการจัดการต่าง ๆ นอกจากนี้หากเป็นระบบการเช่าที่ดิน ต้องมีการศึกษาอย่างรอบคอบถึงสัญญา และ

การชำระเงิน ซึ่งโดยทั่วไปจะชำระค่าเช่างวดเดียว เช่น เช่า 30 ปี ต้องชำระค่าเช่าล่วงหน้าร้อยละ 100 ของค่าเช่าทั้งหมดตลอดอายุสัญญาเช่าเลย หากมีการต่อรองก็กระทำได้ แต่ต้องพิจารณาเงื่อนไขการชำระเงินหรือการเปลี่ยนสัญญาให้ชัดเจน บางครั้งเมื่อมีข้อขัดข้องในการดำเนินงานอาจทำให้นักธุรกิจต้องหยุด หรือระงับการดำเนินงาน และมักจะทิ้งเครื่องจักร อุปกรณ์ไว้ ซึ่งนับเป็นต้นทุนทางธุรกิจที่สำคัญ ที่ต้องคิดให้รอบคอบก่อน

5. ด้านระบบพิธีการศุลกากร

กระบวนการดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรเข้าสู่ประเทศไทย หรือจากไทยไปลาว มีความยุ่งยากในหลายเรื่อง

การกรอกแบบฟอร์ม ไทยและลาวมีรูปแบบในการกรอกแบบฟอร์มเอกสารพิธีการศุลกากรที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะ ฟอร์มD

ขาดระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์เพื่อตรวจสอบข้อมูลระหว่างด่านศุลกากร ทำให้มีความล่าช้า

ระดับเจ้าหน้าที่รัฐบาลไทยมีการประกาศรายการสินค้าที่ลดหย่อนตามข้อตกลงระหว่างไทย – ลาว แต่เจ้าหน้าที่ศุลกากรไม่ยอมรับ อาจเป็นเพราะไม่ทราบข้อมูลจากส่วนกลางหรือยึดแนวปฏิบัติตามเดิม ก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการนำสินค้าผ่านแดน

ขาดเอกสารรายการสินค้าอ้างอิง เอกสารเกี่ยวกับข้อตกลง AFTA มีการแจกเฉพาะด่านศุลกากร ทำให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงได้ฝ่ายเดียว นักธุรกิจมีความประสงค์ที่จะได้รับข้อมูลแต่ไม่สามารถหาซื้อที่ใดได้ สำหรับ สปป.ลาว ระบบงานศุลกากร ขึ้นกับกระทรวงการต่างประเทศ ไม่ได้ขึ้นตรงต่อเจ้าแขวงที่มีด่านตั้งอยู่ขาดการประสานงานระหว่างกัน

6. ระบบบัญชี

ลาวมีระบบบัญชีเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากระบบบัญชีที่คนไทยคุ้นเคย เมื่อมาประกอบธุรกิจในลาวจะเป็นต้องทำบัญชีแบบลาว เนื่องจากจะต้องส่งให้ทางการลาว ถ้าเป็นบริษัทร่วมทุนกับลาวก็อาจจะต้องทำบัญชีทั้ง 2 ระบบคือ บัญชีไทย และบัญชีลาว

นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละคนที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีการตีความกฎระเบียบต่างกันด้วย

7. ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข้อตกลงระหว่างรัฐบาล

รัฐบาลไทยขาดการเผยแพร่ข้อมูลข้อตกลงระหว่างรัฐบาล ทำให้นักธุรกิจที่ไม่ทราบข้อมูลสูญเสียโอกาสและผลประโยชน์

8. ทัศนะคติที่มีต่อคนไทย

ทัศนะคติที่มีต่อคนไทยไม่ดี เนื่องจากประวัติศาสตร์ทำให้คนลาวไม่ชอบคนไทย ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับเวียดนาม คนลาวจึงชอบคนเวียดนามมากกว่า

9. ประชากรน้อยและมีอำนาจซื้อต่ำ

สปป.ลาวเป็นประเทศที่มีตลาดขนาดเล็ก และประชากรมีอำนาจซื้อค่อนข้างต่ำ โดยจำนวนประชากรในประเทศมี 6 , 368 , 481 คน รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรต่อปี เพียง 399 ดอลลาร์ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้ว จะต่ำกว่าประมาณ 7 เท่า นอกจากนี้ ค่าเงินเฟ้อของ สปป.ลาว อยู่ที่ประมาณ ร้อยละ 5.9 (2549)

10. มีแรงงานจำนวนน้อย และขาดการพัฒนาทางการฝีมือ

จากการที่สปป.ลาวมีประชากรประมาณ 6 ล้านคน ทำให้มีแรงงานค่อนข้างน้อย (2.8 ล้านคน) ประกอบกับสปป.ลาวเพิ่งได้ดำเนินการการปฏิรูประบอบเศรษฐกิจมาเป็นระบบกลไกตลาดเมื่อปี 2529 ระบบเศรษฐกิจส่วนใหญ่จึงพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก กลุ่มแรงงานเหล่านี้ยังขาดการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ จึงควรมีการให้ความรู้เพิ่มเติม จากข้อมูลร้อยละ 80 ของจำนวนแรงงานเกี่ยวข้องกับงานเกษตรกรรม ส่วนที่เหลือจะประกอบอาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและการให้บริการ

11. ขาดทักษะการบริหารจัดการขาดผู้ประกอบการที่มีความรู้ด้านการทำธุรกิจกับต่างประเทศ

สืบเนื่องจากการที่สปป.ลาวเพิ่งปฏิรูประบอบเศรษฐกิจมาเป็นระบบกลไกตลาดเมื่อปี 2529 ทำให้ชาวลาวต้องการความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการบริหารจัดการ รวมทั้งขาดแคลนผู้ประกอบการที่มีความรู้ด้านการทำธุรกิจระหว่างประเทศ ปัจจุบัน สปป.ลาวมีมหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียว คือ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม ประชากรของสปป.ลาวประมาณ ร้อยละ66.4 ของประเทศ สามารถอ่านออกเขียนได้

ประเทศพม่า

ความสัมพันธ์ด้านการลงทุน

ในปัจจุบัน ภาคเอกชนไทยลงทุนในพม่ารวมทั้งสิ้น 56 โครงการ คิดเป็นมูลค่า 1,345.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 17.28 ของการลงทุนจากต่างประเทศในพม่าทั้งหมด โดยไทยมีมูลค่าการลงทุนในพม่าสูงเป็นอันดับที่ 3 รองจากอังกฤษ (40 โครงการ 1,569.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และสิงคโปร์ (70 โครงการ 1,434.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การลงทุนของไทยในพม่าที่สำคัญ ได้แก่ การลงทุนในสาขาพลังงาน (น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ)ประมง อุตสาหกรรมโรงแรมและการท่องเที่ยว และการแปรรูปสินค้าเกษตรกรรม

ไทยและพม่าได้มีการเจรจาจัดทำความตกลงการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างกัน เมื่อวันที่ 15-16 กันยายน 2548 ที่กรุงเทพฯ โดยสามารถบรรลุข้อตกลงได้ในทุกข้อบทในร่างความตกลงฯ และหัวหน้าคณะผู้แทนไทยและพม่าได้ร่วมลงนามย่อในร่างความตกลงฯ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศจะนำร่างความตกลงฯ เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและลงนามต่อไป

มาตรการ กฎระเบียบ

มาตรการด้านภาษี

- ภาษีการค้า

1. ธุรกิจประเภทผลิตสินค้าเพื่อขาย จัดเก็บในอัตราร้อยละ 5-20 ของรายได้

2. ธุรกิจบริการ เฉพาะธุรกิจขนส่งทางน้ำ ทางอากาศ รถยนต์ รถไฟ ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจการค้า จัดเก็บในอัตราร้อยละ 8-30

3. ธุรกิจ โรงแรม และภัตตาคาร จัดเก็บในอัตราร้อยละ 10 ของรายได้

- ภาษีนำเข้า

สินค้าที่สำคัญที่จัดเก็บมีดังนี้

1. รัฐบาลพม่าได้ประกาศเก็บภาษีนำเข้าสินค้าหลายชนิดเป็นอัตราเดียวที่ระดับร้อยละ 25 (ไม่ได้ระบุประเภทสินค้า แต่ไม่รวมสินค้าคอมพิวเตอร์ ปุ๋ย และเวชภัณฑ์ ฯลฯ) จากเดิมที่สินค้าเหล่านั้นต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 2-20 และได้เปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้คำนวณราคาสินค้าสำหรับการคำนวณภาษีศุลกากรที่ระดับ 450 จ๊าต/ดอลลาร์สหรัฐ จากเดิมที่ใช้อัตราแลกเปลี่ยน 100 จ๊าต/ดอลลาร์สหรัฐ

2. สิ่งทอ จัดเก็บในอัตราร้อยละ 5-300 ของมูลค่านำเข้า

3. เครื่องจักรและอุปกรณ์ จัดเก็บในอัตราร้อยละ 15-200 ของมูลค่านำเข้า

4. อุปกรณ์ในการขนส่ง จัดเก็บในอัตราร้อยละ 5-300 ของมูลค่านำเข้า

5. สินค้าอุปโภคบริโภค จัดเก็บในอัตราร้อยละ 50-200 ของมูลค่านำเข้า

- ภาษีส่งออก

มี 5 ประเภทคือ

1. แป้ง แป้งข้าวจ้าว จัดเก็บในอัตรา 10 จ๊าตต่อเมตริกตัน

2. ข้าว จัดเก็บในอัตรา 10 จ๊าตต่อเมตริกตัน

3. กากน้ำมันพืช จัดเก็บในอัตราร้อยละ5 ของมูลค่าส่งออก

4. ธัญพืช จัดเก็บในอัตราร้อยละ 5 ของมูลค่าส่งออก

5. ไม้ไผ่ หนังสัตว์ จัดเก็บในอัตราร้อยละ 5 และร้อยละ 10 ของมูลค่าส่งออก

- บุคคลธรรมดา

ชาวต่างชาติจะเสียภาษีร้อยละ 35 ของรายได้

- นิติบุคคล

1. หากเป็นบริษัทต่างชาติที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายพม่า เสียภาษีในอัตราร้อยละ 30
2. สำนักงานสาขาของบริษัทต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในพม่า เสียร้อยละ 30 หรือร้อยละ 3-50 ของรายได้ ทั้งนี้ทางรัฐบาลจะพิจารณาว่าจัดเก็บในอัตราใดที่ได้จำนวนสูงกว่า

- ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ชาวต่างชาติที่ทำธุรกิจในพม่า จะเสียภาษีดังกล่าวโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ที่พำนักในพม่ากับผู้ที่มิได้พำนักในพม่า โดยจะเสียในอัตรา ดังนี้

1. ภาษีดอกเบี้ย ผู้พำนักเสีย ร้อยละ15 ไม่พำนักเสียร้อยละ 20

2. ภาษีจากการได้รับใบอนุญาตต่างๆ ผู้พำนักเสียร้อยละ 15 ผู้ไม่พำนักเสียร้อยละ 20

3. ค่าธรรมเนียมการทำสัญญากับรัฐบาล ผู้พำนักเสียร้อยละ 4 ไม่พำนักเสียร้อยละ3.5

4. กรณีที่เงินปันผล กำไรของกิจการสาขา และส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับการหักภาษีแล้ว ไม่ต้องชำระภาษีหัก ณ ที่จ่ายอีก

มาตรการทางการค้า

- มาตรการนำเข้า

1. สินค้าห้ามนำเข้า 15 ชนิด ในการค้ารูปแบบปกติผ่านทางทะเล (Overseas Trade) ได้แก่ ผงชูรส น้ำหวานและเครื่องดื่ม (Soft Drink) ขนมปังกรอบทุกชนิด หมากฝรั่ง ขนมเค้ก ขนมเวเฟอร์ ช็อกโกแลต อาหารกระป๋อง (เนื้อสัตว์และผลไม้) เส้นหมี่ทุกชนิด เหล้า เบียร์ บุหรี่ ผลไม้สดทุกชนิด ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับใช้ในครัวเรือนและใช้ส่วนตัวทุกชนิด รวมทั้งสินค้าที่รัฐบาลพม่าควบคุมการนำเข้าตามกฎหมายเดิม

2. การนำเข้าสินค้า ต้องใช้เงินที่ได้จากการส่งออกเท่านั้น (Export First, Import Later System) ดังนั้น ผู้นำเข้าในพม่าที่ไม่มีรายได้เงินตราต่างประเทศจากการส่งออก จึงต้องซื้อบัญชีเงินดอลลาร์สหรัฐจากผู้ส่งออกที่มีรายได้เงินตราต่างประเทศ เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับใช้ประกอบการของใบอนุญาตนำเข้าจากรัฐบาลพม่า ทั้งนี้ ผู้นำเข้าต้องซื้อเงินตราต่างประเทศที่ได้จากการส่งออก (Export Earning) ในอัตราที่สูงกว่าอัตราตลาดเล็กน้อย

3. ผู้นำเข้าจะต้องเปิดบัญชีเงินฝากสกุลเงินตราต่างประเทศที่ Myanmar-Investment-and-Commercial-Bank (MICB) หรือ Myanmar-Foreign-Trade-Bank (MFTB) เพื่อยื่นใบอนุญาตนำเข้าสินค้าจากกระทรวงพาณิชย์ แนบสัญญาขาย (Sale Contact) และ Proforma Invoice ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้าบรรจุภัณฑ์ และระยะเวลาการส่งมอบ

4. การนำเข้าสินค้าหรือเครื่องจักรอุปกรณ์จากต่างประเทศ ผู้ประกอบการในพม่าสามารถเปิด L/C ได้กับ 2 ธนาคาร คือ MICB และ MFTB โดยต้องใช้เงินสดค้ำประกันเต็มมูลค่า L/C เสมือนการซื้อสินค้าด้วยเงินสด ทั้งนี้ ในการนำเข้าต้องเสียภาษีศุลกากร (Customs Duty) และภาษีการค้า (Commercial Tax) ด้วย

5. ในกรณีที่ซื้อเป็นราคา FOB ผู้นำเข้าจะต้องทำการประกันภัยสินค้ากับ Myanmar Insura[72] Company และใช้บริษัท Myanmar Five Star Line เป็นผู้ขนส่งสินค้าเท่านั้น

- ค่าธรรมเนียมในการอนุญาตนำเข้าสินค้า กระทรวงพาณิชย์จะคิดในอัตราส่วนของราคานำเข้า (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงอัตราค่าธรรมเนียมในการอนุญาตนำเข้าสินค้า

มูลค่าสินค้าที่นำเข้า (จ๊าต)	ค่าธรรมเนียมนำเข้า (จ๊าต)
ไม่เกิน 10,000	250
10,001-25,000	625
25,001-50,000	1,250
50,001-100,000	2,500
100,001-200,000	5,000
200,001-400,000	10,000
400,001-1,000,000	20,000
1,000,001 ขึ้นไป	50,000

ที่มา: สำนักคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งสหภาพพม่า (2550)

- มาตรการส่งออก

ผู้ที่จะส่งออกได้ คือ รัฐบาลพม่าและตัวแทนหรือองค์กรของรัฐบาลพม่า เท่านั้น

1. สินค้าที่ห้ามเอกชนส่งออกภายใต้ระบบการค้าปกติผ่านทางทะเล มี 31 รายการ อาทิ กระบือ อัญมณี ข้าว น้ำตาลทราย และถั่วลิสง เป็นต้น

2. สินค้าที่ห้ามเอกชนส่งออกภายใต้ระบบการค้าปกติผ่านทางชายแดน (Border Trade) มี 32 รายการ โดยเพิ่มจากกลุ่มแรก 1 รายการ คือ ไม้สัก

3. การค้าชายแดนต้องผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยรัฐบาลพม่าอนุญาตให้ใช้เงินบาท เงินจ๊าต และเงินดอลลาร์สหรัฐ สำหรับการค้าชายแดนได้ เพื่อให้การค้าชายแดนมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

4. เก็บค่าธรรมเนียมการส่งออกเพิ่มร้อยละ 10 จากค่าธรรมเนียมปกติ สำหรับสินค้าที่ส่งออกผ่านทางชายแดน โดยทางการพม่าจะหักค่าธรรมเนียมดังกล่าวนี้จากบัญชีเงินตราต่างประเทศของผู้ส่งออก เมื่อได้รับการโอนเงินชำระค่าสินค้า

5. การส่งออกต้องมีใบอนุญาตส่งออก (กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ออกใบอนุญาตส่งออก ซึ่งมีอายุ 6 เดือน) โดยผู้ซื้อในต่างประเทศจะต้องเปิด L/C มาที่ The Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB) หรือ The Myanmar Foreign Trade Bank (MFTB) ทั้งนี้ ทางการพม่าจะทำการตรวจสอบสินค้าก่อนการส่งออกด้วย

กฎระเบียบด้านการลงทุน

หน่วยงานที่ดูแลการลงทุนจากต่างประเทศ

คณะรัฐมนตรีพม่าได้แต่งตั้งคณะกรรมาธิการส่งเสริมการลงทุนแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Investment Commission : MIC) ให้ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติโครงการลงทุนจากต่างชาติ โดยมีคณะกรรมการการลงทุนจากต่างประเทศ (The Union of Myanmar Foreign Investment Commission : FIC) เป็นผู้พิจารณาโครงการลงทุนในเบื้องต้น

รูปแบบการลงทุนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลพม่า มี 2 รูปแบบ คือ

1. **การลงทุนที่ชาวต่างชาติถือหุ้น 100%**

2. **การร่วมลงทุน** แบ่งเป็น

2.1 การร่วมลงทุนกับรัฐบาลพม่า นักลงทุนต่างชาติสามารถเจรจาขอร่วมลงทุนกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลพม่าในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของมูลค่าเงินลงทุนรวม โดยต้องทำโครงการยื่นเสนอต่อ FIC

2.2 การร่วมลงทุนกับเอกชนพม่า นักลงทุนต่างชาติจะต้องลงทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 เช่นเดียวกัน

2.3 รัฐบาลพม่าอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในลักษณะที่เป็น BOT (Build Operate and Transfer) ในธุรกิจโรงแรมและอสังหาริมทรัพย์ ส่วนการลงทุนที่เป็น PSC (Production Sharing Contract) อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนเฉพาะด้านการสำรวจและขุดเจาะทรัพยากรธรรมชาติออกมาใช้ประโยชน์เท่านั้น

เงินลงทุนขั้นต่ำของนักลงทุนต่างชาติ (Minimum Foreign Capital)

MIC ได้กำหนดจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำของนักลงทุนต่างชาติ ดังนี้

1. การลงทุนในภาคอุตสาหกรรม ต้องมีเงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ

2. การลงทุนในภาคบริการ ต้องมีเงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 300,000 ดอลลาร์สหรัฐ

ขั้นตอนการขออนุมัติการลงทุน

นักลงทุนต่างชาติต้องยื่นคำร้องขอลงทุนต่อ MIC พร้อมแนบเอกสารสำคัญของโครงการ ดังนี้

1. Business Profile พร้อมเอกสารแสดงความน่าเชื่อถือทางการเงินของบริษัท

2. Bank Reference เพื่อรับรองฐานะทางการเงินของนักลงทุน/บริษัท

3. รายละเอียดสำคัญของโครงการลงทุน เช่น ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ฯลฯ

4. สัญญาของโครงการลงทุนที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการโครงการนั้น ๆ ในกรณีที่เป็นการลงทุนโดยนักลงทุนต่างชาติทั้งร้อยละ 100

5. สัญญาระหว่างผู้ร่วมทุน ในกรณีที่เป็นการร่วมทุน

6. ข้อตกลงการเช่าที่ดิน (ตามข้อ ซึ่งขึ้นกับการพิจารณาของรัฐบาลพม่า)

7. Memorandum and Articles of Association ถ้าโครงการร่วมลงทุนดังกล่าวอยู่ในรูปแบบของบริษัทจำกัด (A Limited Company) รวมทั้งข้อตกลงเกี่ยวกับการเช่าที่ดิน (ถ้ามี)

8. การยื่นขอยกเว้นภาษี หรือลดภาระภาษีตามข้อกฎหมายภายใต้ section ที่ 21 ของ FIL MIC จะนำข้อมูลที่ได้ส่งต่อให้ FIC เพื่อให้เป็นผู้พิจารณาโครงการลงทุนในเบื้องต้น โดย FIC มีเงื่อนไขในการพิจารณาอนุมัติ อาทิ

8.1 ต้องเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกหรือการพัฒนาทรัพยากรที่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมากหรือเป็นการลงทุนที่ต้องใช้เทคโนโลยีสูง หรือเป็นการผลิตหรือบริการที่ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานมาก หรือเป็นโครงการประหยัดพลังงาน โดยโครงการลงทุนเหล่านี้ต้องมีส่วนช่วยในการพัฒนาท้องถิ่น

8.2 สำหรับธุรกิจประเภทการค้า ทั้งการค้าภายในประเทศและการค้าระหว่างประเทศจะต้องขออนุญาตจากกระทรวงการค้าของพม่าด้วย

8.3 บริษัทต่างชาติจะต้องทำประกันภัยกับ Myanmar Insurance Corporation ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจของพม่า ส่วนการใช้บริการธนาคารจะต้องใช้กับธนาคารที่รัฐบาลกำหนดเท่านั้น

8.4 หากมีการจ้างคนงานที่เป็นชาวต่างชาติหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เป็นคนต่างชาติ จะต้องขออนุมัติจาก FIC ก่อน

8.5 อื่น ๆ เช่น การคาดการณ์ผลกำไรประจำปี การคาดการณ์รายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ระยะเวลาของการคืนทุน โอกาสของการเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวพม่า สถานการณ์ทางด้านตลาดทั้งภายในและต่างประเทศของสินค้าประเภทนั้น ๆ ข้อกำหนดการบริโภคสินค้าภายในประเทศพม่า ฐานะการเงินของผู้ลงทุน ฯลฯ

สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน

พม่าประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ (The Union of Myanmar Foreign Investment Law: FIL) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับประเทศและดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในพม่ามากขึ้น โดยรัฐบาลพม่าได้ให้สิทธิประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักลงทุนต่างชาติมากมาย ดังนี้

1. **สิทธิประโยชน์ด้านภาษี** อาทิ

1.1 ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (Tax Holiday) ในช่วง 3 ปีแรก นับจากปีที่เริ่มดำเนินการ

1.2 ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้ จากการนำผลกำไรกับไปลงทุนใหม่ภายในระยะเวลา 1 ปี

1.3 ธุรกิจส่งออกจะได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ร้อยละ 50 ของผลกำไรที่ได้จากการส่งออก

1.4 ได้รับสิทธิ์ในการหักค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา(R&D) ออกจากการคำนวณรายได้พึงประเมิน

1.5 ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีนำเข้าหรือภาษีท้องถิ่นอื่น ๆ (Internal Taxes) หรือทั้ง 2 ประเภท ที่เก็บจากการนำเข้าเครื่องจักรและส่วนประกอบ อุปกรณ์ เครื่องมือ ชิ้นส่วนและวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการก่อสร้างโครงการ

1.6 ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีนำเข้าหรือภาษีท้องถิ่นอื่น ๆ หรือทั้ง 2 ประเภท ที่เก็บจากการนำเข้าวัตถุดิบในช่วง 3 ปีแรก นับจากปีที่เริ่มดำเนินการ

2. หลักประกันและความคุ้มครอง

รัฐบาลพม่าให้ความคุ้มครองนักลงทุนชาวต่างชาติตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เช่น อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติโอนเงินทุนและผลกำไรกลับประเทศได้ และให้การรับรองว่ากิจการของนักลงทุนต่างชาติจะไม่ถูกยึดหรือถูกโอนไปเป็นของรัฐบาลในช่วงระหว่างที่ได้รับอนุญาตให้ลงทุน หรือช่วงที่ขยายเวลาในการลงทุนออกไป (ถ้ามี) ยกเว้น เป็นการกระทำเพื่อสาธารณประโยชน์ ซึ่งนักลงทุนต่างชาติจะได้รับเงินชดเชยตามความเหมาะสม

การใช้ประโยชน์จากที่ดิน (Land Utilization)

ภายใต้กฎหมายที่ดินของพม่า นักลงทุนต่างชาติหรือบริษัทต่างชาติไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินได้ แต่สามารถเช่า (Lease) จากรัฐบาลพม่า (อาจเช่าได้นานถึง 30 ปี) เพื่อใช้ในการลงทุนได้ ทั้งนี้ ระยะเวลาในการเช่าอาจยืดหยุ่นได้ ขึ้นกับการพิจารณาของรัฐบาลพม่าเป็นสำคัญ

สิทธิพิเศษทางการค้า

สหภาพพม่า มีการทำข้อตกลงทางการค้าแบบทวิพาคีกับหลายประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ จีน ไทย บังคลาเทศ อินเดีย ปากีสถาน เวียดนาม ลาว ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ภูมิภาคอาเซียน และอีก 6 ประเทศในยุโรปตะวันออก ซึ่งเงื่อนไขและข้อตกลงต่าง ๆ อยู่บนพื้นฐานของ “ ข้อบัญญัติว่าด้วยชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง ” (The Most – Favoured Nation ; MFN) ตามหลักของ WTO นอกจากนี้ยังมีการทำข้อตกลงการทำการค้าชายแดนกับประเทศจีน (เดือนสิงหาคม ปี 1988) , ประเทศอินเดีย (เดือนมกราคม ปี 1994) , ประเทศบังคลาเทศ (พฤษภาคม ปี 1994) และประเทศ

ไทย (เดือนมีนาคม ปี 1996) เพื่อขยายการค้าชายแดนให้มากขึ้น ซึ่งสิทธิพิเศษทางการค้าต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

- การเป็นสมาชิกอาเซียน (ASEAN : Association of South East Asian Nations) พม่าได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของอาเซียน เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ . ศ .2540 และมีพันธะที่จะต้องลดและยกเลิกมาตรการกีดกันทางด้านภาษีและมิใช่ภาษีให้กับสินค้าที่นำเข้าจากประเทศสมาชิกอาเซียนตามกลไก Common Effective Preferential Tariff (CEPT) ภายในปี พ . ศ . 2551

- สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP : Generalized System of Preferences) ปัจจุบันสินค้าของพม่าที่ได้รับ GSP จากประเทศเกาหลีใต้เช่นเสื้อผ้าสำเร็จรูปและเหมืองแร่เป็นต้น

- สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้กรอบอาเซียน (ASEAN Integration System of Preferences : AISP) เป็นการส่งเสริมการส่งออกให้พม่าซึ่งเป็นประเทศสมาชิกใหม่ โดยได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร มีอัตราภาษีที่จัดเก็บอยู่ระหว่างร้อยละ 0-5 ดังเช่นประเทศจีนที่ยกเว้นภาษีนำเข้าสินค้ารวม 91 รายการแก่พม่าและสปป.ลาว โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมพ.ศ.2006

สำหรับไทยได้เริ่มให้ AISP แก่สินค้าของพม่า จำนวน 72 รายการ ตั้งแต่ 1 มกราคมพ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 31 ธันวาคมพ.ศ. 2553 (ระยะเวลา 8 ปี) นอกจากนี้ การที่ไทย พม่า ลาว และกัมพูชาได้ร่วมลงนามในปฏิญญาพุกามเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายนพ.ศ. 2546 ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ไทยได้ปรับการให้ AISP แก่สินค้าของพม่าเพิ่มขึ้นเป็น 890 รายการ ในปี 2006 ทั้งนี้ผู้นำเข้าไทยที่ต้องการใช้สิทธิประโยชน์นี้ จะต้องแนบใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Form AISP) ซึ่งออกโดยกระทรวงพาณิชย์ของพม่า เพื่อแสดงกับเจ้าหน้าที่ศุลกากรของไทยด้วย

นอกจากนี้พม่ายังได้ขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคกับประเทศภูฐาน อินเดีย เนปาล บังกลาเทศ ศรีลังกา และไทย ที่เรียกว่า BIMST-EC เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค ซึ่งได้ลงนามเมื่อวันที่ 25 มิถุนายนพ.ศ. 2547

จาก (ภาพที่ 11) การลงทุนของประเทศไทยได้มีการลดลงอย่างมากนับจากเกิดเหตุวิกฤติเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียในปี พ.ศ.2539 เป็นต้นมา รวมถึงความไม่แน่นอนทางการเมือง นโยบาย

ด้านเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยเอื้ออำนวยต่อการลงทุน การขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และค่าเงินท้องถิ่นที่ไม่ค่อยมีเสถียรภาพ อย่างไรก็ดี ในช่วงหลังที่ผ่านมาสหภาพพม่ามีท่าทีที่ผ่อนคลายขึ้นในด้านการเมืองในทางที่ดีขึ้น มีการเริ่มเจรจากับผู้นำฝ่ายค้านและให้การต้อนรับอย่างดีในการเข้าไปหาข้อเท็จจริงของคณะผู้แทนจากสหภาพยุโรป ซึ่งจากสภาพบรรยากาศทำให้มีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้นต่อบรรยากาศด้านการค้าและการลงทุน จาก (ภาพที่12) กิจการที่ไทยเข้าไปลงทุนส่วนใหญ่คือพลังงานเงินลงทุนจำนวน 6,030 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคืออุตสาหกรรมการผลิต มูลค่าเงินลงทุน 614.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โรงแรมและการท่องเที่ยว มูลค่าการลงทุน 228.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และประมงมีมูลค่าการลงทุน 171 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

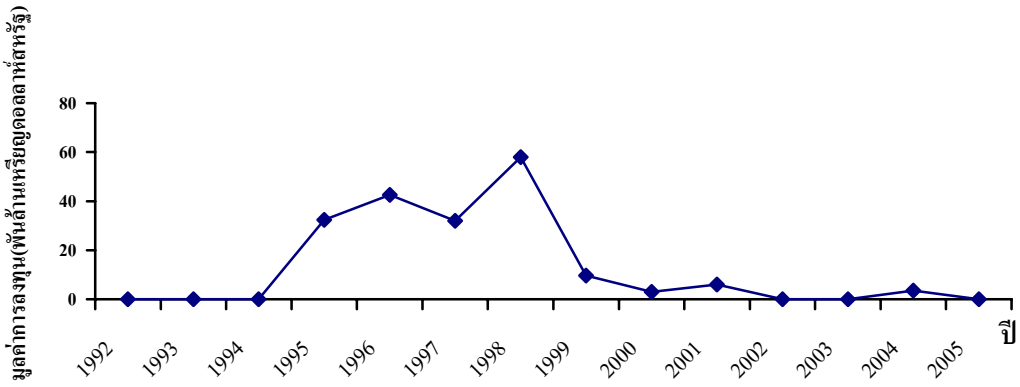

ภาพที่ 11 แสดงปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศพม่า

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักเอเชีย กรมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2550)

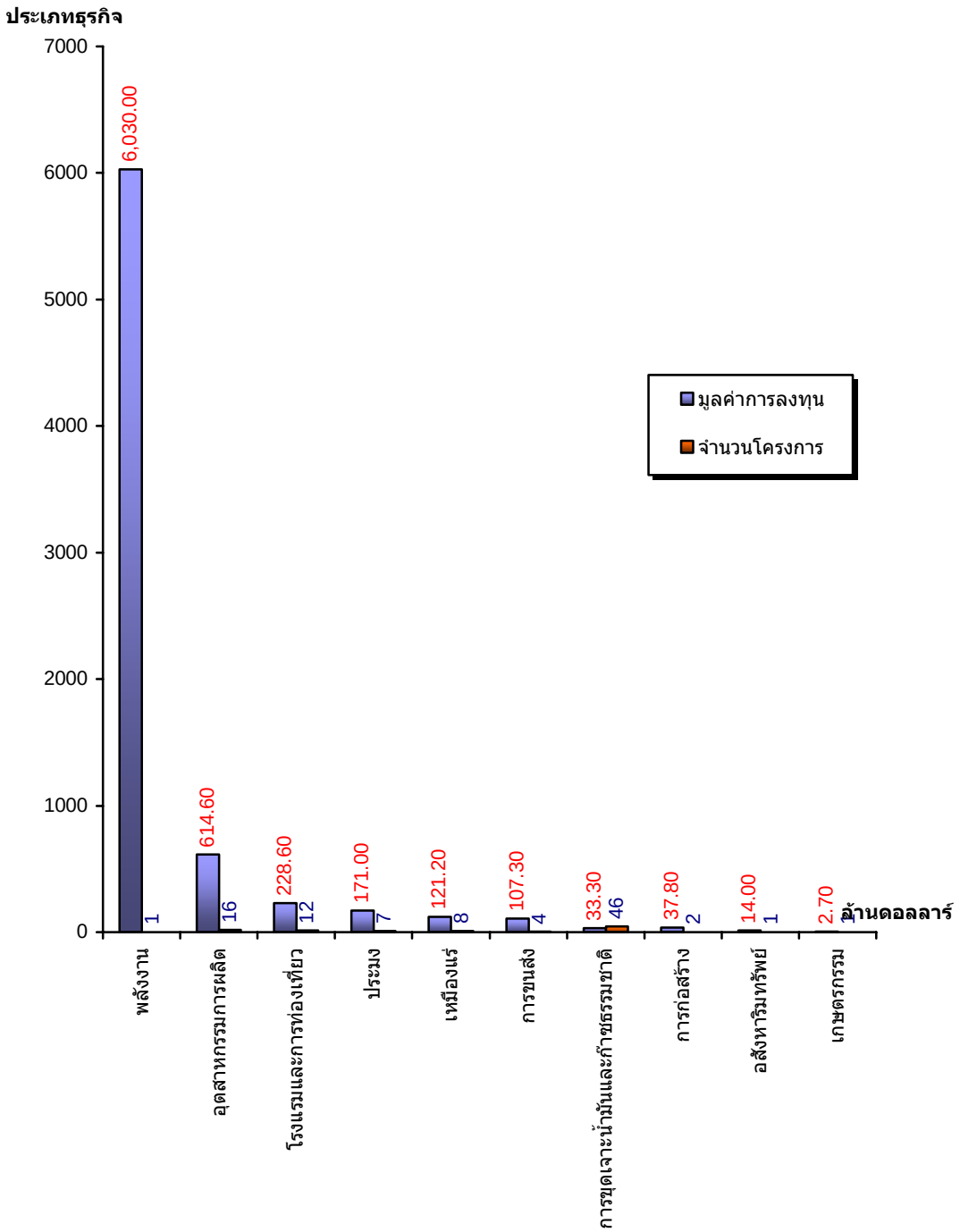

ภาพที่ 12 แผนภูมิการลงทุนจากประเทศไทยในประเทศพม่า

ที่มา : ดัดแปลงจากคณะกรรมการการลงทุนแห่งสหภาพพม่า (2550)

เป็นที่น่าสังเกตว่าธุรกิจทางด้านเกษตรกรรมกลับไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ทั้งๆที่พม่ามีความพร้อมและมีอุดมสมบรูณ์ทางด้านทรัพยากร แต่ยังไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เต็มที่ ทั้งนี้ก็เพราะปัญหาทั้งภายในประเทศและแรงกดดันจากภายนอกประเทศนั่นเองที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุน สำหรับตัวอย่างของกิจการที่ไทยไปเข้าลงทุนมีดังต่อไปนี้

1. กิจการโรงแรม เช่น โรงแรม Royal Kandaw Gyi Palace (ในเครือใบหยก) โรงแรม Nikko Royal Lake (ในเครือธนาคารกรุงเทพฯ) โรงแรม Novotel Mandalay โรงแรม Andaman Club ที่เกาะสองฝั่งตรงข้ามจังหวัดระนอง โรงแรม Golden Triangle Paradise Resort ที่สามเหลี่ยมทองคำ โรงแรม Myanmar Allure ที่ท่าขี้เหล็กตรงข้ามอำเภอแม่สาย

2. โรงงานน้ำตาล Sutech

3. โรงงานผลิตหม้อแปลงไฟฟ้า Ekarat

4. โรงงานผลิตสังกะสีมุงหลังคา Myanmar One

5. โรงงานเจียระนัยอัญมณี ของกลุ่ม VES Group และ Myanmar one

6. โรงงานไม้แปรรูป Sanfoco Wood Industries ของกลุ่มป่าไม้สันติ

7. ด้านประมง - ปศุสัตว์ ได้แก่ กลุ่ม CP Livestock เลี้ยงไก่เนื้อ ไก่ไข่ หมูพันธุ์ รวมถึงข้าวโพดพันธุ์ ถั่วเหลือง เพาะเลี้ยงกุ้ง (เป็นแปลงสาธิต) และบริษัท Myanmar Impex Agro-Livestock Joint Venture Co,.Ltd.

8. กลุ่มอิตัลไทย สร้างสนามบินมัณฑะเลย์

9. โรงงานรีดเหล็กและทำเหมืองถ่านหิน

10. บริษัท Rice Engineering รับสร้างโรงสีข้าวขนาดใหญ่ให้กระทรวงพาณิชย์ของพม่า 3 โรง

11. เหมืองดีบุกที่ทะวายของกลุ่มบริษัทพงษ์พิพัฒน์และเหมืองแร่(แร่พลวง)ของ หจก.เสนาะโชติลานา ที่เขตรัฐคะยา

12. เขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำท่าซางของบริษัทเอ็มดีเอ็กซ์

13. ธุรกิจนิคมอุตสาหกรรม ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมโรจนะ

14. ร้านอาหารไทยหลายร้าน ได้แก่ ร้านครัวจามจุรี ร้านสีลมวิลเลจ ร้านสบาย สบาย ร้านสวัสดี ร้านเพื่อน เป็นต้น

15. บริษัทการค้า ได้แก่ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มีหลายโครงการได้ยกเลิกกิจการหรือหยุดกิจการชั่วคราวเนื่องจากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ และชื่อเสียงที่ไม่ดีของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในบางธุรกิจของไทย เช่น การตัดไม้ เป็นต้น อีกทั้งการลงทุนของต่างประเทศในพม่า ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนลดน้อยลงมากตามภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวในภูมิภาคอาเซียนและนโยบายของประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการ ลงทุน แม้แต่โครงการที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการก็มีการชลอโครงการหรือยกเลิกโครงการไปก็มาก การค้าที่ประสบผลสำเร็จส่วนใหญ่อยู่ในมือของนักธุรกิจที่ความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริหาร ประเทศที่ไม่มีการแข่งขันในตลาดส่งผลให้ผู้บริโภคต้องอยู่ในภาวะจำยอม อนึ่ง เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2545 รัฐบาลพม่าได้มีประกาศระเบียบใหม่มีผลบังคับใช้ให้บริษัท Trading Company ต่างชาติไม่สามารถ ต่อใบอนุญาตทางการค้าได้ จุดประสงค์หลักเพื่อปกป้องบริษัทของชาวพม่าในประเทศและเป็นการป้องกันการถ่ายโอนเงินสกุลหลัก (Hard Currency) ออกนอกประเทศ ส่งผลให้บริษัทต่างชาติต้องปิดตัวลงไปมากราย หรือต้องทำการค้าร่วมในนามของบริษัทคนพื้นเมืองทดแทน

นอกจากนี้ยังมีบริษัทที่ทำสัญญาจัดซื้อ – จัดจ้างกับหน่วยงานรัฐของพม่า ตามเงื่อนไข ของเงินกู้ 4,000 ล้านบาท ระยะเวลาใช้คืน 2 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5.75 (จ่ายดอกเบี้ยทุก 6 เดือน)จากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยหรือเอ็กซิมแบงก์ เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2547 ซึ่งเงินกู้ดังกล่าวจะนำไปใช้สำหรับโครงการต่างๆ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องซื้อสินค้าและอุปกรณ์ต่างๆ จากบริษัทสัญชาติไทยทั้งสิ้น 14 บริษัท (19 สัญญา) ได้แก่

1. บริษัท กันกุนเอ็นจิเนียริ่ง (เครื่องจักร) 900,000 ดอลลาร์สรอ. (39.6 ล้านบาท)

2. บริษัท สยามโทล (คอนกรีต) 200,000 ดอลลาร์สรอ. (9.18 ล้านบาท)

3. บริษัท ซิก้า (ประเทศไทย) (ปั๊มน้ำ , รถเครน) 600,000 ดอลลาร์สรอ. (26.8 ล้านบาท)

4. บริษัท อิตัล - ไทย อินดัสเตรียล (เครื่องจักร , อุปกรณ์ก่อสร้าง) 3,500,000 ดอลลาร์สรอ. (157 ล้านบาท)

5. บริษัท ทิปโก้ แอสฟัลท์ (ยางมะตอย) 3,600,000 ดอลลาร์สรอ. (162 ล้านบาท)

6. บริษัท กรุงไทยแทร็คเตอร์ 25,000,000 ดอลลาร์สรอ. (1,125 ล้านบาท : 3 สัญญา)

7. บริษัท สินพูนชัย (รถบรรทุก , รถดั๊มพ์) 4,009,000 ดอลลาร์สรอ. (248.11 ล้านบาท : 3 สัญญา)

8. บริษัท โตเมนเอ็นเตอร์ไพร้ส (กรุงเทพ) 2,400,000 ดอลลาร์สรอ. (110.52 ล้านบาท)

9. บริษัทชิน แซทเทลไลท์ 15,000,000 ดอลลาร์สรอ. (1,350 ล้านบาท : 2 สัญญา) และให้บริษัทฮาตาริไวร์เลสเป็นผู้รับเหมาช่วงบางส่วน

10. บริษัทโซจิทสึ(ประเทศไทย)จำกัด 30,000 ดอลลาร์สรอ. (1.376 ล้านบาท)

11. บริษัท มารูเบนนี่ (ประเทศไทย) (รถบรรทุก) 4,000,000 ดอลลาร์สรอ. (180 ล้านบาท)

12. บริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทยหรือทีพีไอ (โดยกระทรวงการคลังควบคุมบริหาร) (183.96 ล้านบาท)

13. บริษัท อิมโก้ สตีล โปรดักส์ (20 ล้านบาท : 2 สัญญา)

ท่ามกลางการแข่งขันทางการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ การแสวงหาแหล่งวัตถุดิบ และความพยายามในการลดต้นทุนการผลิต ทำให้นักธุรกิจไทยสนใจเข้ามาลงทุนในพม่ามากยิ่งขึ้นทั้งในรูปของการลงทุนเองและการร่วมทุน ซึ่งในส่วนของภาครัฐทั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนรวมถึงธนาคารเพื่อการส่งออกและการนำเข้าแห่งประเทศไทยก็ล้วนให้การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศและมีการขยายสินเชื่อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

ไทยและพม่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกันทั้งระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เงื่อนไขและทัศนคติทางการเมือง แต่ทั้งสองประเทศมีวัฒนธรรม ระเบียบแบบแผนประเพณีที่ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนับถือศาสนาพุทธ เช่นเดียวกัน ประกอบกับการลงนามข้อตกลงทางวัฒนธรรมไทย - พม่า เมื่อวันที่ 24 สิงหาคมพ.ศ. 2542 ที่มีการ แลกเปลี่ยนคณะนาฏศิลป์ของทั้งสองฝ่าย และให้ความร่วมมือในการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถาน และโบราณวัตถุในพม่า นอกจากนี้ กระทรวงต่างประเทศได้อัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานจากประเทศไทยไปที่วัดพุทธในพม่าทุกปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2538 เป็นต้นมา จึงเปรียบเสมือนเป็นการเปิดประตูแห่งการ ท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม เพราะพม่ามีความสวยงามของโบราณสถาน และโบราณวัตถุ นอกจาก นี้พม่ายังมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และสวยงาม สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

เส้นทางการท่องเที่ยวจากไทยไปยังพม่าและอาจเชื่อมต่อไปยังประเทศอื่นๆนั้น มีหลายเส้นทาง ซึ่งรัฐบาลพม่าได้ออกข้อกำหนดกฎระเบียบด้านการท่องเที่ยวเอาไว้เช่นบริเวณเส้นทางแม่สาย(ไทย) - เมืองเชียงตุง(พม่า) - เมืองลา(จีน) ซึ่งเป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวไทยนิยมเดินทางผ่านเส้นทางนี้มากขึ้นเรื่อยๆ(ประมาณ 1,000 คน/สัปดาห์) โดยเมื่อเดือนเมษายนปี 2548ได้กำหนดให้บริษัทเอกชนของไทยทุกรายที่ต้องการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปตามเส้นทางดังกล่าว ต้องเป็นบริษัททัวร์ที่มีการขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายไทย และลูกทัวร์ต้องผ่านพิธีการเข้าเมืองของพม่าอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังกำหนดให้บริษัททัวร์ของไทยต้องร่วมกับบริษัททัวร์ท้องถิ่นของพม่าในการให้บริการต่างๆ(เฉพาะบริษัททัวร์ของพม่าที่จดทะเบียนกับการท่องเที่ยวของพม่าเท่านั้น) ซึ่งหากบริษัททัวร์ของไทยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขนี้ จะไม่ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้าพม่า การท่องเที่ยวในพม่าขยายตัวได้อย่างจำกัด ทั้งนี้อาจจะมาจากหลายๆปัจจัยอาทิผลกระทบจากสถานการณ์โรค SARS การขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย และการรณรงค์ไม่ให้นักท่องเที่ยวชาวตะวันตกเดินทางไปพม่าอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากมาตรการกดดันพม่าทางเศรษฐกิจของประเทศตะวันตก ดังนั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงมาจากประเทศไทย อย่างไรก็ตามหากพม่ามีการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความช่วยเหลือจากไทยและโครงการร่วมมือกันของทั้งสองประเทศที่เกิดขึ้นอาทิเช่น

- การจัดตั้งศูนย์ One Stop Service Center (OSS) บริการด่านศุลกากรเพื่ออำนวยความสะดวกทั้งด้านการท่องเที่ยวและการค้าบริเวณตามแนวชายแดน โดยมีพื้นที่นำร่องคือด่านท่าขี้เหล็ก-แม่สาย และด่านเมียวดี-แม่สอด ซึ่งเปิดดำเนินการเมื่อเดือนมิถุนายน 2005 และเดือนมกราคม 2006 ตามลำดับ

- การวางแผนที่จะออก Joint Visa/Single Visa คือการทำ Visa เพียงครั้งเดียวแต่สามารถใช้ได้กับประเทศสมาชิกทุกประเทศในกลุ่ม ACMECS รวมถึงขยายการใช้บัตรผ่านแดนสำหรับนักท่องเที่ยวบริเวณด่านแม่สอด-เมียวดี

ดังนั้นโครงการร่วมมือต่างๆ เหล่านี้จึงน่าจะสร้างโอกาสที่จะทำให้การค้าและการท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศมีแนวโน้มจะเติบโตมากยิ่งขึ้นได้ต่อไปในอนาคต

จุดแข็งต่อการลงทุนของในสหภาพพม่า

1. สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของพม่าอยู่ในทำเลที่ดี นอกจากนี้ ยังมีแม่น้ำสำคัญ 3 สายหลักไหลผ่าน ซึ่งทำให้เกิดพื้นที่ลุ่มเหมาะแก่การเกษตรกรรมที่ให้ผลผลิตต่อพื้นที่ในปริมาณสูง

2. พม่ามีทรัพยากรที่สามารถนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตจำนวนมากและมีราคาถูก โดยเฉพาะที่ดินซึ่งเหมาะแก่การเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งกลับมสยังประเทศไทยหรือเพื่อการส่งออกต่อไปในอนาคต

3. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศพม่า อยู่ท่ามกลางกลุ่มประเทศอาเซียน และเอเชีย สามารถเป็นศูนย์กลางและเป็นนทางผ่านไปยังประเทศจีน อินเดีย บังคลาเทศ และลาว ในการที่จะระบายสินค้าไทยไปสู่ประเทศที่สามต่อไป

4. การขนส่งทางน้ำทำได้ตลอดทั้งปี ซึ่งถ้าหากเป็นช่วงที่ไม่มีมรสุมสามารถใช้ท่าเรือระนองที่เหมาะกับการขนส่งสินค้าจำนวนมาก และมีค่าใช้จ่ายถูกอีกทั้งยังดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ในอนาคตอาจจะมีด่านทางประจวบคีรีขันธ์ สำหรับการขนส่งทางบกในช่วงที่มีมรสุมค่อนข้างลำบาก โดยสามารถใช้เส้นทางกาญจนบุรีที่ด่านเจดีย์สามองค์ หรือแม่สอด แม่สาย ก็ได้

จุดอ่อนต่อการลงทุนในสหภาพพม่า

1. เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างประเทศไทยกับพม่า มีสภาพชำรุดทรุดโทรม เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าระหว่างสองประเทศ

2. ธนาคารพาณิชย์ในพม่าผูกขาดโดยรัฐบาล และฐานะของธนาคารไม่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ระบบการเงินไม่มีเสถียรภาพและอัตราแลกเปลี่ยนเงินจ๊าตสูงกว่าความเป็นจริงมาก

3. ขาดสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆอาทิ การคมนาคม การสื่อสาร

4. ประชากรพม่าส่วนใหญ่ขาดกำลังซื้อ

5. กระทรวงพาณิชย์พม่าได้ออกประกาศฉบับที่ 2/2000 ลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2543 ห้ามนำเข้าสินค้าในรูปแบบการค้าปกติทางทะเล จำนวน 15 รายการ ซึ่งประกอบด้วย ผงชูรส น้ำหวานและเครื่องดื่ม ขนมปังกรอบทุกชนิด หมากฝรั่ง ขนมเค๊ก ขนมเวเฟอร์ ช็อกโกแลต อาหารกระป๋อง (เนื้อสัตว์และผลไม้) เส้นหมี่ทุกชนิด เหล้า เบียร์ บุหรี่ ผลไม้สดทุกชนิด สินค้าที่ควบคุมการนำเข้าโดย กฎหมายที่มีอยู่แล้ว โดยให้เหตุผลว่าเพื่อสงวนเงินตราต่างประเทศและคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ

6. กระทรวงพาณิชย์พม่าได้ออกประกาศฉบับที่ 9/99 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2542 ห้ามนำเข้าสินค้าในรูปแบบการค้าปกติผ่านทางชายแดน จำนวน 15 รายการ ซึ่งประกอบด้วย ผงชูรส น้ำหวานและเครื่องดื่ม ขนมปังกรอบทุกชนิด หมากฝรั่ง ขนมเค๊ก ขนมเวเฟอร์ ช็อกโกแลต อาหารกระป๋อง (เนื้อสัตว์และผลไม้) เส้นหมี่ทุกชนิด เหล้า เบียร์ บุหรี่ ผลไม้สดทุกชนิด ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับใช้ในครัวเรือนและใช้ส่วนตัวทุกชนิด สินค้าที่ควบคุมการนำเข้าโดยกฎหมายที่มีอยู่แล้ว โดยให้เหตุผลว่าเพื่อสงวนเงินตราต่างประเทศและคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเท

7. พม่ากำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นการจำกัดปริมาณนำเข้า เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้า เช่น

7.1 การเปิด L/C เพื่อนำเข้าสินค้า ต้องเป็นเงินที่ได้จากการส่งออกเท่านั้น

7.2 กำหนดเพดานการนำเข้า ไม่เกินปีละ 50,000 เหรียญสหรัฐฯ ต่อบริษัท

7.3 ห้ามนำเข้าสินค้า 15 ชนิด ได้แก่ ผงชูรส เครื่องดื่ม (Soft drink) ขนมปังกรอบ อาหารและผลไม้กระป๋อง เส้นหมี่และบะหมี่สำเร็จรูปทุกชนิด หมากฝรั่ง ขนมเค้ก ขนมเวเฟอร์ ช็อกโกแลต เหล้าและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เบียร์ บุหรี่ ผลไม้สดทุกชนิด ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับใช้ในครัวเรือนและใช้ส่วนตัวทุกชนิดและสินค้าที่ควบคุมการนำเข้าโดยกฎหมายที่มีอยู่แล้ว

8. ปัญหาการเรียกเก็บเบี้ยใบ้รายทางเป็นจำนวนมากจากรถบรรทุกสินค้า ที่ขนส่งสินค้าจากชายแดนเข้าไปยังกรุงย่างกุ้ง ทำให้สินค้ามีต้นทุนสูง

9. ปัญหาการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อย ทำให้ไม่มีความปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย-พม่า

10. มีการปิดด่านการค้าชายแดนที่ติดต่อกับไทยบ่อย ทำให้สินค้าไทยไม่สามารถขนส่งเข้าไปยังพม่าได้ต่อเนื่อง จึงเกิดการขาดแคลนสินค้าและเสียเปรียบสินค้าจากประเทศคู่แข่งอื่นๆ

11. สินค้าที่ไทยมีศักยภาพบางชนิดเป็นสินค้าที่พม่าห้ามนำเข้า ด้วยเหตุผลเพื่อสงวนเงินตราต่างประเทศและคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ

12.นักธุรกิจในพม่า ขาดความไว้เนื้อเชื่อใจนักธุรกิจไทย

โอกาสต่อการลงทุนในสหภาพพม่า

1. พม่ามีตลาดในประเทศที่มีขนาดใหญ่ ทำให้มีความต้องการบริโภคสินค้ามากตามไปด้วย โดยเฉพาะสินค้าทุนเพื่อการก่อสร้าง และสินค้าอุปโภคบริโภคซึ่งจะส่งผลต่อความต้องการเงินตราต่างประเทศของพม่าเป็นอย่างมาก

2. มาตรฐานระบบตลาดภายในพม่ายังไม่สูงมาก ส่งผลให้ต้นทุนด้านการตลาดของผู้ประกอบการ ต่ำด้วยเช่นกัน

3. นโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน จะส่งผลดีต่อการลงทุนของไทยที่เน้นการผลิตสินค้าอุปโภค บริโภคเพื่อการขายในประเทศ หรือเพื่อใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพม่าเป็นหลัก หรือเพื่อ การผลิตเพื่อการส่งออก อีกทั้งรัฐบาลพม่ายังส่งเสริมบทบาทของรัฐวิสาหกิจและพัฒนาระบบสาธารณูปโภค พื้นฐานภายในประเทศไปพร้อมกันด้วย

4. สหภาพพม่ามีสภาวะการแข่งขันด้านการลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศตะวันตกยังมีระดับต่ำ อันเนื่องมาจาก นโยบายด้านการต่างประเทศในเชิงลบของประเทศเหล่านั้นที่มีต่อปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศพม่านั่นเอง

5. ประเทศพม่ามีชายแดนติดกับประเทศไทย ทำให้ต้นทุนการขนส่งต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ เช่น มาเลเซียและสิงคโปร์ เป็นต้น

6. อัตราค่าจ้างภายส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่ไม่มีประสบการณ์ ต้องนำมาฝึกฝน และไม่มีปัญหาด้านการเรียกร้องของกลุ่มผู้ใช้แรงงานเนื่องจากไม่มีสหภาพแรงงาน

7. สินค้าไทยทั้งจากการส่งออกและที่ผลิตในพม่ายังได้รับความนิยมและเป็นที่ต้องการของพม่าอยู่มาก เนื่องจากภาวะขาดแคลนสินค้าซึ่งทางพม่าไม่สามารถผลิตได้เพียงพอต่อความต้องการของประชากรในประเทศ

อุปสรรคต่อการลงทุนในสหภาพพม่า

1. ด้านนโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาล

พม่ามีนโยบายและกฎระเบียบต่าง ๆ แต่แนวทางการปฏิบัติเป็นปัญหาไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน เพราะนโยบายต่าง ๆ ที่ได้รับจากผู้บริหารระดับสูง กับการปฏิบัติจริงมีความแตกต่างกัน เกิดความไม่แน่นอนและไม่ชัดเจนในนโยบายการลงทุนของรัฐบาล นักลงทุนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง และไม่ได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า อีกทั้งกฎระเบียบต่าง ๆ มีการปรับเปลี่ยนบ่อย ทำให้เสียเวลาในการศึกษากฎระเบียบใหม่ นอกจากนี้ การพิจารณานโยบายต่าง ๆ มีความแตกต่างกันไป ทั้งในด้านการค้า การเกษตร การนำเข้าส่งออก และการทำอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดปัญหาต่อการตัดสินใจหรือการทำธุรกิจ

2. ด้านระบบการเมือง

รัฐบาลทหารใช้การบริหารงานจากส่วนกลาง มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนนโยบายต่าง ๆ บ่อยครั้งและไม่มีการประกาศอย่างเป็นทางการทำให้ไม่เป็นเอกภาพในการทำงาน การดำเนินงานลักษณะนี้ พบว่าผู้บริหารระดับสูงในรัฐบาลมีวิธีการของตนเอง ส่วนผู้ใต้บังคับบัญชาที่ทำหน้าที่ทำงานจะมีวิธีการปฏิบัติอีกแบบหนึ่ง นอกจากนี้ยังพบว่ามีการทุจริต การติดสินบน และคอร์รัปชั่นของเจ้าหน้าที่ข้าราชการอย่างมาก

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

จากการที่พม่าถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากหลายประเทศ อาทิ การที่สหรัฐอเมริกา embargo รัฐบาลพม่าทำให้ ธุรกิจต่าง ๆ ทั้งของสหรัฐอเมริกาเอง หรือจากประเทศอื่น ๆ ที่ได้เคยลงทุนในประเทศ มีอันต้องเลิกกิจการ หรือชะลอการลงทุนก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการนำเข้าหรือส่งสินค้าออกไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาหรือตลาดยุโรป นอกจากนี้การที่พม่าไม่ได้รับการยอมรับและความช่วยเหลือจากนานาชาติ ล้วนส่งผลให้พม่าขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ และค่าเงินจ๊าตก็อ่อนลงค่อนข้างมาก

4. ด้านการคุ้มครองการลงทุน (Protection Agreement)

ปัจจุบันยังไม่ได้มีการเซ็นสัญญาความร่วมมือในการปกป้องการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับพม่า ทำให้นักลงทุนไทยมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีความเสี่ยงและไม่มั่นใจต่อการลงทุน นอกจากนี้ยังขาดระบบประกันภัยเพื่อป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ

5. ด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

อัตรากลางในการแลกเปลี่ยนได้มาจากอัตราการซื้อขายสินค้าที่จัดทำขึ้นโดยแหล่งข้อมูลจากด่านการค้าที่ อ . แม่สอด จังหวัดตาก แต่กระนั้นก็ตาม รัฐบาลกลางได้มีบทบาทสูงต่อการควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ทำให้การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนมิได้เป็นไปตามกลไกของตลาด อีกทั้งการมีหลายอัตราและมีความแตกต่างกันอย่างมาก ระหว่างอัตราทางการและอัตราตลาด สร้างความยุ่งยากในการคำนวณราคาต้นทุนและการลงบัญชี ซึ่งล้วนส่งผลเสียต่อการทำธุรกิจ

โดยเฉพาะการโอนเงินตราต่างประเทศเข้ามาในพม่า รัฐบาลพม่ากำหนดให้บริษัทต่างชาติต้องใช้อัตราแลกเปลี่ยนของทางการซึ่งต่ำกว่าอัตราตลาดมาก ซึ่งหากบริษัทต่างชาติต้องการโอนเงินทุน ผลกำไรหรือรายได้ต่าง ๆ ที่ได้จากการลงทุนกลับประเทศ ต้องมีรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ หรือในกรณีที่มีรายได้เป็นจ๊าต ต้องแปลงเป็นเงินดอลลาร์สรอ. โดยใช้อัตราตลาดซึ่งสูงกว่าอัตราทางการมาก จึงไม่เอื้อต่อการโอนเงินทุนและผลกำไรกลับประเทศ อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจในพม่าถูกกำหนดเป็นเงินดอลลาร์สรอ. ทั้งหมด ทำให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจในพม่าสูงมาก

6. ด้านข้อมูลและค่าสถิติจากหน่วยงานภาครัฐ

พม่ายังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย ข้อมูลตัวเลขเกี่ยวกับการลงทุนหรือการค้ามีความคลาดเคลื่อนไม่สอดคล้องกับสภาพจริง เนื่องจากไม่มีงบประมาณสำหรับการเก็บข้อมูลเป็นระยะ มูลค่า หรือค่าสถิติต่าง ๆ อาจทำให้นักธุรกิจ ที่ได้รับข้อมูลนำไปประกอบการตัดสินใจที่อาจเกิดความผิดพลาดได้

7. ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน

พม่ายังขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ อาทิเช่น การผลิตกระแสไฟฟ้าได้ไม่เต็มที่ทำให้ไฟดับบ่อย และไม่มีการพัฒนาเรื่องการจัดส่งกระแสไฟฟ้าไปยังบางพื้นที่แม้แต่ในเขตนิคมอุตสาหกรรม ดังนั้นบริษัทต่าง ๆ ต้องมีเครื่องปั่นไฟใช้เอง ด้านการใช้น้ำก็ต้องมีการขุดบ่อบาดาลขึ้นมาใช้เอง ซึ่งค่าใช้จ่ายทั้งค่าน้ำและค่าไฟสูงมาก เพราะคิดคนละอัตรากับคนท้องถิ่น สำหรับด้านโทรคมนาคม เช่น โทรศัพท์ก็มีราคาแพง ค่าบริการโทรศัพท์จากพม่ามาประเทศไทยอัตรานาทีละ 1.25 ดอลลาร์สรอ. หรือประมาณ 50 บาท มีคลื่นโทรศัพท์ที่จำกัดพื้นที่ ระบบ Internet ที่ไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้รถยนต์ยังมีราคาแพงและห้ามนำเข้าเสรีโดยจะออกจำหน่ายเป็นงวด ๆ เท่านั้น ส่วนการเสียภาษีรถยนต์ก็สูงมากและแต่ละปีจ่ายไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับการประเมินราคารถในปัจจุบันอีกทั้งน้ำมันหาซื้อค่อนข้างยากและจำกัดปริมาณการใช้ สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่าร้านก็สูงเช่นกัน และต้องจ่ายล่วงหน้า 1 ปี นอกจากนี้ทางด้านการคมนาคมทั้งทางบกทางน้ำ และทางอากาศ มีข้อจำกัดอย่างมาก

8. ด้านระบบการเงินการธนาคาร

รัฐบาลพม่าไม่อนุญาตให้มีธนาคารจากต่างชาติมาเปิด ดำเนินการ และมีกฎระเบียบที่เข้มงวดในการเข้าออกของเงินตราต่างประเทศ ซึ่งหากนักธุรกิจต่างชาติมีเงินเกิน 2,000 ดอลลาร์ สรอ. จะต้องรายงานกระทรวงการคลังทุกเดือน มิเช่นนั้น จะมีโทษจำคุก 5 ปี นักธุรกิจสามารถทำธุรกรรมต่าง ๆ ทางการเงินได้โดยผ่านธนาคารที่รัฐบาลพม่ากำหนดเท่านั้น แต่จะไม่สามารถกู้ได้ทั้ง ๆ ที่ นักธุรกิจส่วนใหญ่ยังคงมีความต้องการแหล่งเงินทุนที่สามารถกู้ได้จากธนาคารของไทย เพราะไม่สามารถกู้จากธนาคารของพม่าได้ แต่อาจมีกรณียกเว้นที่ได้รับสิทธิพิเศษเป็นราย ๆ ไป ทำให้นักธุรกิจต้องประสบกับปัญหาการหมุนเวียนเงิน และการนำเงินออกนอกประเทศ นอกจากนี้นักธุรกิจบางส่วนไม่สามารถใช้บริการฝากถอนจากธนาคารได้ ต้องเก็บรักษาเงินไว้ที่บ้าน และไม่สามารถใช้บัตรเครดิตได้

9. ด้านทรัพยากรมนุษย์

สืบเนื่องจากการปิดมหาวิทยาลัยในประเทศพม่าในช่วงปี 2539 ทำให้เกิดการขาดช่วงของการพัฒนาการศึกษาในระดับต่าง ๆ บุตรหลานของคนมีฐานะหรือนัก ธุรกิจถูกส่งไปเรียนต่างประเทศเมื่อกลับมาทำงาน ได้นำแนวคิดสมัยใหม่มาบริหารกิจการ แต่พบว่า พนักงานในระดับกลางหรือระดับล่างที่เป็นคนท้องถิ่นขาดความรู้ ความเข้าใจ ทำให้ผู้บริหารรุ่น ใหม่อาจต้องลงมือปฏิบัติงานเองด้วย ทำให้เกิดปัญหาการพัฒนาด้านบริหาร จัดการภายในค่อนข้างช้า และขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญต้องนำมาฝึกฝน ด้วยเหตุนี้ระบบการดำเนินธุรกิจจึงค่อนข้างล้าหลัง ก่อให้เกิดปัญหาในการร่วมทุนกับฝ่ายพม่า อีกทั้งผู้ประกอบการจะต้องเสียเวลาและทรัพยากรค่อนข้างสูงในการพัฒนาบุคลากร

10. การสั่งซื้อวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิต

นักลงทุนที่ต้องการนำเข้าวัตถุดิบเข้ามาผลิตต้องขออนุญาตผ่านคณะกรรมาธิการซึ่งต้องใช้เวลานานและเสียภาษีสูง โดยต้องมี Import License และจะต้องมีรายได้จากการส่งออก (Export Earning) ก่อนที่จะนำเข้าได้ อีกทั้งการกำหนดข้อห้ามนำเข้าสินค้าบางประเภทจำนวน 15 รายการ ซึ่งล้วนสร้างความยุ่งยากในการดำเนินธุรกิจ

11. ควบคุมและจำกัดปริมาณการใช้พลังงาน

เช่น ก๊าซและน้ำมัน เป็นอุปสรรคต่อการผลิตอย่างยิ่ง

12. ความไม่ชัดเจนและความไม่แน่นอนเรื่องภาษี

รัฐบาลมีการปรับเปลี่ยนอัตราภาษีหลายประเภท อาทิ ภาษีนำเข้าสินค้า ภาษีการขาย ภาษีบางอย่างเป็นการเก็บซ้ำซ้อน ทำให้ภาระภาษีสูงมากสำหรับธุรกิจที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงภาษีได้

13. การขนส่ง

ส่วนใหญ่ใช้ทางรถที่มีต้นทุนค่าขนส่งสูงมาก และอาจทำให้เกิดความล่าช้า ได้ อีกทั้งยังบรรทุกได้ไม่มากนัก ขณะที่ทางเรือสามารถบรรทุกได้ปริมาณมากแต่มีปัญหาที่ท่าเรือซึ่งปัจจุบันใช้ท่าเรือระนอง ถ้าเป็นสินค้าประมงต้องส่ง container ลงที่สิงค์โปร์ ทำให้ต้นทุนสูง

14. อัตราเงินเฟ้อ

พม่ามีอัตราเงินเฟ้อ ภายในประเทศ สูงทำให้นักลงทุนไทยไม่กล้า เข้ามาลงทุน เพราะเกรงว่าจะเกิดความเสียหายกับธุรกิจ รวมถึงความไม่มั่นใจในค่าเงินของพม่า

อุตสาหกรรมที่ควรลงทุนในประเทศพม่า

สหภาพพม่าเป็นประเทศในกลุ่ม ACMECS ที่มีประชากร 5 4.23 ล้านคน (254 8) มากเป็นลำดับที่สามรองจากประเทศไทยและเวียดนาม มีพื้นที่ 676,577 ตารางกิโลเมตร ใหญ่กว่าประเทศไทยประมาณ 1 .3 เท่า ภูมิประเทศร้อยละ 50 เป็นภูเขา มีพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ 80 ล้านไร่ มีแม่น้ำสายสำคัญ 3 สาย คือ อิระวดี ซิสแตง และสาละวิน พม่ามีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบรูณ์ สินแร่ที่สำคัญเช่น เหล็ก ดีบุก ทองแดง สังกะสี ถ่านหิน เงิน และแกรนิต เป็นต้น มีแหล่งก๊าซธรรมชาติที่สำคัญ และมีการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตไฟฟ้าและส่งมาจำหน่ายยังประเทศไทย นอกจากนี้การที่พม่ามีชายฝั่งทะเลยาว 2,832 กิโลเมตร ทำให้น่านน้ำพม่ามีปริมาณสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์อย่างมาก จากสภาวะแวดล้อมและศักยภาพความพร้อมที่มีอยู่ในสหภาพพม่านี้ จึงมีอุตสาหกรรมหลากหลายที่เหมาะแก่การลงทุน แบ่งได้ดังนี้

อุตสาหกรรมการเกษตร

พืชเศรษฐกิจ สหภาพพม่ามีพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการเพาะ ปลูกและมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะแก่การผลิตสินค้าเกษตรได้เป็นจำนวนมากและหลากหลาย อาทิเช่นข้าว ข้าวสาลี อ้อย ฝ้าย ถั่วต่างๆ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทานตะวัน หม่อน ชา งา ละหุ่ง กาแฟ ผักและผลไม้ รวมถึงยางพาราและปาลม์ รวมถึงพืชที่นำใช้เป็นเครื่องปรุงรส อาทิพริก หอม และกระเทียมเป็นต้น แต่เนื่องจากคุณภาพของผลผลิตยังไม่ได้มาตรฐานอัน เนื่องมาจากยังขาดเงินลงทุน เทคโนโลยีและพัฒนาการทางด้านนี้ ดังนั้นทางพม่ามีจึงได้วางเป้าหมาย ที่จะส่งเสริมการเพาะปลูก การส่งออกและแปรรูปการเกษตรให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น ด้วยการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่เกษตรใหม่ๆ การจัดหาแหล่งชลประทานและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาสินค้าให้ทันสมัยและมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

ปศุสัตว์ สหภาพพม่ามีทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ที่มีความอุดมสมบรูณ์ เหมาะแก่การเลี้ยงโค กระบือ สุกร แพะ แกะ และสัตว์ปีก แต่ยังมีปัญหาในเรื่องคุณภาพของสัตว์และโรคระบาด อย่างไรก็ตามพม่าได้พยายามพัฒนาเกี่ยวกับการขยายพันธุ์สายพันธุ์ที่ดี การเลี้ยงดู รวมถึงการจัดจำหน่ายเพื่อให้เป็นเชิงพาณิชย์จนสามารถรองรับกับความต้องการของตลาดในประเทศได้มากขึ้น ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านนี้คือ The Livestock, Foodstuff and Milk Product Enterprise (LFME) ที่จะเข้าดูแลในการพัฒนามาตรฐานสุขอนามัยพืชและสัตว์ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ดังนั้น หากไทยได้เข้าไปลงทุนก็จะเป็นลู่ทางการขยายโอกาสทางการผลิตและการตลาด อีกทั้งยังเป็นการเข้าไปช่วยเหลือด้านวิชาการ และเทคโนโลยีให้แก่พม่าซึ่งก็ย่อมเป็นผลดีต่อทุกฝ่าย และสามารถสร้างอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย อาทิเช่น ผักและผลไม้กระป๋อง อาหารสัตว์ ฟอกหนังสัตว์และแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์ รวมถึงธุรกิจอื่นๆที่ตามมาทั้งคลังสินค้า การบรรจุหีบห่อ การคัดเกรด การผลิตปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ยาฆ่าแมลง และการผลิตเครื่องจักรกลเกษตร ทั้งนี้รัฐบาลของทั้งสองประเทศก็พยายามส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันโดยเฉพาะโครงการ Contract Farming ซึ่งรัฐบาลไทยสนับสนุนให้ภาคเอกชนของไทยรับซื้อสินค้าแบบทำสัญญาผูกพันจากพม่า โดยจะให้การสนับสนุนด้านเมล็ดพันธุ์ เงินทุน และความรู้ในการเพาะปลูก พร้อมรับซื้อสินค้าเกษตรหลายรายการจากพม่าโดยไม่เก็บภาษีนำเข้า ทั้งนี้เมื่อเดือนธันวาคม ปี 2005 กระทรวงเกษตรและชลประทาน และกระทรวงปศุสัตว์และประมงของ

พม่า ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของไทย ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านความร่วมมือทางการเกษตร (MOU on Agricultural Cooperation) เกี่ยวกับการทำ Contract Farming ในพม่าเพื่อส่งเสริมให้นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนปลูกพืชเป้าหมาย โดยรัฐบาลพม่าได้จัดหาพื้นที่เพาะปลูก 44 ล้านไร่ในจังหวัดแปร (อยู่ริมฝั่งแม่น้ำอิรวดี ในเขตพะโค ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบรูณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชน้ำมันและพืชไร่ต่างๆอาทิ ปาล์มน้ำมันและอ้อย) ขณะที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของไทยจะเป็นผู้คัดเลือกผู้ประกอบการไทยที่สนใจจะเข้าไปลงทุนเพาะปลูกพืชเป้าหมายดังกล่าวต่อไป และในอนาคตอาจจะมีการจัดตั้งขึ้นที่เมืองเมียวดีและท่าขี้เหล็ก

อุตสาหกรรมการประมงและแปรรูป

มีทั้งการทำประมงน้ำจืดและน้ำเค็ม เนื่องจากมีชายฝั่งทะเลที่ยาวเหมาะแก่การทำประมงชายฝั่ง และพม่ายังมีความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำอยู่มาก โดยเฉพาะมีปลาที่ประเทศแถบยุโรปและญี่ปุ่นนิยมนำเข้าจากพม่าคือปลา Butter Fish ซึ่งเป็นปลาน้ำจืดที่มีอยู่มากในพม่า แต่พม่ายังไม่มีความพร้อมทางด้านการบรรจุภัณฑ์และการจัดการด้านอื่นๆดีพอ ดังนั้นการเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมนี้จึงมีโอกาสมหาศาล ทางด้านการทำประมงรัฐบาลพม่าได้ให้สัมปทานการประมงแก่บริษัทต่างชาติโดยกำหนดให้เป็นการร่วมลงทุนเท่านั้น จึงเป็นโอกาสที่ดีสำหรับนักลงทุนของไทยที่จะเข้าไปร่วมลงทุนทำการประมง ซึ่งทางการพม่าได้ให้สิทธิการทำประมง (Fishing Right) แก่ไทยเพียงประเทศเดียว และมีเพียงบริษัทเดียวที่ได้รับสิทธิคือบริษัทสยามโจนาธาน ซึ่งบริษัทดังกล่าวได้รับสัมปทานทำประมงในน่านน้ำพม่าจำนวน 500 ลำ ในพื้นที่ทำประมง 3 แห่งคือรัฐยะไข่ เขตอิรวดี และเขตตะนาวศรี(ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศ โดยมีพรมแดนติดกับ จ.กาญจนบุรีของไทย)

นอกจากนี้ การลงทุนใน กิจการต่อเนื่องทางด้านการประมง อาทิเช่น โรงงานน้ำแข็ง อุตสาหกรรมห้องเย็น และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล (โรงงานปลาป่นและปลากระป๋อง) เป็นธุรกิจการลงทุนที่น่าสนใจมาก และรัฐบาลพม่าเองก็สนับสนุน ธุรกิจการประมงแบบครบวงจรโดยเฉพาะที่เมืองมะริ จังหวัดระนองและเกาะสองของพม่า ซึ่งระนองเป็นตลาดประมงน้ำลึกขนาดใหญ่ และมีจุดส่งสินค้าไปยังตลาดในประเทศและตลาดในต่างประเทศโดยเฉพาะมาเลเซียและสิงค์โปร์ นอกจากนี้ยังส่งมายังท่าเรือกรุงเทพและแหลมฉบังเพื่อส่งต่อไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและไต้หวันเป็นต้น อีกเส้นทางหนึ่งคือด้านแม่สอดซึ่งขณะนี้กำลังผลักดันให้เป็นศูนย์กลางการ

ขนส่งทางทะเลของภาคเหนือของไทย โดยสินค้าจะเดินทางผ่านด่านแม่สอดไปลงเรือที่ท่าเรือย่างกุ้งเพื่อพร้อมเป็นประตูสู่อันดามัน อีกทั้งปัจจุบันปัญหาความขัดแย้งของการทำประมงเริ่มน้อยลง หลังจากที่มีการเปิดให้เข้าไปทำการประมงอย่างถูกต้องโดยมีการใช้กฎกติการ่วมกันส่งผลให้อุตสาหกรรมการประมงเริ่มขยายตัวดีขึ้น

อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการผลิตและค้าเกี่ยวกับสินค้าอุปโภค บริโภค

ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างมาก เนื่องจากพม่ายังขาดเทคโนโลยีและเงินลงทุนในการสร้างอุตสาหกรรมแปรรูปโดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตน้ำมันพืช อุตสาหกรรมน้ำตาล อุตสาหกรรมอาหารกึ่งสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์พลาสติก เครื่องใช้ในครัวเรือน ของเล่นเด็ก รองเท้า และสินค้าหัตถกรรม เป็นต้น ซึ่งตัวอย่างแหล่งผลิตที่สำคัญ ดังเช่นอุตสาหกรรมน้ำตาล จะพบได้ที่ Pyinmana NO-1 และ NO-2 , Yedashe, Zeyawady, Belin, Shwenyaung, Namte และ Kyauktaw เป็นต้น ทั้งนี้การจัดการทางการค้าอาจมีการสร้าง Outlet สินค้าไทยเพื่อจำหน่ายและกระจายสินค้าได้อีกด้วย

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

เนื่องจากพม่ามีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรมและพุทธศาสนา เหมาะแก่การจาริกแสวงบุญ สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมและเชิงนิเวศน์ทางธรรมชาติ โดยมีเมืองที่น่าสนใจ ได้แก่ กรุงย่างกุ้ง หงสาวดี พุกาม มิงกุน มะริด ทวาย และมัณฑะเลย์ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันพม่ามีความพร้อมมากขึ้นโดยเฉพาะด้านบุคลากร มีศูนย์อบรมการท่องเที่ยวและโรงแรมเพื่อฝึกให้เป็นพนักงานต้อนรับ และพ่อครัว จึงเหมาะแก่การลงทุนในธุรกิจโรงแรม และการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมด้านพลังงาน

เช่น เขื่อนพลังงานไฟฟ้า เนื่องจากพม่ามีแหล่งพลังงานที่ประกอบไปด้วยน้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ Hydropower และถ่านหิน ที่มีศักยภาพในการดำเนินการทั้งปัจจุบันและในอนาคต

อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการก่อสร้างและจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง

เพื่อรองรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการในพม่า

ธุรกิจที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

เช่นป่าไม้ เหมืองแร่ และอัญมณี เนื่องจากมีอยู่เป็นจำนวนมาก การทำเหมืองแร่ พม่ามีแร่ธาตุและอัญมณีที่มั่งคั่งอยู่ตามรัฐต่าง ๆ ประมาณ 16 รัฐ อีกทั้งมีแรงงานที่มีความชำนาญสูง อย่างไรก็ตามการทำเหมืองแร่ในปัจจุบันของพม่ายังใช้เทคโนโลยีที่ล้าสมัย รัฐบาลพม่าต้องการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ เพื่อนำเทคโนโลยีและเงินทุนเข้ามาพัฒนาการทำเหมืองแร่ในพม่า จึงเป็นโอกาสที่ดีของนักลงทุนไทย ที่จะเข้าไปลงทุนอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในพม่า ปัจจุบันมีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนอาทิ จีน สิงค์โปร์ ไทย ออสเตรเลีย แคนาดา และสหรัฐฯ โดยอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่ทำการผลิตได้แก่ถ่านหิน ยิบซั่ม หินปูน โครเมียม และแกรนิต เป็นต้น

อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ พม่ามีพื้นที่ป่าไม้ ประมาณร้อยละ 50.8 ของพื้นที่ทั้งหมด และป่าไม้ที่มีส่วนใหญ่จะเป็นไม้สักพื้นที่ราว 300,000 เอเคอร์ มีทั้งไม้เนื้อแข็งและไม้เนื้ออ่อน ที่เหมาะแก่การใช้เป็นวัตถุดิบ สามารถนำมาแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มทางการค้าได้เป็นอย่างดี จึงมีนโยบายส่งเสริมการส่งออกไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปอาทิเช่นเฟอร์นิเจอร์ ของชำร่วย กระดาษและไม้แปรรูป ประกอบกับการมีนโยบายที่จะขยายพื้นที่ปลูกป่า อย่างไรก็ตามรัฐบาลพม่ากำหนดให้เอกชนพม่าเป็นผู้ทำไม้เท่านั้น แต่ปัจจุบันได้มีนักลงทุนต่างชาติจากมาเลเซีย สิงค์โปร์ เกาหลีเหนือและไทย จำนวน 7 รายที่เข้ามาลงทุนโดยมีมูลค่าการลงทุนรวม 7.8 พันล้านดอลลาร์สรอ. และพร้อมที่จะขยายการลงทุนมากยิ่งขึ้นในอนาคต สำหรับแหล่งขายเฟอร์นิเจอร์ในพม่าจะอยู่ที่เมืองเมียวดี ฝั่งตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อีกทั้งที่เขตเมืองพญาดงซูยังมีโรงงานสิ่งประดิษฐ์จากไม้กว่า 150 โรง และยังมีแหล่งทำไม้ Kok ko camp บริเวณตรงข้ามอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตากเช่นกัน ปัญหาทางการค้าอาจพบบ้างเนื่องจากมีการลักลอบตัดไม้จากฝั่งไทย นำไปแปรรูปในพม่าแล้วส่งกลับมาจำหน่ายในไทยเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีจนมีการออก มติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ห้ามนำเข้าเฟอร์นิเจอร์ไม้จากพม่าที่บริเวณชายแดนจังหวัดตากและกาญจนบุรี อย่างไรก็ตามได้มีการแก้ปัญหา และอนุมัติให้มีการนำเข้าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ของพม่าได้แล้ว โดยกระทรวงพาณิชย์ได้ประกาศกฎกระทรวงเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 อนุญาตให้นำเข้า

ไม้ ไม้แปรรูป รวมถึงสิ่งประดิษฐ์เครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้เข้ามาในไทยตามแนวชายแดนจังหวัดตากได้ที่บริเวณบ้านวังผา ต.แม่จะเรา อ.แม่ระมาด และพื้นที่บ้านริมเมย บ้านห้วยม่วง ต.ท่าสายลวด อ.แม่สอด หรือบริเวณท่าข้ามที่ 16, 17 และ 19 นอกเหนือจากจุดนี้ไม่สามารถนำเข้ามาได้ และยังยกเลิกใบรับรองถิ่นกำเนิดไม้จากพม่าอีกด้วย นอกจากนี้ทางด้านชายแดนจังหวัดเชียงราย เมื่อเดือนมกราคม ปี 2006 รัฐบาลพม่าก็อนุญาตให้ไทยนำเข้าไม้ได้เป็นครั้งแรก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไม้สักจากรัฐฉานที่ทางการพม่าตัดเข้าคลังไว้ แล้วนำลงเรือที่ท่าเรือเมืองปง ตอนเหนือของอำเภอเชียงแสนไปทางสามเหลี่ยมทองคำราว 10กิโลเมตร แล้วมาขึ้นฝั่งที่ท่าเรือเชียงแสนก่อนส่งเข้าโรงเลื่อยแล้วนำเข้าไปแปรรูปต่อไป

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ นักลงทุนไทยสามารถนำวัตถุดิบจากพม่ามาผลิตเพื่อส่งออกได้ โดยมีศูนย์กลางอัญมณีอยู่ที่ Pinlon Yadamar Market ซึ่งการค้าขายโดยเฉพาะอัญมณีประเภทหยก สามารถนำเข้าได้ทางด้านอำเภอแม่สอด เพื่อส่งออกต่อไป แต่อาจต้องเผชิญกับภาวะการแข่งขันกับพ่อค้าชาวจีนและไต้หวัน ที่ได้เข้าไปตั้งบริษัทในเมืองมัณฑะเลย์แล้ว นอกจากนี้ยังสามารถนำเข้าจากพม่าโดยวิธีการเข้าร่วมประมูลที่กรุงย่างกุ้งก็ได้

อุตสาหกรรมอื่นๆ

ได้แก่อุตสาหกรรมสิ่งทอและการตัดเย็บเสื้อผ้า อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและเภสัชภัณฑ์ การผลิตเครื่องจักร ยานยนต์และชิ้นส่วน และเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเลคทรอนิกส์ อุตสาหกรรมดังกล่าวนั้นมีความน่าสนใจต่อไปใน อนาคตตามการพัฒนาและเติบโตของประเทศ แต่ค่อนข้างจะมีข้อจำกัด มีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง

ธุรกิจด้านบริการ

ประเทศสหภาพพม่ามีธุรกิจด้านบริการที่หลากหลาย เช่น ร้านอาหาร ผลิตเครื่องปรุงและวัตถุดิบต่าง ๆ เพื่อจำหน่าย ร้านเสริมสวย อู่ซ่อมรถ การรักษาพยาบาล อุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือสินค้าประเภท OTOP สำหรับการศึกษา เช่น โรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนเสริมสวยโรงเรียนเกี่ยวกับช่าง และศูนย์ฝึกอบรมอาชีพ แต่ไม่สนับสนุนระดับมหาวิทยาลัย และการเปิดโรงเรียนเอกชนในพม่าเพราะค่อนข้างมีปัญหาเนื่องจากรัฐไม่รับรองวิทยะฐานะ ทำให้ไม่สามารถศึกษาต่อในโรงเรียนของรัฐได้ ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาบางส่วนต้องเดินทางออกมาเรียนในต่างประเทศ เช่น

ประเทศไทย สิงค์โปร์ และออสเตรเลีย เป็นต้น นอกจากการศึกษาแล้ว ธุรกิจบริการที่เกี่ยวกับการกระจายสินค้า หรือการขนส่งก็มีความน่าสนใจ เช่น คลังสินค้า เป็นต้น

เมืองสำคัญและอุตสาหกรรมในแต่ละเมืองที่มีศักยภาพในการลงทุน

สำหรับเมืองสำคัญและอุตสาหกรรมที่น่าลงทุนในแต่ละเมืองของสหภาพพม่ามีดังนี้

1. **กรุงย่างกุ้ง** แม้ว่าปัจจุบันจะมีสถานภาพเป็นเพียงอดีตเมืองหลวงของประเทศ แต่ย่างกุ้งก็ยังคงความสำคัญในการเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าไปสู่ภาคต่าง ๆ ของ ประเทศ นอกจากนี้ย่างกุ้งยังเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีและการส่งออกไม้สักอีกด้วย กรุงย่างกุ้งมีเขตนิคมอุตสาหกรรมที่มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคมากกว่าเมืองอื่น ๆ จึงเหมาะแก่การตั้งโรงงาน อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอาทิเช่นพระบรมธาตุชเวดากอง พระเจดีย์สุเล พระเจดีย์โบตะตอง พระพุทธไสยาสน์เซาตาจีและตลาดโป๊ะโยคหรือสกอต์มาร์เก็ต เป็นต้น

อุตสาหกรรมที่น่าลงทุน ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมการประมง ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจการบริการ เช่น ร้านอาหาร อู่ซ่อมรถ และสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมไม้แปรรูป การผลิตของชำร่วยและสิ่งประดิษฐ์ที่ทำจากไม้เป็นต้น

2. **เมืองหงสาวดี** เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

   อุตสาหกรรมที่น่าลงทุน ได้แก่ โรงแรม ทัวร์ ร้านอาหาร อู่ซ่อมรถ และร้านทำผม

3. **เมืองท่าตอน**

   อุตสาหกรรมที่น่าลงทุน ได้แก่ ประมงและการแปรรูปสินค้าทางทะเล

4. **เมืองเมาะละแหม่ง** เป็นเมืองตากอากาศชายทะเล

   อุตสาหกรรมที่น่าลงทุน ได้แก่ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา อุตสาหกรรมสิ่งทอ และธุรกิจการท่องเที่ยว

5. เมืองเมียวดี เป็นเมืองที่มีความพร้อมทางด้านผลผลิตทางการเกษตรและปศุสัตว์ อาทิ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว พริก งา ละหุ่ง มะเขือเทศญี่ปุ่น ถั่วแระญี่ปุ่น และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อันจะเป็นวัตถุดิบเพื่อป้อนให้แก่ภาคอุตสาหกรรม มีทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

อุตสาหกรรมที่น่าลงทุน ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร และอัญมณี

6. เกาะสอง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และส่งเสริมสุขภาพ เหมาะแก่การทำประมง แต่ปัจจุบันมีปัญหาการยกเลิกสัมปทานในพม่า ซึ่งหากมีการเจรจาหาข้อยุติก็จะเป็นโอกาสต่อไปในอนาคต

อุตสาหกรรมที่น่าลงทุน ได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว ประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

7. เมืองพุกาม เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่สำคัญของพม่า เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ดินแดนแห่งเจดีย์หมื่นองค์ ซึ่งปัจจุบันองค์การยูเนสโก ได้ขึ้นทะเบียนให้เป็นเมืองมรดกโลก " World Heritage Sites " สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และจะงดงามมากที่สุดในช่วงฤดูฝน รัฐบาลให้การสนับสนุนส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2548 ได้เปิดหอชมวิว ซึ่งเป็นหอคอยสูง 13 ชั้น ที่มีความทันสมัยและครบวงจร อันประกอบด้วยศูนย์บริการทางธุรกิจ สำนักงาน ร้านค้า ห้องฉายภาพยนต์ ห้องประชุม คอฟฟี่ช้อป ภัตตาคารลอยฟ้าและจุดชมวิว นอกจากนี้ยังได้มีการเปิดโรงแรมระดับ 5 ดาวเพิ่มขึ้นอีก 1 แห่งคือโรงแรมออเรียม พาเลส รีสอร์ต (Aureum Palace Resort) ซึ่งเป็นโรงแรมที่สร้างด้วยไม้สักทั้งหลังตามแบบศิลปะและสถาปัตยกรรมแห่งชาติ โดยการลงทุนของนักลงทุนท้องถิ่นอีกด้วย

อุตสาหกรรมที่น่าลงทุน ได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม รีสอร์ท และสนามกลอ์ฟ

8. เมืองพีนอูหวิ่น ตั้งอยู่ในเขตปริมณฑลของมัณฑะเลย์ มีพื้นที่ที่เหมาะแก่การทำการเกษตร โดยเฉพาะพืชที่ปลูกบนพื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 4,000 เมตร ดังเช่นกาแฟ ซึ่งในปี 2548 รัฐบาลได้ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้าไปลงทุนปลูกกาแฟ โดยการเตรียมพื้นที่ 100,000 เอเคอร์และความช่วยเหลืออื่น ๆ ในการปลูกพืชเศรษฐกิจนี้ ในอดีตเป็นเมืองตากอากาศของชาวอังกฤษด้วยสภาพอากาศที่ดีคล้ายยุโรปจึงเหมาะแก่การปลูกพืชผักผลไม้ โดยเฉพาะพืชตระกูลส้ม อีกทั้งยังมีความอุดมสมบรูณ์ของพันธุ์ไม้ มีสวนพฤกษศาสตร์บนพื้นที่ 430 เอเคอร์

อุตสาหกรรมที่น่าลงทุน ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่เกี่ยวกับพืชผลทางการเกษตร ธุรกิจท่องเที่ยว และร้านอาหาร

9. เมืองตานด่วย อยู่ริมฝั่งอ่าวเบงกอล และ มีหาดงาปาลี (Ngapali) ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ขึ้นชื่อของพม่าที่นักท่องเที่ยวชาวยุโรปให้ความสนใจแทนทะเลอันดามันของไทยหลังเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ ทางพม่าจึงให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาให้มีความพร้อมทางด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภคมากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมที่น่าลงทุน ได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม และรีสอร์ท

10. เมืองมัณฑะเลย์ เมืองใหญ่อันดับสองที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเขตพม่าตอนบน (ชิน กะฉิ่น และรัฐฉาน) และเป็นเส้นทางการค้าระหว่างอินเดียกับจีน เป็นเมืองที่ชาวพม่าถือว่าเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและพุทธศาสนา บริเวณใจกลางเมืองมีตลาดเซโจ ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการค้า ทางตอนใต้ของเมืองเป็นย่านงานศิลปหัตถกรรม ทั้งงานภาพ งานแกะสลัก การสร้างสถูปเจดีย์ การทำแผ่นทองคำเปลว งานหล่อที่มีการผลิตงานฝีมือตามแบบวิธีโบราณด้วยทอง เงิน หิน อ่อน กับสิ่ว เส้นด้าย และหูกทอผ้า สำหรับด้านการเกษตรในอดีตมีการทำนาปลูกข้าวตามแนวลำน้ำเอยาวดีตอนบนอันเปรียบเสมือนอู่ข้าวอู่น้ำของชาวพม่าตอนบนแต่ด้วยระบบชลประทานที่ไม่ประสบผลมากนักจึงหันมาปลูกฝ้าย ยาสูบ ถั่วลิสง ข้าวฟ่าง งา และข้าวโพดแทน

ประเทศเวียดนาม

มาตรการ กฎระเบียบ

มาตรการด้านภาษี

- ภาษีนำเข้า

การจัดเก็บยึดตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade GATT) ภายใต้ Article 7 สำหรับสินค้านำเข้าที่มิได้ระบุไว้ใน GATT ให้ใช้ราคาที่นำเข้าจริงในการคำนวณภาษี อัตราภาษีนำเข้าแยกประเภทได้ดังนี้

1. อัตราภาษีนำเข้าทั้งอัตราพิเศษสุด (Special Preferential Rate) อัตราพิเศษ (Preferential Rate) และอัตราปกติ (Normal Rate) มีหลายอัตรา ได้แก่ ร้อยละ0ร้อยละ 1ร้อยละ 3 ร้อยละ5 ร้อยละ 10 ร้อยละ15ร้อยละ20ร้อยละ 30ร้อยละ 40ร้อยละ 50ร้อยละ 60%และสูงสุดร้อยละ 100

2. อัตราทั่วไป Ordinary Rates) ใช้กับการนำเข้าจากประเทศที่ใช้หลัก Non-MFN และเท่ากับ 1.5 เท่าของอัตราพิเศษ

3. อัตราพิเศษ (Preferential Rate) ใช้กับการนำเข้าจากประเทศที่มีข้อตกลง MFN กับเวียดนาม

4. อัตราพิเศษสุด (Special Preferential rate) ใช้กับการนำเข้าจากประเทศที่มีข้อตกลงภาษีพิเศษ (Special Preferential Agreement) กับเวียดนาม โดยเฉพาะกลุ่ม ASEAN

นอกจากนี้ อาจมีการเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมตามความจำเป็น (Discretionary Additional Tax) ในกรณีต่อไปนี้

- มีการทุ่มตลาดจากการนำเข้า (Import Dumping)

- มีการอุดหนุนการนำเข้าโดยประเทศผู้ส่งออก ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาคการผลิตของเวียดนาม

- สินค้านำเข้าจากประเทศที่ดำเนินนโยบายด้านภาษีนำเข้าอย่างเข้มงวดกับสินค้าส่งออกของเวียดนาม

- ภาษีส่งออก

รัฐบาลเวียดนามเรียกเก็บภาษีส่งออก ได้แก่

1. น้ำมันดิบ และเม็ดมะม่วงหิมพานต์ เรียกเก็บอัตราร้อยละ 4
2. อัญมณี เรียกเก็บอัตราร้อยละ 1 ร้อยละ 3 และร้อยละ 5
3. ผลิตภัณฑ์กึ่งโลหะ เรียกเก็บอัตราร้อยละ 5
4. วัสดุ และเครื่องใช้จากพืช เรียกเก็บอัตราร้อยละ 3 และร้อยละ 10
5. สัตว์มีชีวิต เรียกเก็บอัตราร้อยละ 10
6. สินค้าแร่ เรียกเก็บอัตราร้อยละ 1 ร้อยละ 2 ร้อยละ 5 ร้อยละ 10 และร้อยละ20
7. ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ เรียกเก็บอัตราร้อยละ 5 ร้อยละ 15 และร้อยละ 20
8. Aloe-wood เรียกเก็บอัตราร้อยละ 20
9. เศษโลหะเหลือทิ้ง เรียกเก็บอัตราร้อยละ 35 ร้อยละ 40 และร้อยละ45

มาตรการทางการค้า

1. **สินค้าที่ห้ามนำเข้า** มี 11 รายการ ได้แก่

1.1 อาวุธ (รวมทั้งเครื่องกระสุน วัตถุระเบิด และอุปกรณ์เทคนิคด้านทหาร ยกเว้นการนำเข้าดินระเบิดเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมด้านการทหาร ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าของเวียดนามเป็นผู้พิจารณา)

1.2 ยาเสพติด

1.3 สารเคมีที่มีลักษณะเป็นพิษ

1.4 ประทัดและดอกไม้ไฟชนิดต่าง ๆ (รวมทั้งของเด็กเล่นที่มีผลเสียต่อการเรียนรู้และไม่ปลอดภัยต่อสาธารณะ)

1.5 บุหรี่ (ยกเว้นในกรณีที่บุคคลนำติดตัวเข้ามาในปริมาณที่รัฐบาลเวียดนามกำหนด)

1.6 สินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้แล้ว (ยกเว้นรถยนต์นั่งขนาดต่ำกว่า 12 ที่นั่ง รถจักรยานยนต์ และสิ่งของส่วนบุคคลที่ใช้แล้ว และนำเข้ามาในเวียดนาม เนื่องจากการย้ายถิ่นที่อยู่หรือเดินทางตามระเบียบที่รัฐบาลเวียดนามกำหนด)

1.7 ยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยพวงมาลัยด้านขวา (รวมทั้งส่วนประกอบ และชิ้นส่วน)วัสดุ อะไหล่ที่ใช้แล้วของรถยนต์และรถจักรยานยนต์

1.8 สิ่งพิมพ์หรือพัสดุภัณฑ์ที่ขัดต่อความมั่นคง วัฒนธรรม และระบอบการปกครองของเวียดนาม

1.9 ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของ Asbestos of Amphibole Groupเครื่องมือใช้รหัสลับเฉพาะกิจ

2. สินค้าที่ห้ามส่งออก มี 7 รายการ ได้แก่

2.1 อาวุธ

2.2 วัตถุโบราณ

2.3 ยาเสพติด

2.4 ไม้

2.5 สัตว์ป่า

2.6 สัตว์หรือพืชที่หายาก

2.7 เครื่องมือใช้รหัสลับเฉพาะกิจ

อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีหากจำเป็นต้องมีการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าที่อยู่ในข้อกำหนดข้างต้น นายกรัฐมนตรีเวียดนามสามารถพิจารณาอนุมัติการส่งออกหรือนำเข้าสินค้าดังกล่าวได้เป็นกรณีไป

กฎระเบียบด้านการลงทุน

เวียดนามเป็นประเทศหนึ่งที่ให้ความสำคัญกับการลงทุนในโครงการต่าง ๆ ดังนั้นการเข้าไปลงทุนในเวียดนามผู้ลงทุนต้องเสนอโครงการและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุน (The State Committee for Cooperation and Investment : SCCI) ก่อนจึงจะดำเนินการได้ โดยคณะกรรมการอาจอนุมัติโดยกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตด้วยก็ได้ ประเภทของการลงทุนจากต่างประเทศ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. **สัญญาร่วมลงทุนธุรกิจ** (Business Cooperation Contract : BCC) เป็นการร่วมทุนทำธุรกิจระหว่างนักลงทุนต่างประเทศกับนักลงทุนของเวียดนาม โดยไม่มีการก่อตั้งบริษัทร่วมทุนหรือนิติบุคคลขึ้น การทำสัญญาระหว่างสองฝ่ายด้านสัดส่วนการลงทุน หน้าที่ความรับผิดชอบและการแบ่งกำไรเท่าเทียมกัน ระยะเวลาของสัญญาขึ้นกับคู่สัญญาจะตกลงกัน ลักษณะของธุรกิจและวัตถุประสงค์ต้องผ่านความเห็นชอบจาก SCCI โดยข้อเสียของการลงทุนประเภทนี้ คือ ไม่จำกัดความรับผิดชอบหากเกิดการขาดทุน

2. **กิจการร่วมทุน** (Joint Venture Enterprise) เป็นกิจการที่ก่อตั้งโดยสัญญาร่วมทุนระหว่างนักลงทุนต่างประเทศรายเดียวหรือหลายรายกับนักลงทุน เพื่อดำเนินกิจการทางธุรกิจร่วมกันหรือ บางกรณีอาจเป็นการดำเนินการระหว่างรัฐบาลต่างประเทศกับรัฐบาลเวียดนามก็ได้ การลงทุนประเภทนี้เป็นการดำเนินการในรูปหุ้นส่วนที่จำกัดความรับผิดชอบ มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายของเวียดนาม การก่อตั้งต้องได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนก่อตั้งจาก SCCI โดยนักลงทุนต่างประเทศอาจลงทุนในรูปของเงินตราต่างประเทศโรงงาน อุปกรณ์ หรือ สิทธิบัตร ความรู้ทางเทคนิค (know how) กระบวนการทางเทคนิคและการบริการทางเทคนิคก็ได้ ด้านการลงทุนเวียดนามอาจลงทุนในรูปของเงินตราของเวียดนามหรือเงินตราต่างประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติที่ดิน โรงงาน หรือ แรงงานก็ได้ ปกติอัตราส่วนการลงทุนจากต่างประเทศต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของเงินลงทุนทั้งหมด แต่อาจน้อยกว่านี้ได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจาก SCCI และระยะเวลาการร่วมทุนไม่เกิน 50 ปี แต่รัฐบาลโดย ความเห็นชอบจากรัฐสภาอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวได้ไม่เกิน 70 ปี

3. **การลงทุนจากต่างประเทศทั้งสิ้น** (Enterprise with One Hundred Percent Foreigh Invested Capital) เป็นการลงทุนขององค์กร หรือเอกชนจากต่างประเทศซึ่งเป็นเจ้าของกิจการทั้งหมดต้องได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนการก่อตั้งจาก SCCI โดยระยะเวลาลงทุนจะเท่ากับของประเภทกิจการร่วมทุน การลงทุนประเภทนี้ถ้าเป็นการลงทุนในบางสาขาที่สำคัญทางเศรษฐกิจ SCCI อาจกำหนดให้กิจการนั้น ๆ สามารถเปลี่ยนรูปเป็น กิจการร่วมทุนได้โดยให้รัฐวิสาหกิจของเวียดนามเข้าไปซื้อหุ้นบางส่วน โดยต้องมีการกำหนดหลักการ สัดส่วนการลงทุนและระยะเวลาที่ชัดเจน

4. **กิจการลงทุนดำเนินการแล้วโอนให้รัฐ** (Build-Operate-Transfer Contract : BOT) เป็นรูปแบบการลงทุนที่เป็นข้อตกลงระหว่างนักลงทุนและผู้แทนของรัฐบาลในการก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน เป็นต้น ผู้ลงทุนจะรับผิดชอบโครงการในระยะเวลาหนึ่งตามที่ตกลงกัน เมื่อพ้นระยะดังกล่าวต้องโอนกิจการนั้นให้แก่รัฐบาลโดยไม่มีเงื่อนไขของการรับค่าชดเชย

การเดินทางเข้า-ออกประเทศ

ชาวต่างประเทศจะต้องดำเนินการขอวีซ่าเข้าประเทศเวียดนาม ยกเว้นกรณีดังต่อไปนี้

1. ข้าราชการสถานทูตที่ถือหนังสือเดินทางที่ออกโดยกระทรวงการต่างประเทศของประเทศนั้นๆ

2. พลเมืองที่ถือหนังสือเดินทางที่ออกโดยราชการของประเทศที่มีข้อตกลงกันระหว่างรัฐบาลของทั้งสองประเทศ (คนไทยที่ถือหนังสือเดินทางราชการไม่ต้องขอวีซ่า)

3. วีซ่าเข้าประเทศเวียดนามมี 2 ประเทศ ดังนี้

3.1 **วีซ่าท่องเที่ยว** สำหรับการท่องเที่ยว กำหนดไว้เพียง One Single Entry Within 30 Days และบริษัททท่องเที่ยวจะต้องเป็นผู้ดำเนินการขอวีซ่า

3.2 **วีซ่าธุรกิจ** สำหรับการทำธุรกิจ One Single Entry Within 30 Days or Multiple Entries Within 90 Days or Multiple Entries Within 180 Days เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องเดินทางเข้าออกประเทศเวียดนามหลายครั้ง ซึ่งนักธุรกิจต่างชาติจะต้องให้นักธุรกิจท้องถิ่นเป็นผู้ออกจดหมายรับรองการทำธุรกิจร่วมกันพร้อมด้วยสำเนาหนังสือเดินทาง ถึงกรมตรวจคนเข้าเมืองของเวียดนามเพื่อพิจารณาการขอวีซ่าแบบ Multiple และกรมตรวจคนเข้าเมืองจะแจ้งให้สถานทูตเวียดนามในประเทศนั้นๆ เป็นผู้ออกวีซ่าให้

บริษัทของไทยที่เข้าไปลงทุนในเวียดนามแล้ว เช่น

เครือเจริญโภคภัณฑ์ ผลิตอาหารสัตว์และบรรจุภัณฑ์
เบทาโกร ผลิตอาหารกุ้ง
เนสท์เล่ ผลิตไมโลและกาแฟ
แพรนด้า ผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ
ซี.เค.ชูส์ ผลิตรองเท้า
สตาร์พริ้นท์ ผลิตหนังสืออ่านสำหรับเด็ก
ไทยนครพัฒนา ผลิตยาและเครื่องดื่ม
ทีโอเอ ผลิตสีทุกชนิด
กะรัต ผลิตเครื่องสุขภัณฑ์
ฮอนด้า ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์และจักรยานยนต์
ไทยวา ผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง
ศรีไทยซุปเปอร์แวร์ ผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก
กระทิงแดง ผลิตเครื่องดื่มบำรุงกำลัง
กรีนฟีดบริษัท ผลิตอาหารสัตว์
บริษัท นีโอ อะโกร บิสสิเนส จำกัด ด้านเทรดดิ้ง
บริษัท พัทยาฟู้ด จำกัด ผลิตอาหารทะเล
บริษัท ไฮครีต-เวียตสัน จำกัด ด้านก่อสร้าง
ธนาคารกรุงเทพ
บริษัท อุไร พานิช จำกัด ผลิตสี
บริษัท ไทยคอร์ป จำกัด ด้านเทรดดิ้ง

การลงทุนของไทยส่วนใหญ่อยู่ที่โฮจิมินห์ ฮานอย ด่องไน บินห์เยือง และบาเรีย-หวุงเต่า โดยมีนักลงทุนไทยไปลงทุนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม 3 โครงการ คือ

1) Amata Industrial Zoneที่จังหวัดด่องไน (Dong Nai) เป็นการร่วมทุนระหว่าง Amata Corporation Public Company Limited ของไทย กับ SONADEZI ซึ่งเป็นบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ของรัฐบาลเวียดนาม ในสัดส่วนเงินลงทุน 70 : 30 จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2537 ที่เมือง

เบียนฮว่า (Bien Hoa City) จังหวัดด่องไน ห่างจากนครโฮจิมินห์ 30 กิโลเมตร ท่าเรือไซ่ง่อน 32 กิโลเมตร และสนามบิน 35 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมด 700 เฮกตาร์ นับเป็นโครงการรุ่นบุกเบิกสำหรับกิจการประเภทนี้ในเวียดนาม จนถึง 12 พฤศจิกายนพ.ศ. 2548 มีต่างชาติเข้าไปลงทุนในเขตนี้แล้ว 65 บริษัท เป็นบริษัทญี่ปุ่น 27 ราย ไต้หวัน 13 ราย สหรัฐฯ 5 ราย เกาหลี 4 ราย ไทย 4 ราย (รวมไทย-เยอรมนี-เวียดนาม 1 รายด้วย) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีอีก 15 ราย ที่อยู่ระหว่างการเตรียมการก่อสร้าง

2) Dinh Vu Industrial Zoneที่นครไฮฟอง (Hai Phong) โดยร่วมทุนกับสหรัฐฯ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2540 มีต่างชาติเข้าไป ลงทุนแล้ว 3 โครงการ เงินลงทุนรวม 45 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

3) Thai-Hoa Industrial Parkเป็นการร่วมทุนกับเวียดนาม อยู่ที่จังหวัดลองอัน (Long An) ซึ่งติดกับฝั่งตะวันตกของนครโฮจิมินห์ และด้านเหนือติดชายแดนกัมพูชา และเป็นจังหวัดที่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนสูงกว่าจังหวัดที่อยู่ใกล้นครโฮจิมินห์อื่นๆ นิคมแห่งนี้อยู่ห่างจากท่าเรือไซ่ง่อนประมาณ 45 กิโลเมตร ห่างจากหวุงเต่า 140 กิโลเมตร และห่างจากทางหลวงหมายเลข 22 ประมาณ 5 กิโลเมตร ซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อกับกัมพูชา นิคมนี้จะเน้นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยนักลงทุนสามารถโอนกรรมสิทธิ์ได้ ไม่เน้นการให้เช่าเหมือน โครงการทั่วไป โครงการนี้เพิ่งเริ่มก่อสร้างในปีพ.ศ. 2548 และมีเป้าหมายจะส่งมอบพื้นที่ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70 จากพื้นที่ 100 เฮกตาร์ให้ลูกค้าได้ภายในปีพ.ศ. 2551

จาก(ภาพที่ 13) จะพบว่าโครงการลงทุนของไทยในเวียดนามเริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ.2531 เป็นต้นมา โดยในช่วง 4 ปีแรกยังมีจำนวนไม่มากนัก แต่หลังจากนั้นคือตั้งแต่ปีพ.ศ. 2535 การลงทุนของนักธุรกิจไทยในเวียดนามมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งถึง ณ วันที่ 21 ตุลาคมพ.ศ. 2548 การลงทุนของไทยในเวียดนามมีทั้งสิ้น 125 โครงการ เงินลงทุน 1,474 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯสูงเป็นอันดับที่ 9 และเป็นอันดับ 2 ในอาเซียน รองจากสิงคโปร์ เฉพาะปี พ.ศ.2548 จนถึง 21 ตุลาคม มีโครงการลงทุนของไทยที่ได้รับอนุมัติรวม 9 โครงการ มูลค่า 21.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเมื่อมองแนวโน้มของการลงทุนของนักลงทุนไทยเมื่อ พ.ศ.2539 เป็นต้นมานักลงทุนไทยชลอตัวในการลงทุน(ภาพที่ 14)เนื่องมาจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียทำให้มูลค่าการลงทุนมีแนวโน้มที่ลดลง เมื่อวิกฤติเศรษฐกิจ เริ่มผ่อนคลาย นักลงทุนก็กลับมาลงทุนเช่นเดิมแต่การลงทุนนั้นเป็นการลงทุนที่ค่อยเป็นค่อยไป เนื่องมาจากความเชื่อมั่นของสภาวการณ์เศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชีย ประกอบกับ

นักลงทุนไทยมีทางเลือกที่จะลงทุนในประเทศอื่น เนื่องจากภายในประเทศเวียดนามนั้นมีการแข่งขันทางการลงทุนสูง นักลงทุนไทยจึงเลือกอุตสาหกรรมที่ตนเองมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่านั้นจึงเลือกเข้าไปทำการลงทุนในประเทศเวียดนาม

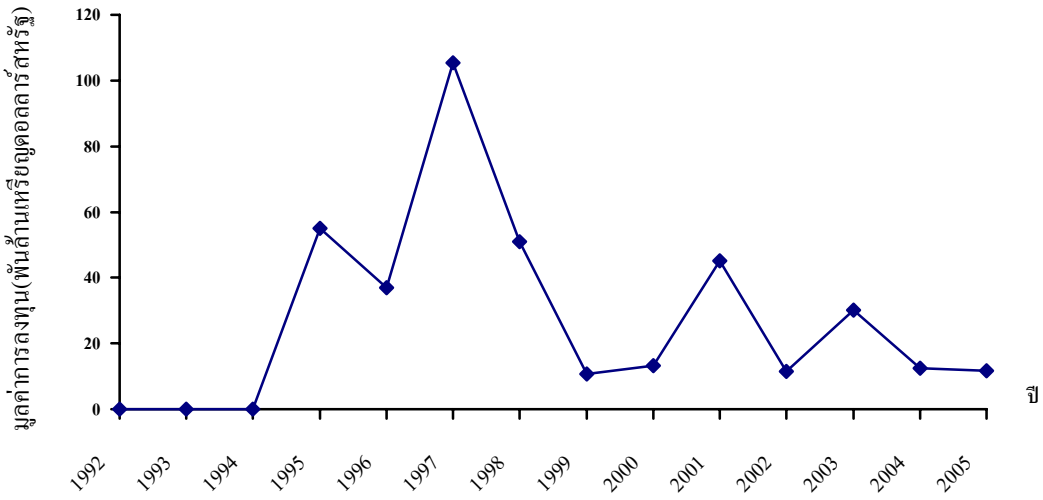

ภาพที่ 13 แสดงปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศเวียดนาม
ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักเอเชีย กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2550)

ปี 2549 (ณ วันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2549) เวียดนามมีโครงการจากต่างประเทศ เข้ามาลงทุนรวมทั้งสิ้น 6,635 โครงการ มีเงินลงทุนรวม 56,242.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ถ้าเปรียบเทียบมูลค่าการลงทุน ไต้หวันเป็นผู้ลงทุนรายใหญ่ที่สุดโดยมีจำนวนโครงการ 1,526 โครงการ และ เงินลงทุนรวมตั้งแต่แรกเริ่มจนถึง 20 กันยายน 2549 เป็นจำนวน 7,949 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคือ สิงคโปร์ (7,902.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และ ญี่ปุ่น (7,012 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ส่วนการลงทุนในปี 2549 (มกราคม-กันยายน) มีโครงการทั้งหมด 580 โครงการซึ่งมีมูลค่าการลงทุนรวม 3,849.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นักลงทุนไทยมี 10 โครงการ คิดเป็นเงินลงทุนมูลค่า 9.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

กิจการที่ได้รับความสนใจจากต่างประเทศมากที่สุด (ภาพที่14) คือกิจการด้านอุตสาหกรรมมีการลงทุนทั้งสิ้น 4,491 โครงการ เงินลงทุนรวม 34,721.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 61.98 ของมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด การเกษตร 816 โครงการ การก่อสร้าง 349

โครงการ นอกจากนี้ ได้แก่ กิจการบริการต่างๆ เช่น สุขภาพและการศึกษา 219โครงการ โรงแรมและการท่องเที่ยว 163โครงการ การขนส่งและโทรคมนาคม 180 โครงการ

เมืองที่มีนักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนมากที่สุด คือ นครโฮจิมินห์ (2,043 โครงการ เงินลงทุนรวม13,571.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) รองลงมา คือ ฮานอย (735 โครงการ เงินลงทุนรวม 9,944 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ด่องไน (772 โครงการ เงินลงทุน 9,000 ล้านดอลลารีสหรัฐ) บิ่นเยือง (1,197โครงการ เงินลงทุน 5,692.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) และ บาเรีย-หวุงเต่า (129 โครงการ 3,260 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ตามลำดับ

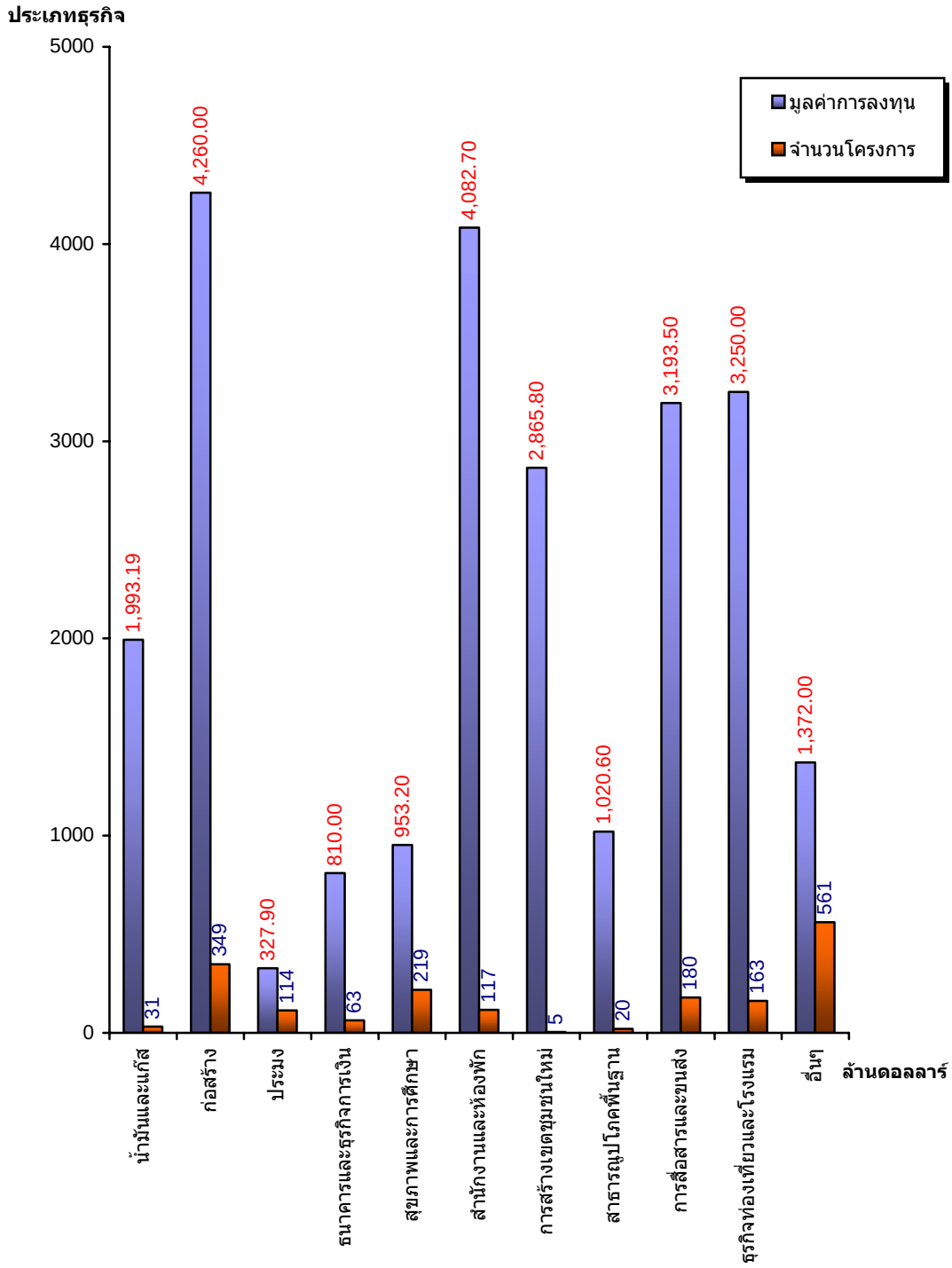

ภาพที่ 14 แผนภูมิการลงทุนจากประเทศไทยในประเทศเวียดนาม

ที่มา : Vietnam Economic Time (2550)

จุดแข็งต่อการลงทุนในประเทศเวียดนาม

1. ลักษณะภูมิประเทศของเวียดนามมีชายฝั่งทะเลเป็นระยะทาง 3,440 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศของเวียดนามมีลักษณะเหมือนคล้ายตัว S และอยู่ติดชายฝั่งทะเลเป็นระยะทางประมาณ 3,440 กิโลเมตร จึงทำให้ประเทศเวียดนามมีทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลจำพวกสัตว์น้ำเป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากทรัพยากรทางทะเลแล้วประเทศเวียดนามยังเหมาะเป็นเส้นทางการขนส่งสินค้าไปยังประเทศต่างๆ จากพรมแดนที่ติดชายฝั่งทะเล จึงทำให้มีท่าเรือสำคัญๆ คือ ท่าเรือดานัง ท่าเรือไฮฟอง และท่าเรือไซง่อน เป็นต้น รัฐบาลเวียดนามมีโครงการพัฒนาท่าเรือแม่น้ำให้สามารถรองรับการขนส่งสินค้าได้มากขึ้น จากปัจจุบัน 3.2 ล้านตัน เป็น 3.9 ล้านตันต่อปีในปี 2553 และท่าเรือทะเลเพิ่มขึ้นจาก 49 ล้านตันเป็น 55 ล้านตัน ในช่วงเวลาเดียวกัน

2. เวียดนามตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวกต่อการขนส่งสินค้าไปยังเอเชียตะวันออก

เนื่องจากมีชายฝั่งที่ติดทะเล ประเทศเวียดนามจึงมีทำเลที่เหมาะสมและสะดวกต่อการขนส่งสินค้าไปยังเอเชียตะวันออก ทั้งนี้ประเทศไทยสามารถส่งสินค้าผ่านไปยังปลายทางที่เวียดนามได้โดยเส้นทางต่างๆ อาทิเช่น เส้นทาง East-West Economic Corridor เริ่มต้นจากจังหวัดมุกดาหาร มุกดาหาร สู่ด่านตรวจคนเข้าเมือง แขวงสะหวันนะเขต ประเทศลาว ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 212 เส้นทางถนนจากประเทศลาว ไปยังประเทศเวียดนาม โดยใช้เส้นทางหมายเลข 9 ซึ่งเป็นโครงข่ายถนนอาเซียน จากบริเวณสะหวันนะเขตของประเทศลาว ผ่านด่านลาวบาว และเมืองดองฮา แขวงกวางตริ ของประเทศเวียดนาม และเปลี่ยนมาใช้เส้นทางหมายเลข 1A ผ่านเมืองเว้ เส้นทางที่เรียกว่า เส้นทางไหวาน ผ่านอุโมงค์ที่ยาวที่สุดในเอเชีย เจาะทะลุภูเขาไหวาน 6.3 กม มุ่งสู่ดานังซึ่งเป็นเส้นทางหลักที่ใช้ในการขนส่งสินค้าของประเทศลาวและเวียดนาม

3. เวียดนามมีเสถียรภาพทางการเมืองและความปลอดภัยสูง

ความมีเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศเวียดนามเกิดจากการปกครองโดยพรรคการเมืองเดียวในระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ คือ พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ทำให้ประเทศเวียดนามมีนโยบายทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและพัฒนาอย่างไปอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งประเทศเวียดนามยังมีความปลอดภัยสูงอันเนื่องมาจากการมีกฎหมายที่เข้มงวดและมีบทลงโทษรุนแรงเพื่อสร้างความสงบ

สุขภายในประเทศจึงทำให้ประเทศเวียดนามมีปัญหาทางด้านอาชญากรรมขั้นร้ายแรงเป็นจำนวนน้อย อีกทั้งยังไม่เคยตกเป็นเป้าหมายในการก่อการร้าย ซึ่งส่งผลสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนที่เข้าไปประกอบธุรกิจในเวียดนาม

4. ประเทศเวียดนามมีทรัพยากรพลังงานที่อุดมสมบูรณ์ เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และถ่านหิน

ประเทศเวียดนามมีแหล่งพลังงานและแร่ธาตุและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วภูมิภาค จึงทำให้เวียดนามเป็นจุดหมายการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติที่ต้องการแสวงหาทรัพยากรและวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ประเทศเวียดนามเป็นแหล่งส่งออกน้ำมันดิบที่สำคัญในภูมิภาคอินโดจีน เนื่องจากมีแหล่งน้ำมันดิบกระจายอยู่ทั่วทุกภาค อีกทั้งยังมีก๊าซธรรมชาติและถ่านหินที่เป็นแหล่งเชื้อเพลิงและวัตถุดิบสำหรับการลงทุนเป็นจำนวนมาก ปริมาณการส่งออกน้ำมันดิบในปี 2548 มีจำนวน 18.08 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าการส่งออก 7,387 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.3 จากมูลค่าการส่งออกในปี 2547

5. การเข้าเป็นสมาชิก ASEAN Free Trade Area (AFTA) ของเวียดนาม

เวียดนามจะเป็นสมาชิก AFTA ดำเนินตามแบบแผนต้นปี พ.ศ.2550 ดังนั้นเวียดนามจะต้องทำการปรับลดภาษีการนำเข้าสินค้าจากประเทศสมาชิกลงให้เหลือ 0-5 เปอร์เซนต์ภายใต้ระเบียบของเขตการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งสินค้าที่ทำการปรับลดภาษีแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มสินค้าที่ต้องนำมาลดภาษีนำเข้าทันทีซึ่งมีจำนวน 10,689 รายการ กลุ่มสินค้าที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำมาลดภาษีนำเข้าเป็นการชั่วคราวซึ่งมีจำนวน 755 รายการ และกลุ่มสินค้าที่มีความอ่อนไหวสูงต่อการลดภาษีนำเข้า การปรับลดภาษีนำเข้าจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนที่ต้องการส่งออกไปยังประเทศที่สาม

ในอนาคตหาก AFTA มีผลบังคับใช้เต็มที่ ประเทศเวียดนามและประเทศในแถบเอเชียก็จะเป็นเสมือนประเทศเดียวกัน เนื่องจากไม่มีกำแพงภาษีกีดกัน เช่น หากทำการผลิตในเวียดนามแล้วส่งออกมายังประเทศไทยก็จะไม่มีภาษี เปรียบเสมือน ทำการผลิตในจังหวัดมุกดาหารแล้วส่งสินค้ามายังกรุงเทพ

6. รัฐบาลเวียดนามให้ความสำคัญกับการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่ง

เนื่องจากประเทศเวียดนามมีอาณาเขตติดกับทะเลโดยมีท่าเรือพาณิชย์ 17 แห่ง และทางรัฐบาลเวียดนามเล็งเห็นถึงความสำคัญต่อการขนถ่ายสินค้าดังนั้นจึงได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในประเทศ โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าต่างๆ ไปยังจุดหมายได้อย่างรวดเร็ว เส้นทางที่รัฐบาลเวียดนามได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนามี 7 เส้นทางคือ

6.1 เส้นทางหมายเลข 1 เป็นเส้นทางสายหลักของประเทศที่มีความยาวที่สุดจากเหนือสุดติดชายแดนจีนจาก Lang Son เชื่อมถึงเมืองหลวงฮานอย เข้าสู่ เมืองดานัง และ นครโฮจิมินห์ และไปสิ้นสุดที่จังหวัด Minh Hai รวมระยะทางทั้งสิ้น 2,289 กิโลเมตร ปัจจุบันรัฐบาลเวียดนามอนุมัติสร้างทางหลวงหมายเลข 1B เป็นทางคู่ขนาน

6.2 เส้นทางหมายเลข 2 ระหว่าง Hanoi ไปยังเมือง Ha Giang ขึ้นไปทางเหนือติดชายแดนจีนที่มณฑลยูนาน ระยะทางรวม 310 กิโลเมตร

6.3 เส้นทางหมายเลข 3 ระหว่าง Hanoi ไปยังเมือง Cao Bang ติดชายแดนจีนที่มณฑลยูนานเช่นเดียวกับหมายเลข 2 มีระยะทาง 218 กิโลเมตร

6.4 เส้นทางหมายเลข 5 ระหว่าง Hanoi ไปยังเมือง Hai Phong ระยะทาง 105 กิโลเมตร

6.5 เส้นทางหมายเลข 8 ระหว่าง Ha Tinh ไปยังเมือง Vinh และมีเส้นทางถนนต่อไปถึงชายแดนติดกับจังหวัดบอลิคำไซของลาว ระยะทางประมาณ 90 กิโลเมตร

6.6 เส้นทางหมายเลข 9 ระหว่างเมือง Danang ไปยังเมือง Hue และเมือง Quang Tri ไปจนถึงชายแดนติดกับแขวงบอลิคำไซ ของลาว ระยะทางประมาณ 250 กิโลเมตร

6.7 เส้นทางหมายเลข 51 ระหว่างเมือง Ho Chi Minh City ไปยังเมือง Vung Tau ระยะทางประมาณ 75 กิโลเมตร

7. นโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาลเวียดนาม

รัฐบาลเวียดนามได้สนับสนุนการลงทุนซึ่งได้ให้ความเป็นธรรมและเท่าเทียมกันต่อนักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในเวียดนามในด้านต่างๆ เช่น

7.1 ไม่มีการยึดทรัพย์สินหรือโอนกิจการลงทุนของต่างประเทศเป็นของรัฐตลอดช่วงระยะเวลาการลงทุน

7.2 รัฐบาลเวียดนามให้การรับประกันว่าจะปกป้องสิทธิในกทรัพย์สินอุตสาหกรรมและผลประโยชน์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีในเวียดนาม

7.3 รัฐบาลจะปกป้องผลประโยชน์ของนักลงทุนอย่างสมเหตุสมผล หากมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่นักลงทุน เช่น หากกฎหมายที่ประกาศใช้ภายหลัง ส่งผลให้ผลประโยชน์ของนักลงทุนลดลง นักลงทุนที่ลงทุนก่อนหน้าที่กฎหมายใหม่ประกาศใช้มีสิทธิเลือกใช้สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายเดิมได้

7.4 รัฐบาลรับประกันการให้สิทธิการโอนย้ายไปต่างประเทศสำหรับ กำไรจากการดำเนินธุรกิจ เงินที่ได้รับจากการจัดเตรียมเทคโนโลยีและการบริการ เงินต้นและดอกเบี้ยของเงินกู้จากต่างประเทศในระหว่างดำเนินกิจการ เงินลงทุน เงินและทรัพย์สินอื่นๆ ที่มีกรรมสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมาย และ รายได้หลังหักภาษีรายได้ของแรงงานต่างชาติที่ทำงานในเวียดนาม

7.5 เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ร่วมทุน หรือระหว่างบริษัทต่างชาติกับสถาบันใดๆ ของเวียดนาม และไม่สามารถตกลงกันได้ สามารถเสนอให้อนุญาโตตุลาการหรือองค์กรอื่นๆ ตามที่ตามที่ตกลงกันเป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมได้รัฐบาลเวียดนามมีการปรับเปลี่ยนการกระจายอำนาจการอนุมัติโครงการในแต่ละจังหวัดเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนได้ทุกโครงการที่มูลค่าการลงทุนไม่เกิน 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากเดิมที่แต่ละจังหวัดสามารถอนุมัติโครงการที่มีเงินลงทุนไม่เกิน 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ยกเว้นการลงทุนที่มีมูลค่ามากกว่า 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือโครงการที่มีเงื่อนไขจะต้องขออนุมัติจาก MPI (Ministry of Planning and Investment)

8. การมีส่วนร่วมในประชาคมโลก

เวียดนามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ในอันดับที่ 150 ของประชาคมการค้าโลก เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมา ทำให้เวียดนามต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยเรื่องการค้าการลงทุนของเวียดนามเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของ WTO ดังนี้

- เวียดนามต้องให้สิทธิพิเศษด้านภาษีแก่สินค้านำเข้าจากประเทศสมาชิก 149 ประเทศเทียบเท่ากับสินค้าชนิดเดียวกันที่ผลิตภายในประเทศเวียดนาม โดยห้ามกำหนดอัตราภาษีสินค้านำเข้าจากประเทศสมาชิกสูงกว่าอัตราภาษีที่เวียดนามได้แจ้งไว้กับ WTO

- เวียดนามจำเป็นต้องแจ้งประเทศสมาชิก WTO ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยแปลงกฎระเบียบการค้าการลงทุน และภาษีการนำเข้าส่งออกสินค้า

- เวียดนามต้องยกเลิกมาตรการกีดกันกานำเข้าที่มิใช่ภาษี (Non-tariff barriers) โดยการปรับให้มาตรการส่วนใหญ่เป็นมาตรการภาษีที่ชัดเจนและมีกำหนดเงื่อนไขเวลาในการปรับลดอัตราภาษีสินค้านำเข้าดังกล่าวไปจนกว่าจะเหลือศูนย์

- เวียดนามต้องค่อยๆ ยกเลิกมาตรการการจำกัดปริมาณสินค้านำเข้า โดยการปรับเปลี่ยนเป็นการอนุญาตนำเข้าโดยกำหนดอัตราภาษีขั้นต่ำเพื่อกำกับการนำเข้า

จุดอ่อนต่อการลงทุนในประเทศเวียดนาม

1. ค่าประกันสังคม

ค่าประกันสังคมในประเทศเวียดนามสูง ถึงแม้ว่าค่าแรงของชาวเวียดนามจะมีค่าแรงค่อนข้างถูก แต่รัฐบาลได้รักษาสิทธิประโยชน์ให้กับแรงงานชาวเวียดนามโดยการกำหนดอัตราค่าเบี้ยประกันที่ผู้ประกอบการจะต้องเป็นผู้เสียให้แก่ลูกจ้างในการจ้างงานสูงถึง ร้อยละ17 จากเงินเดือนที่ได้รับ โดยจะแบ่งเป็น ค่าประกันสังคม ร้อยละ15 และ ค่าประกันสุขภาพ ร้อยละ2 และรัฐบาลเรียกเก็บจากลูกจ้างอีก ร้อยละ6 ซึ่งแบ่งเป็นค่าประกันสังคม ร้อยละ และ ค่าประกันสุขภาพอีกร้อยละ 1 ดังนั้นรัฐบาลจะได้รับค่าประกันรวมทั้งสิ้นร้อยละ 23

ทั้งนี้ค่าประกันสังคมและค่าประกันสุขภาพส่วนหนึ่งรัฐบาลเวียดนามใช้จ่ายให้แก่แรงงานสตรีที่ลาคลอด ซึ่งสตรีสามารถลาคลอดได้เป็นระยะเวลา 4 เดือนต่อการคลอดบุตรต่อครั้ง โดยที่รัฐบาลจะเป็นผู้รับผิดชอบในการจ่ายค่าแรงเป็นให้ระยะเวลา 5 เดือนซึ่งเดือนที่ 5 ถือเป็นเบี้ยขยันที่สตรีลาคลอดบุตรพึงได้รับ อย่างไรก็ตามนายจ้างจะต้องเก็บตำแหน่งไว้หลังจากที่แรงงานลาคลอดจนกว่าจะกลับมาทำงานและเมื่อกลับมาทำงานสามารถลางานเพิ่มได้อีกวันละ 1 ชั่วโมง จนกว่าบุตรจะมีอายุครบ 1 ขวบ

2. การปฏิรูประบบการเงินการธนาคาร

การปฏิรูประบบการเงินการธนาคารยังมีความล่าช้า ชาวเวียดนามนิยมซื้อขายสินค้ากันเป็นเงินสดไม่นิยมสินเชื่อหรือบัตรเครดิต ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิรูประบบการเงินการธนาคารยังมีความล่าช้าและชาวเวียดนามไม่นิยมทำธุรกรรมผ่านธนาคารซึ่งสร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้ประกอบการต่างชาติในการซื้อขายสินค้าในปริมาณมากกับชาวเวียดนาม

สำหรับธนาคารพาณิชย์ท้องถิ่นในเวียดนามมีความสามารถในการจัดหาแหล่งเงินกู้เพื่อการลงทุนค่อนข้างจำกัด อีกทั้งยังขาดความชำนาญในการทำธุรกรรม ดังนั้นผู้ประกอบการที่ต้องการส่งสินค้าไปยังเวียดนามควรให้ความสำคัญกับรายละเอียดต่างๆ ได้แก่

- ระมัดระวังในการเลือกใช้วิธีการชำระเงินค่าสินค้าจากผู้ซื้อในเวียดนามโดยควรเลือกทำธุรกรรมทางการ

- เงินผ่านธนาคารที่มีชื่อเสียงในเวียดนาม โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาลเวียดนาม เท่านั้น

- ก่อนส่งออกสินค้าไปยังตัวแทนจำหน่ายหรือผู้นำเข้ารายใหม่ในเวียดนาม ผู้ประกอบการควรเสนอให้ผู้ซื้อในเวียดนามเปิด L/C ชนิดเพิกถอนไม่ได้ ซึ่งผู้ซื้อจะยกเลิกหรือแก้ไข L/C โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ขายก่อนไม่ได้ เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่ได้รับการชำระค่าสินค้า แม้ว่าบริษัทในเวียดนามส่วนใหญ่ไม่นิยมเปิด L/C เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงและต้องมีหลักประกันการเปิด L/C กับธนาคารในเวียดนาม

- หากจำเป็นต้องใช้บริการของธนาคารท้องถิ่นในเวียดนามควรเลือกใช้บริการจากธนาคารท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในกรุงฮานอย หรือ นครโฮจิมินห์ (โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาลเวียดนาม)เท่านั้น เนื่องจากมีประสบการณ์ในการทำธุรกิจมากกว่าธนาคารที่ตั้งอยู่ในเมืองอื่นๆ ของเวียดนาม อย่างไรก็ตาม หากสามารถเลือกได้ควรเลือกทำธุรกรรมทางการเงินผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ(รวมทั้งสาขาธนาคารกรุงเทพของไทยในเวียดนาม)เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญสูงในการให้บริการทางการเงินแม้ว่าจะมีค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ท้องถิ่นก็ตาม

3. สาธารณูปโภค

ระบบสาธารณูปโภคของประเทศเวียดนามยังไม่ดีเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าประเทศเวียดนามจะมีการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจัยด้านสาธารณูปโภคยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการโดยเฉพาะในเขตนอกเมือง อาทิเช่น ถนนที่ยังแคบต่อการคมนาคมขนส่งสินค้าซึ่งไม่สามารถใช้ความเร็วได้ ในปัจจุบัน ยานพาหนะที่ใช้การขนส่งจะถูกจำกัดการใช้ความเร็วอยู่ที่ประมาณ 60-80 กม.ต่อชั่วโมงในประเทศเวียดนาม โดยโครงข่ายถนนเกือบทั้งหมดจะมีขนาด 2 ช่องจราจรจึงทำให้มีการขนส่งต้องทางบกต้องใช้เวลาและอาจจะทำให้ต้นทุนในการขนส่งสูงขึ้น

เวียดนามมักจะประสบกับปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้าเป็นระยะโดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งซึ่งเวียดนามมีการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการขาดแคลนไฟฟ้า อีกทั้งความต้องการใช้ไฟฟ้าจากภาคอุตสาหกรรมมีปริมาณสูง จึงทำให้กระแสไฟฟ้าถูกผันไปสู่กระบวนการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่จึงก่อให้เกิดการคลาดแคลนกระแสไฟในบางช่วงเวลาทั้งนี้รัฐบาลเวียดนามพยายามเร่งพัฒนาโรงไฟฟ้าเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนให้มีเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคในอนาคต

4. ค่าคอมมิชชั่น

เนื่องจากชาวเวียดนามมีรายได้เฉลี่ยค่อนข้างน้อย ดังนั้นการทำงานต่างๆจึงต้องมีค่าคอมมิชชั่นเพื่อให้ตนเองมีรายได้เพิ่มขึ้นและดำรงอยู่ได้ในประเทศ ซึ่งค่าคอมมิชชั่นจะแตกต่างจากการคอร์รัปชั่น ทั้งนี้การคอร์รัปชั่นถือเป็นเรื่องผิดกฎหมายและทางการมีมาตราการการลงโทษที่รุนแรงสำหรับผู้กระทำผิดแต่สำหรับค่าคอมมิชชั่นนั้นเป็นสิ่งปกติที่พึงกระทำได้และถือเป็นรายได้ที่พึง

ประสงค์จากการทำงานซึ่งค่าคอมมิชชั่นจะขึ้นอยู่กับการตกลงกันระหว่างผู้ประกอบการกับเจ้าหน้าที่

5. ปัญหาภัยธรรมชาติ

ในช่วงปีที่ผ่านมาเวียดนามประสบปัญหาภัยธรรมชาติต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ อาทิ เช่น การระบาดของไข้หวัดนกใน 14 จังหวัดของประเทศเวียดนามส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 42 คนในเดือนพฤศจิกายนของปีพ.ศ. 2548 ส่งผลให้เกิดความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ปัญหาภัยแล้ง ส่งผลให้ประชาชนได้รับความเสียหายทางด้านพืชผลการเกษตร อีกทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนกระแสไฟฟ้า เนื่องจากการผลิตไฟฟ้าของเวียดนามอาศัยพลังงานน้ำเป็นสำคัญ จึงทำให้มีน้ำไม่เพียงพอต่อการผลิต อีกทั้งประเทศเวียดนามมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยอันเนื่องมาจากพายุไต้ฝุ่น ซึ่งที่ผ่านมาเวียดนาม พายุไต้ฝุ่นดอมเรย และ พายุไต้ฝุ่นไคตั๊ก ได้สร้างความเสียหายให้แก่เวียดนามเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า 5.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

โอกาสต่อการลงทุนในประเทศเวียดนาม

1. ประเทศเวียดนามเขตนิคมอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก

เวียดนามมีเขตนิคมอุตสาหกรรมประมาณ 100 นิคมอุตสาหกรรมทั่วทั้งภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการลงทุนจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งแต่ละนิคมอุตสาหกรรมจะมีปัจจัยส่งเสริมการลงทุนที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้นักลงทุนสามารถเลือกตั้งธุรกิจหรือโรงงานในพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำธุรกิจได้ ทั้งนี้การตั้งธุรกิจในนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ จะได้รับการสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ลงทุนในการจัดตั้งและขอใบอนุญาตต่างๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว อาทิเช่น นิคมอุตสาหกรรมอมตะ นิคมอุตสาหกรรม Bien Hoa I, II และ นิคมอุตสาหกรรม My Xuan A1, A2 เป็นต้น

2. ประเทศเวียดนามจำนวนประชากร 84.5 ล้านคนและจำนวนร้อยละ 60 อายุต่ำกว่า 30 ปี

ประเทศเวียดนามมีจำนวนประชากรประมาณ 84.5 ล้านคนซึ่งจัดได้เป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรสูง และมีอายุเฉลี่ยของประชากรในเวียดนามมีอายุต่ำกว่า 30 ปี ถึงร้อยละ 60 ทำ

ให้ประเทศเวียดนามมีประชากรซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานประมาณ 42.6 ล้านคน ดังนั้นแรงงานเวียดนามจึงมีค่าจ้างที่ต่ำกว่าประเทศไทยโดยมีค่าแรงขั้นต่ำอยู่ที่ประมาณ 50-55 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อเดือนในเขตเมืองและรอบเมือง ส่วนในจังหวัดอื่นๆ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำประมาณ 45 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อเดือน

เวียดนามมีประชากรในเขตเมืองประมาณ 20 ล้านคนหรือร้อยละ 25 ของประชากรทั้งประเทศ ขณะที่ภาคชนบทมีประชากรถึง 60 ล้านคน หรือร้อยละ 75 ของประชากรทั้งประเทศ อย่างไรก็ตาม ประชากรในเมืองมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอัตราสูงกว่าประชากรในชนบทประมาณ 4 เท่าตัว อันเนื่องมาจากการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนในชนบทเพื่อมาทำงานในเมืองเวียดนาม ชาวเวียดนามมีศักยภาพในการทำงานสูง มีความขยัน อดทน และเรียนรู้เร็ว รวมถึงมีอัตราการรู้หนังสือซึ่งเกือบทั้งประเทศประชากรสามารถอ่านออกและเขียนได้ มีมากถึงร้อยละ 90.3 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

3. ประเทศเวียดนามตลาดขนาดใหญ่ และมีกำลังการซื้อสูง

จากจำนวนประชากรที่มีประมาณ 84.5 ล้านคน ทำให้ประเทศเวียดนามนับเป็นตลาดขนาดใหญ่สำหรับการลงทุน นอกเหนือจากจำนวนประชากรแล้ว ชาวเวียดนามยังมีกำลังการซื้อสูง เนื่องจากประเทศเวียดนามได้ปิดประเทศมาเป็นเวลานาน ทำให้ประชากรไม่มีทางเลือกในการใช้จ่ายเงิน อย่างไรก็ตาม หลังการเปิดประเทศ ชาวเวียดนามต่างตื่นตัวกับสินค้าและบริการใหม่ๆ ทำให้มีการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากการใช้จ่ายซื้อรถจักรยานยนต์ของชาวเวียดนามที่มีราคาสูงกว่าประเทศไทยประมาณ 30-40 เปอร์เซนต์ ซึ่งเป็นตัวบ่งบอกกำลังการซื้อของชาวเวียดนามได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ชาวเวียดนามยังได้รับการโอนเงินกลับประเทศของชาวเวียดนามที่อพยพไปอยู่ต่างประเทศ (เวียดกิว) เนื่องจากภัยสงครามประมาณ 3 ล้านคน โดยมีเงินโอนกลับประเทศประมาณ 3-4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ชาวเวียดนามมีกำลังในการจับจ่ายใช้สอยบริโภคสินค้าที่มีราคาสูง โดยเฉพาะในเขตนครโฮจิมินห์ และ ฮานอย

อุปสรรคต่อการลงทุนในประเทศเวียดนาม

1. แรงงานยังขาดทักษะด้านการทำงาน

ประเทศเวียดนามแม้จะมีแรงงานเป็นจำนวนมากแต่แรงงานส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการทำงานซึ่งทำให้ผู้ประกอบการต้องจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นและผู้ประกอบการต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกฝนทักษะการทำงานให้แก่แรงงานทำให้ต้นทุนของผู้ประกอบการสูงขึ้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานไทยแล้วในบางอุตสาหกรรม อาทิ อุตสาหกรรมก่อสร้างอาจจะต้องใช้แรงงานเวียดนาม 3 คนเมื่อเทียบกับแรงงานไทย 1 คน ในการทำงานเพื่อให้ได้ผลผลิตเท่าเดิม

2. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักลงทุนต่างชาติกับผู้ร่วมทุนท้องถิ่น

เนื่องจากแนวทางการบริหารงานแตกต่างกัน ปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์ไม่ลงตัว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันปัญหาเหล่านี้ลดน้อยลง เนื่องจากการลงทุนเป็นต่างชาติ 100 เปอร์เซนต์ มากขึ้น (เทียบกับสมัยก่อน ซึ่งรัฐบาลเวียดนามพยายามสนับสนุนให้เป็นการร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น แต่ปัจจุบันรัฐบาลเปิดกว้างและให้สิทธิประโยชน์ไม่แตกต่างกันระหว่าง Joint Venture กับ Wholly Foreign Owned)

3. เวียดนามเริ่มเผชิญการแข่งขันที่สูงขึ้นในตลาดโลก โดยเฉพาะการแข่งขันจากจีน

เวียดนามเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ประสบปัญหาเดียวกับนานาประเทศในการแข่งขันจากประเทศจีน เนื่องจากประเทศเวียดนามมีอาณาเขตส่วนหนึ่งติดกับประเทศจีน จึงทำให้มีแรงงานส่วนหนึ่งจากจีนเข้ามาทำงานในประเทศเวียดนามและส่งผลให้มีการแย่งงานเกิดขึ้น ประกอบกับมีการนำสินค้าของประเทศจีนที่มีราคาถูกเข้ามาขายในประเทศเวียดนาม จึงทำให้ตลาดมีการแข่งขันสูงขึ้นชาวเวียดนามส่วนหนึ่งนิยมบริโภคสินค้าโดยคำนึงถึงราคามากกว่าคุณภาพเป็นอันดับแรก ซึ่งทำให้สินค้าจากต่างประเทศที่มีต้นทุนสูงไม่สามารถแข่งขันได้

4. การลงทุนจากต่างประเทศมีมาก

หลังจากเปิดประเทศ ประเทศต่างๆ สนใจเข้ามาลงทุนในเวียดนามเป็นจำนวนมากในปีที่ผ่านมา พ.ศ.2549 มีการลงทุนจากต่างประเทศเป็นมูลค่า 56,243 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่ง 3 อันดับแรก คือ ประเทศสิงคโปร์ ไต้หวัน และ ญี่ปุ่น ส่วนประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 11

การลงทุนจากต่างประเทศที่หลั่งไหลเข้ามาในประเทศเวียดนาม ทำให้การลงทุนในเวียดนามอยู่ในสภาวะแห่งการแข่งขัน ประกอบกับตลาดที่ใหญ่จึงทำให้ผู้ประกอบการหรือนักลงทุนต่างสนใจเข้ามาลงทุนในเวียดนามส่งผลให้ภาวะการแข่งขันในการแสวงหาทรัพยากรสูงขึ้นเพื่อตอบสนองผลกำไรให้กับการลงทุน ซึ่งจะทำให้โอกาสในการลงทุนอีก 5 – 10 ปีข้างหน้าจะมีโอกาสแคบลงส่งผลให้นักลงทุนรายใหม่เข้าไปลงทุนได้ยากลำบากขึ้น

สรุปผลการวิเคราะห์

เมื่อศึกษาถึงปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ผลจากการศึกษาโดยใช้กราฟแสดงปริมาณของการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยพบว่า

ก่อนที่ประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนนั้น ประเทศไทยได้เข้าไปลงทุนใน 4 ประเทศนี้ตั้งแต่ที่ประเทศเหล่านี้เริ่มทำการเปิดการค้าแล้ว

หลังจากที่ประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม เข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนตามลำดับ โดยประเทศเวียดนามเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนในปี ค.ศ. 1995 ประเทศพม่าและลาว เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนใน ปี ค.ศ. 1997 ประเทศสุดท้ายที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนคือประเทศกัมพูชา ปี 1999 ซึ่งทำให้แต่ละประเทศได้รับความสนใจจากนักลงทุนชาวไทยที่เข้าไปทำการลงทุนในแต่ละประเทศนั้นเพิ่มมากขึ้นโดยจาก (ภาพที่15) เส้นกราฟจะมีแนวโน้มเปลี่ยแปลงขึ้นลง เนื่องมาจากเมื่อ พ.ศ.2539เป็นต้นมา ภูมิภาคอาเซียนประสบวิกฤติทางเศรษฐกิจ ดังนั้นนักลงทุนจึงเริ่มชะลอการลงทุน ซึ่งแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นไม่ได้เกิดจากสาเหตุของความร่วมมือของอาเซียนแต่เกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ของแต่ละประเทศที่เลือกใช้นโยบายในการบริหารประเทศของภาครัฐบาลนั้นๆและความสนับสนุนต่างๆที่เป็นแรงจูงใจสำหรับนักลงทุนที่จะเลือกประเทศที่เหมาะสมต่อการลงทุน ซึ่งอธิบายความแตกต่างของแต่ละประเทศ (ตารางที่2,3,4,และ5)โดยการเปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรคของการลงทุนไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่

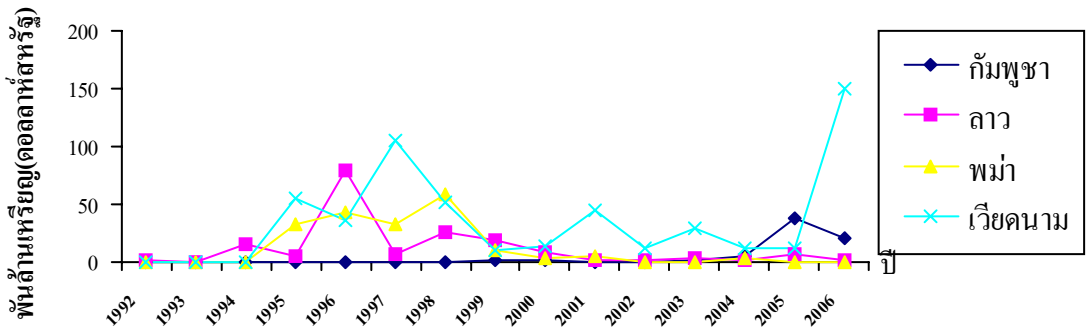

ภาพที่ 15 การไหลเข้า FDIของประเทศไทยใน4ประเทศสมาชิกอาเซียน
ที่มา : การวิจัย (2550)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบจุดอ่อนของการลงทุนของไทยในประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน

ประเทศผู้รับทุน			
กัมพูชา	**ลาว**	**พม่า**	**เวียดนาม**
ด้านระบบการปกครอง มีเสถียรภาพทางการเมือง เริ่มมีความมั่นคง แต่ระดับความปลอดภัยของต่างชาติยังไม่ปลอดภัยเท่าที่ควร	ด้านระบบการปกครอง มีการรวมศูนย์การตัดสินใจจากนโยบายส่วนกลางและการกระจายอำนาจอิสระให้กับแขวงต้องประสานงาน 2 ระดับ เกิดความล่าช้า	ด้านระบบการปกครอง มีปัญหาการสู้รบของชนกลุ่มน้อยมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยโดยไม่ประกาศให้เป็นทางการ	ด้านระบบการปกครอง มีเสียรภาพทางการเมืองและความปลอดภัยสูง
ค่าขนส่งสินค้ามีต้นทุนสูง	ค่าขนส่งสินค้ามีราคาสูง ต้นทุนสูงเปลี่ยนแปลงบ่อย มีเงื่อนไขหลายประการ	พม่ามีดินแดนติดประเทศไทยทำให้ค่าขนส่งต่ำกว่าประเทศอื่น	ค่าขนส่งสินค้ามีต้นทุนสูง
ระบบสาธารณูปโภค ยังไม่รองรับต่อการบริโภค ค่าบริการไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร โทรคมนาคมมีราคาสูง	ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้าไม่เพียงพอ ระบบประปามีราคาสูง ระบบขนส่งต้นทุนสูง	เส้นทางคมนาคมมีสภาพชำรุดทรุดโทรม สาธารณูปโภคพื้นฐานไม่ดี	ยังไม่ดีเท่าที่ควร ไม่เพียงพอต่อความต้องการ
ทักษะแรงงานมีคุณภาพต่ำ เป็นแรงงานไร้ฝีมือ	แรงงานมีทักษะระดับกลางถึงล่าง	แรงงานไม่มีประสบการณ์	แรงงานยังขาดทักษะด้านการทำงาน

ที่มา : จากการวิจัย (2550)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบจุดแข็งในการลงทุนของไทยในประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน

ประเทศผู้รับทุน			
กัมพูชา	**ลาว**	**พม่า**	**เวียดนาม**
ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์สามารถเชื่อมโยงการขนส่งกับต่างประเทศได้สะดวก	พรมแดนติดกับประเทศที่มีขนาดใหญ่	ภูมิประเทศและภูมิอากาศอยู่ในทำเลที่ดี พื้นที่ลุ่มเหมาะแก่การเกษตร	มีชายฝั่งทะเล 3,440 กม. มีทรัพยากรทางทะเลมากและเหมาะแก่การขนส่งสินค้า
ทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์ โดยเฉพาะ ป่าไม้ น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ แร่ธาตุ และสัตว์น้ำ	มีแหล่งน้ำที่สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้มาก		ทำเลที่ตั้งสะดวกต่อการขนส่งสินค้าไปยังเอเชียตะวันออก
รัฐบาลอำนวยความสะดวกและให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ต่อนักลงทุน	มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์มีไม้เศรษฐกิจจำนวนมาก	มีทรัพยากรที่นำมาเป็นวัตถุดิบราคาถูก	มีเสถียรภาพทางการเมือง
รัฐบาลให้รับประกันที่จะไม่เลือกปฏิบัติสำหรับโครงการที่ได้รับอนุมัติแล้ว	มีวัฒนธรรมและประเพณีงดงาม		มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์
ลงนามตกลงทวิภาคีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนกับรัฐบาลประเทศ	มีแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก		เป็นสมาชิกอาเซียน
	รัฐบาลสนับสนุนด้านการลงทุนจากต่างประเทศ	ชายแดนติดกับประเทศไทยทำให้ต้นทุนการขนส่งต่ำ	รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเส้นทางคมนาคม
	การได้รับสิทธิ GSP		รัฐบาลส่งเสริมการลงทุน
			มีส่วนร่วมในประชาคมโลก

ที่มา : จากการวิจัย (2550)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบอุปสรรคของการลงทุนของไทยในประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน

ประเทศผู้รับทุน			
กัมพูชา	**ลาว**	**พม่า**	**เวียดนาม**
กฎหมายขาดความชัดเจน รัฐบาลยังขาดการออกกฎหมายสำคัญเพื่อควบคุมและตรวจสอบ	กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงเร็ว ไม่แน่นอน กฎหมายลาวเพิ่งเริ่มใช้จึงมีความแตกต่างกัน	กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยด้านระบบการปกครอง	กฎหมายมีความเข้มงวดและมีบทลงโทษที่รุนแรง
ภาษีการนำเข้าทุกประเภทต้องเสียภาษีทันทีร้อยละ 10	ภาษีมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยมีเงื่อนไขหลายประการ	การส่งออกเสียภาษีร้อยละ 10 ทำให้ต้นทุนในการส่งออกสูงและไม่แน่นอนทางภาษี	ให้สิทธิพิเศษด้านภาษีนำเข้าเทียบเท่าสินค้าที่ผลิตในเวียดนาม ยกเลิกมาตรการกีดกันการนำเข้าที่มิใช่ภาษี
นักลงทุนมักประสบปัญหาเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร	ภาษาที่ใช้มีความคล้ายคลึงกับภาษาไทย	ภาษาทางการที่ใช้ คือภาษาอังกฤษ	นักลงทุนประสบปัญหาในการสื่อสาร
การซื้อขายไม่นิยมผ่านระบบธนาคารเนื่องจากราคาสูง	ธนาคารพาณิชย์มีน้อย ทำให้การใช้บริการทางการเงินไม่สะดวก	ไม่อนุญาตให้มีธนาคารต่างชาติมาเปิด เข้มงวดในการเข้าออกเงินตราต่างประเทศ	งานบริการทางการเงินมีความล่าช้า

ที่มา : จากการวิจัย (2550)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบโอกาสของการลงทุนของไทยในประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน

ประเทศผู้รับทุน			
กัมพูชา	**ลาว**	**พม่า**	**เวียดนาม**
ได้รับความช่วยเหลือจากนานาประเทศ	มีพื้นที่ว่างขนาดใหญ่จำนวนมาก	มีตลาดขนาดใหญ่	มีเขตอุตสาหกรรมจำนวนมาก
มีแหล่งเงินกู้จากต่างประเทศที่ให้การสนับสนุน	การสื่อสารเรื่องภาษาคล้ายกับประเทศไทย	ต้นทุนด้านการตลาดต่ำ	มีจำนวนประชากรสูงถึง 84.5 ล้านคน
	รัฐบาลลาวปรับปรุงและพัฒนาถนนสานสำคัญต่าง ๆ	นโยบายรัฐบาลส่งเสริมการลงทุน	มีตลาดขนาดใหญ่เหมาะแก่การลงทุน
		สภาวะการแข่งขันด้านการลงทุนอยู่ในระดับต่ำ	
		ไม่มีปัญหาเรียกร้องของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน	
		สินค้าพม่าไม่สามารถผลิตได้เพียงพอต่อความต้องการของประชากรในประเทศพม่าจึงมีความต้องการสินค้าจากประเทศไทย	

ที่มา:จากการวิจัย (2550)

จาก (ตาราง ที่6 และ 7)พบว่าเมื่อเปรียบเทียบมูลค่าของการลงทุนและจำนวนโครงการการลงทุนพบว่าการที่นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในแต่ละประเภทโครงการนั้นมีมูลค่าไม่เท่ากัน บางโครงการมีมูลค่าที่สูงแต่จำนวนโครงการที่เข้าไปลงทุนนั้นมีเพียงไม่กี่โครงการ เช่นประเทศลาวมีมูลค่าของนักลงทุนไทยที่เข้าไปลงทุนสูงถึง 1,566.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่มีจำนวนโครงการแค่ 6 โครงการเท่านั้น เมื่อมองทั้ง 4 ประเทศอาจกล่าวได้ว่าการลงทุนของนักลงทุนไทยส่วนใหญ่นั้นจะเข้าไปทำการลงทุนในภาคเกษตรกรรมสูงที่สุดซึ่งมีจำนวนโครงการรวมถึง 872 โครงการ และมูลค่าเงินลงทุนของประเทศไทยที่ไหลเข้าไปในประเทศเหล่านี้มากที่สุดคือ โครงการประเภทพลังงาน ซึ่งมีมูลค่าสูงถึง 7,596.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบลำดับมูลค่าการลงทุนของประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่

ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ

ประเภทโครงการ	ประเทศกัมพูชา	ประเทศลาว	ประเทศพม่า	ประเทศเวียดนาม	รวม
โรงแรมและการท่องเที่ยว	128.4*	287.9**	228.6***	2,138**	2,782.9
เกษตรกรรม	40.9***				40.9
สาธารณูปโภค	59.1*	67.3***			126.4
อุตสาหกรรม			614.6**		614.6
พลังงานไฟฟ้า		1,566.5*	6,030*		7,596.5
น้ำมันและก๊าซ				4,458*	4,458
ก่อสร้าง				2,133***	2,133

หมายเหตุ: * แสดงอันดับที่มีการลงทุนสูงที่สุด

** แสดงอันดับที่มีการลงทุนอันดับที่2

*** แสดงอันดับที่มีการลงทุนอันดับที่3

ที่มา : จากการวิเคาระห์(2550)

ตารางที่7 เปรียบเทียบจำนวนโครงการลงทุนของประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่

จำนวนโครงการ

ประเภทโครงการ	ประเทศกัมพูชา	ประเทศลาว	ประเทศพม่า	ประเทศเวียดนาม	รวม
โรงแรมและการท่องเที่ยว	15**		12**		27
เกษตรกรรม	12***	44***		816*	872
เหมืองแร่			8***		8
อุตสาหกรรม	22*	90*	16*		128
การค้า		46**			46
เคมีภัณฑ์				219***	219
ก่อสร้าง				349**	349

หมายเหตุ:* แสดงอันดับที่มีจำนวนโครงการลงทุนสูงที่สุด

** แสดงอันดับที่มีจำนวนโครงการลงทุนอันดับที่2

*** แสดงอันดับที่มีจำนวนโครงการลงทุนอันดับที่3

ที่มา : จากการวิเคาระห์(2550)

บทที่ 5

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ในบทนี้จะกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ทำการวิเคราะห์เส้นถดถอยเชิงซ้อน ในการประมาณค่าจะใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดโดยมีตัวแปรหุ่น DUMMY และใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกตัวแปรที่เหมาะสม โดยการพิจารณากำหนดตัวแปรอิสระต่างๆ ที่น่าจะมีผลต่อปริมาณการลงทุน ตามหลักทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศจากบทที่ 2 และการมีนัยสำคัญทางสถิติประกอบกันไปด้วย

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ประกอบไปด้วยแบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

FDI i = f (GDP ,Er ,i,CB,POP,Ex,Im,Inf, DUM)

โดยกำหนดให้

FDI = มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

GDP = ขนาดตลาดของผู้รับทุน แสดงจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ER = อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

i = อัตราดอกเบี้ย

CB = ดุลบัญชีเดินสะพัด

POP = จำนวนประชากร

Ex = ปริมาณการส่งออก

Im = ปริมาณการนำเข้า

Inf = อัตราเงินเฟ้อ

DUM = ช่วงเวลาก่อนเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนและหลังการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

จากการทดลองสมการดังกล่าวทำให้ได้สมการที่ให้ค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศกัมพูชา

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศกัมพูชา พบว่ารูปแบบสมการแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

FDI จากประเทศไทย ในประเทศกัมพูชา

$$\ln(FDIC) = a_0 + a_1\ln(GDP) + a_2\ln(Er) + a_3\ln(i) + a_4\ln(CB) + a_5\ln(POP) + a_6\ln(Ex) - a_7\ln(Im) - a_8\ln(Inf) + a_9 DUM$$

โดยกำหนดให้

a_0	=	ค่าคงที่
$a_1, a_2, a_3, a_4, a_5, a_6, a_7, a_8$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
a_9	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น

โดยที่ DUM คือ Dummy variable ซึ่ง DUM = 0 เมื่อเป็นช่วงเวลาก่อนการจัดตั้ง AFTA
DUM = 1 เมื่อเป็นช่วงเวลาหลังการจัดตั้ง AFTA

ผลจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในแบบจำลอง โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน โดยตัดและจับคู่ตัวแปรต่างๆ ได้ผลการศึกษาดังนี้ และสมการที่ได้คือสมการที่ (5.1)

$$\text{Ln(FDIC)} = -23.803 + 3.821\ln\text{GDP} \qquad (5.1)$$

t-statistics (-2.234)* (1.986) **

R^2 = 0.4912 Adjust R^2 = 0.2651

S.E. = 10.385 F-statistics = 2.17266

โดยที่: * แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ 90

** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ 95

จากค่าสถิติต่างๆ ที่ได้จากสมการ (5.1) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจ (R^2) ของสมการเท่ากับ 0.4912 หมายความว่า ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่กำหนดในสมการสามารถอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศกัมพูชา ได้ร้อยละ49.12 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 50.88 เป็นผลกระทบเนื่องจากตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ และสมการมีค่า F-statistics เท่ากับ 2.1726 นั่นคือมองในภาพรวมของสัมประสิทธิ์ที่ได้ไม่บ่งบอกให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร

จากผลการวิเคราะห์กล่าวได้ว่า ปัจจัยต่าง ๆที่นำมาศึกษานั้นมีเพียงปัจจัยเดียวคือค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศกัมพูชา (GDP) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย (FDI) คือเมื่อเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชาขยายตัวสูงขึ้น ประเทศไทยจะพิจารณาความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชาเพื่อดูขนาดของตลาดที่จะเลือกทำการลงทุน ซึ่งกล่าวได้ว่าเมื่อประเทศกัมพูชามีเศรษฐกิจที่โตขึ้น 1 หน่วยจะส่งผลทำให้การลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น 3.821 พันล้านเหรียญดอลลาห์สหรัฐ อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนปัจจัยอื่นนั้นไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนของประเทศกัมพูชาไม่ได้เป็นแรงจูงใจสำหรับนักลงทุนไทย เนื่องมาจาก ประเทศกัมพูชา

ได้รับความช่วยเหลือจากนานาประเทศ และรัฐบาลของประเทศกัมพูชาให้ความสำคัญกับการลงทุนในประเทศเป็นอย่างมาก มีการส่งเสริมการลงทุนอำนวยความสะดวกและให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ต่อนักลงทุน การลงนามทวิภาคีเพื่อส่งเสริม คุ้มครองการลงทุนกับรัฐบาลไทย ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนไทย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประลาว

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศลาว พบว่ารูปแบบสมการแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

FDI จากประเทศไทย ในประเทศลาว

$\ln(FDIL) = b_0+b_1 \ln (GDP)+b_2 \ln(Er)+b_3 \ln(i)+b_4 \ln(CB)+ b_5 \ln (POP)+b_6 \ln(Ex)-b_7 \ln (Im)-b_8 \ln(Inf)+b_9DUM$

โดยกำหนดให้

b_0	=	ค่าคงที่
$b_1,b_2,b_3,b_4 ,b_5, b_6, b_7, b_8$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
b_9	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น

โดยที่ DUM คือ Dummy variable ซึ่ง DUM = 0 เมื่อเป็นช่วงเวลาก่อนการจัดตั้ง AFTA
DUM = 1 เมื่อเป็นช่วงเวลาหลังการจัดตั้ง AFTA

ผลจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในแบบจำลอง โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน โดยตัดและจับคู่ตัวแปรต่างๆ ได้ผลการศึกษาดังนี้ และสมการที่ได้คือสมการที่ (5.2)

$$\ln(FDIL) = 46.5011 + 0.0154 \ln(INF)$$

$$\text{t-statistics} \quad (0.5480)^{ns} \quad (3.6859)^{**} \qquad (5.2)$$

R^2 = 0.9238 Adjust R^2 = 0.8096

S.E. = 0.5180 F-statistics = 1.2681

โดยที่: ** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ 95

จากค่าสถิติต่างๆ ที่ได้จากสมการ (5.2) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจ (R^2) ของสมการเท่ากับ 0.9238 หมายความว่า ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่กำหนดในสมการสามารถอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศลาว ได้ร้อยละ92 .38 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 7.62 เป็นผลกระทบเนื่องจากตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์

จากผลการวิเคราะห์อัตราเงินเฟ้อของประเทศลาวย่อมส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยโดยการที่อัตราเงินเฟ้อในประเทศลาวสูงขึ้นย่อมทำให้ผลตอบแทนที่แท้จริงของประเทศลาวลดลง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยก็อาจจะพบว่ามีผลตอบแทนที่สูงกว่า ดังนั้นการลงทุนจากประเทศไทยในประเทศลาวจึงสูงขึ้น โดยกล่าวได้ว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อในประเทศลาว 1 หน่วย จะมีผลทำให้การลงทุนจากประเทศไทยสูงขึ้น 0.0154 พันล้านเหรียญดอลลาห์สหรัฐอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนปัจจัยอื่นที่นำมาวิเคราะห์ไม่สามารถอธิบายถึงผลต่อปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย รวมถึงการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนของประเทศลาวไม่ได้สร้างแรงจูงใจในการลงทุนจากประเทศไทย เนื่องมาจากอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยจะเข้าไปลงทุนนั้นจะเป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเมื่อทำการผลิตในประเทศลาว หรือเป็นประเภทอุตสาหกรรมที่ไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน อันเนื่องมาจากประเทศไทยสูญเสียปัจจัยที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันไปแล้ว เช่น ค่าจ้างแรงงานที่ถูก วัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต สิทธิพิเศษทางภาษีจากประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้อาจจะเป็นอุตสาหกรรมที่

ผู้ประกอบการไทยมีความได้เปรียบด้านการจัดการ ความชำนาญ เทคโนโลยี และเงินทุน จากการที่รัฐบาลไทยจัดทำแผน การจัดการเศรษฐกิจตามแนวชายแดน (Economic Cooperation Straregy : ESC) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของพื้นที่ชายแดนของประเทศไทยและเพื่อนบ้าน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประพม่า

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศพม่า พบว่ารูปแบบสมการแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

FDI จากประเทศไทย ในประเทศพม่า

$$FDIM = c_0+c_1GDP+c_2Er+c_3 i+c_4CB+ c_5POP+c_6Ex-c_7Im-c_8Inf-c_9W+c_{10}Pub+c_{11}DUM$$

โดยกำหนดให้

c_0	=	ค่าคงที่
$c_1,c_2,c_3,c_4,c_5, c_6, c_7, c_8,c_9, c_{10}$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
c_{11}	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น

โดยที่ DUM คือ Dummy variable ซึ่ง DUM = 0 เมื่อเป็นช่วงเวลาก่อนการจัดตั้ง AFTA
DUM = 1 เมื่อเป็นช่วงเวลาหลังการจัดตั้ง AFTA

ผลจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในแบบจำลอง โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน โดยตัดและจับคู่ตัวแปรต่างๆ ได้ผลการศึกษาดังนี้ และสมการที่ได้คือสมการที่ (5.3)

$$FDIM = -631.714 - 0.992inf + 16.649POP$$

$$\text{t-statistics} \quad (-3.036)^{ns} \quad (-2.710)^{**} \quad (3.220)^{**} \qquad (5.3$$

R^2	=	0.828	Adjust R^2	=	0.627
S.E.	=	9.63795	F-statistics	=	4.120

โดยที่: * แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ 90

** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ 95

n.s. ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากค่าสถิติต่างๆ ที่ได้จากสมการ (5.3) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจ (R^2) ของสมการเท่ากับ0.828 หมายความว่า ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่กำหนดในสมการสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย ได้ร้อยละ82.8 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละเป็น13.2ผ ลกระทบเนื่องจากตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ และสมการมีค่า F-statistics เท่ากับ 4.120 นั่นคือมองในภาพรวมของสัมประสิทธิ์ที่ได้บ่งบอกให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ในระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 90

จากผลการวิเคาระห์

จำนวนประชากร(POP)ของประเทศพม่าเนื่องจากประเทศพม่ามีขนาดตลาดที่ใหญ่ เมื่อจำนวนของประชากรภายในประเทศมีปริมาณที่มาก ดังนั้นความต้องการในการบริโภคสินค้าและบริการย่อมมีมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย กล่าวคือ เมื่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลทำให้ปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น 16.649 ล้านบาทอย่างมีนัยสำคัญ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของอาเซียนในประเทศพม่าไม่ได้มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย อาจเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยได้เสนอทำความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนไทย-สหภาพพม่า ตั้งแต่ปี ค.ศ.1996 เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่นักลงทุนของไทยที่ย้ายฐานการผลิตไปยังสหภาพพม่า การลงทุนของประเทศไทยในประเทศพม่าได้มีการลดลงอย่างมากนับจากเกิดเหตุวิกฤตเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียใน ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมารวมถึงความไม่แน่นอนทางการเมือง นโยบายด้านเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยเอื้ออำนวยต่อการลงทุน การขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานและค่าเงินของท้องถิ่นไม่ค่อยมีเสถียรภาพ อย่างไรก็ดีในช่วงหลังที่ผ่านมา

สหภาพพม่ามีท่าทีที่ผ่อนคลายทางด้านการเมืองในทางที่ดีขึ้น มีการเริ่มเจรจากับผู้นำฝ่ายค้าน และให้การต้อนรับอย่างดีในการเข้าไปหาข้อเท็จจริงของคณะผู้แทนจากสหภาพยุโรป จึงสร้างแนวโน้มในทางที่ดีขึ้นต่อบรรยากาศด้านการค้าและการลงทุน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเวียดนาม

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศเวียดนาม พบว่ารูปแบบสมการแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

FDI จากประเทศไทย ในประเทศเวียดนาม

$$FDIV = d_0+d_1dDP+d_2Er+d_3\,i+d_4CB+\,d_5POP+d_6Ex-d_7Im-d_8Inf\,+d_9DUM$$

โดยกำหนดให้

d_0	=	ค่าคงที่
$d_1,d_2,d_3,d_4\,,d_5,\,d_6,\,d_7,\,d_8$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
d_9	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น

โดยที่ DUM คือ Dummy variable ซึ่ง DUM = 0 เมื่อเป็นช่วงเวลาก่อนการจัดตั้ง AFTA
DUM = 1 เมื่อเป็นช่วงเวลาหลังการจัดตั้ง AFTA

ผลจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในแบบจำลอง โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน โดยตัดและจับคู่ตัวแปรต่างๆ ได้ผลการศึกษาดังนี้ และสมการที่ได้คือสมการที่ (5.4)

$$FDIV = 26.6000 + 67.967\ DUM$$

$$\text{t-statistics}\quad (1.301\ )^{ns}\quad (2.705)^{**} \qquad (5.4)$$

R^2	=	44.889	Adjust R^2	=	0.284
S.E.	=	24.939	F-statistics	=	2.715

โดยที่: ** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ 95

n.s. ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากค่าสถิติต่างๆ ที่ได้จากสมการ (5.4) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจ (R^2) ของสมการเท่ากับ0.551 หมายความว่า ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่กำหนดในสมการสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย ได้ร้อยละ44.889 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 55.111เป็นผลกระทบเนื่องจากตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ และสมการมีค่า F-statistics เท่ากับ 2.715นั่นคือมองในภาพรวมของสัมประสิทธิ์ที่ได้มิได้บ่งบอกให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ

จากผลการวิเคราะห์การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเวียดนามของอาเซียนนั้นมีผลต่อปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยกล่าวได้ว่าเมื่อเวียดนามจะเป็นสมาชิก AFTA ดำเนินตามแบบแผนต้นปี พ.ศ.2550 ดังนั้นเวียดนามจะต้องทำการปรับลดภาษีการนำเข้าสินค้าจากประเทศสมาชิกลงให้เหลือร้อยละ 0-5 ภายใต้ระเบียบของเขตการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งสินค้าที่ทำการปรับลดภาษีแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มสินค้าที่ต้องนำมาลดภาษีนำเข้าทันทีซึ่งมีจำนวน 10,689 รายการ กลุ่มสินค้าที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำมาลดภาษีนำเข้าเป็นการชั่วคราวซึ่งมีจำนวน 755 รายการ และกลุ่มสินค้าที่มีความอ่อนไหวสูงต่อการลดภาษีนำเข้า การปรับลดภาษีนำเข้าจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนที่ต้องการส่งออกไปยังประเทศที่สาม ในอนาคตหาก AFTA มีผลบังคับใช้เต็มที่ ประเทศเวียดนามและประเทศในแถบเอเซียก็จะเป็นเสมือนประเทศเดียวกัน เนื่องจากไม่มีกำแพงภาษีกีดกัน เช่น หากทำการผลิตในเวียดนามแล้วส่งออกมายังประเทศไทยก็จะไม่มีภาษี เปรียบเสมือนทำการผลิตในจังหวัดมุกดาหารแล้วส่งสินค้ามายังกรุงเทพ ประกอบกับรัฐบาลเวียดนามได้สนับสนุนการลงทุนซึ่งให้ความเป็นธรรมเท่าเทียมกันต่อนักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในประเทศเวียดนามในด้านต่างๆนักลงทุนจึงมองปัจจัยทางด้านนโยบายของรัฐบาลในการคุ้มครองนักลงทุนเป็นหลัก

สรุปผลการวิเคราะห์

ผลจากการวิเคราะห์ (ตารางที่ 8) ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในกัมพูชา คือนักลงทุนไทยจะตัดสินใจเลือกลงทุนในประเทศกัมพูชานั้นจะพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศกัมพูชา กล่าวได้ว่าเมื่อเศรษฐกิจของกัมพูชาขยายตัวขึ้น นักลงทุนไทยก็จะใช้ปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นตัวเลือกประเทศที่จะเข้าไปทำการลงทุน ประกอบกับประเทศกัมพูชาได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาล และยังได้รับความช่วยเหลือจากนานา ประเทศ ในการพัฒนาเศรษฐกิจภายประเทศ

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในลาว คือระดับอัตราเงินเฟ้อของประเทศลาว นักลงทุนจะเลือกลงทุนที่ประเทศนี้เนื่องมาจากอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยจะเข้าไปลงทุนนั้นเป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเมื่อทำการผลิตในประเทศลาวห รือเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน เช่น ค่าจ้างแรงงานที่ถูก วัตถุดิบเป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในพม่าคือ ระดับอัตราเงินเฟ้อในประเทศพม่าและจำนวนประชากรของพม่าเนื่องมาจาก ประเทศพม่าเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ จำนวนประชากรมีมาก ส่งผลต่อความต้องการบริโภคสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้น ทำให้เป็นที่น่าจับตามองของนักลงทุนที่จะเลือกลงทุนในประเทศพม่าเพื่อขยายตลาดของสินค้า

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในเวียดนามคือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของอาเซียน กล่าวได้ว่าการที่นักลงทุนไทยจะเลือกเข้ามาลงทุนในประเทศเวียดนามนั้นจะพิจารณาจากนโยบายของประเทศ การสนับสนุนทางการค้าและการลงทุนเป็นหลัก เนื่องจากรัฐบาลเวียดนามให้ความเป็นธรรมเท่าเทียบกันต่อนักลงทุนต่างชาติและรัฐบาลให้ความคุ้มครองนักลงทุน

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่

ผลการวิเคราะห์	ประเทศกัมพูชา	ประเทศลาว	ประเทศพม่า	ประเทศเวียดนาม
ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย	- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	- อัตราเงินเฟ้อ	- อัตราเงินเฟ้อ - จำนวนประชากร	- การเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียน

ที่มา : จากการวิเคราะห์ (2550)

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ประเทศสมาชิกใหม่อาเซียนประกอบด้วยประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนามซึ่งประเทศเหล่านี้ได้เข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียนภายหลังจากที่มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนขึ้นซึ่งประเทศเวียดนามเข้ามาเป็นสมาชิกในปีพ.ศ.2538 ลาวและพม่าเข้ามาเป็นสมาชิกในปี พ.ศ.2540 และประเทศกัมพูชาเป็นประเทศสุดท้ายที่เข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียนในปี พ.ศ.2542 เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการค้าและการลงทุน โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ และ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ก่อนและหลังการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน ทำการศึกษาโดยวิธีพรรณนาเพื่อศึกษาปริมาณการไหลเข้าของการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยซึ่งดูกราฟประกอบผลการศึกษาพบว่าประเทศทั้ง4เหล่านี้มีการลงทุนจากประเทศไทยอยู่ก่อนเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนแต่หลังจากที่แต่ละประเทศเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนแล้วนั้นพบว่าปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยไหลเข้ามาในประเทศทั้ง 4 เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นการเพิ่มแค่เพียงระยะหนึ่งโดยการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนนนั้นไม่ได้เป็นปัจจัยหลักที่นักลงทุนให้ความสนใจแต่เป็นเพียงส่วนประกอบในการพิจารณาเท่านั้น เนื่องจากมีปัจจัยอื่น ๆอีกมากมายที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยซึ่งการศึกษาจากวิธีพรรณนา พบว่า ระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม การสื่อสารและโทรคมนาคม ของประเทศทั้ง4 นั้น ยังไม่สามารถรองรับความต้องการในการบริโภคระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ได้เท่าที่ควร ส่งผลให้ค่าน้ำ ค่าประปา ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุนที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน มีปัจจัยสำคัญสำหรับทั้ง4 ประเทศนี้ คือ อัตราค่าจ้างแรงงานที่มีราคาถูก ซึ่งต่างกันที่ ทักษะของแรงงานในแต่ละประเทศ ที่ประเทศผู้ลงทุนใช้ในการตัดสินใจที่จะลงทุน และเมื่อนำปัจจัยต่างๆ มาวิเคราะห์สมการถดถอย

ผลการวิเคราะห์จะพบว่ามีเพียงประเทศเวียดนามเพียงประเทศเดียวที่เมื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิกของอาเซียนแล้วนั้นส่งผลต่อปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยเนื่องจากรัฐบาลของประเทศเวียดนามให้ความสำคัญต่อนโยบายการลงทุน หลังการเปิดประเทศ เวียดนามเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนเมื่อ พ.ศ. 2538 การลงทุนเริ่มไหลเข้าไปยังประเทศเวียดนามมากขึ้นร่วมทั้งประเทศไทยที่เข้าไปขยายตลาดทั้งภายในประเทศและเป็นฐานเพื่อการส่งออก เนื่องจากตลาดภายในประเทศเวียดนามมีขนาดใหญ่ชาวเวียดนามต่างตื่นตัวกับสินค้าและบริการใหม่ๆ ทำให้มีการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น ทั้งนี้ชาวเวียดนามยังได้รับการโอนเงินกลับประเทศของชาวเวียดนามที่อพยพไปอยู่ต่างประเทศ (เวียดกิว) เนื่องจากภัยสงครามประมาณ 3 ล้านคน โดยมีเงินโอนกลับประเทศประมาณ 3-4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ชาวเวียดนามมีกำลังในการจับจ่ายใช้สอยบริโภคสินค้าที่มีราคาสูง โดยเฉพาะในเขตนครโฮจิมินห์ และ ฮานอย ซึ่งการลงทุนของไทยส่วนใหญ่อยู่ที่โฮจิมินห์ ฮานอย ด่องไน บินห์เยือง และบาเรีย-หวุงเต่า เวียดนามมีเขตนิคมอุตสาหกรรมประมาณ 100 นิคมอุตสาหกรรมทั่วทั้งภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการลงทุนจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งแต่ละนิคมอุตสาหกรรมจะมีปัจจัยส่งเสริมการลงทุนที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้นักลงทุนสามารถเลือกตั้งธุรกิจหรือโรงงานในพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำธุรกิจได้ ทั้งนี้การตั้งธุรกิจในนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ จะได้รับการสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ลงทุนในการจัดตั้งและขอใบอนุญาตต่างๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เมื่อประเทศเวียดนามเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนแล้วการปรับลดภาษีนำเข้าจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนที่ต้องการส่งออกไปยังประเทศที่สาม จากจำนวนประชากรที่มีประมาณ 84.5 ล้านคน ทำให้ประเทศเวียดนามนับเป็นตลาดขนาดใหญ่สำหรับการลงทุน นอกเหนือจากจำนวนประชากรแล้ว ชาวเวียดนามยังมีกำลังการซื้อสูงเนื่องจากประเทศเวียดนามได้ปิดประเทศมาเป็นเวลานาน ทำให้ประชากรไม่มีทางเลือกในการใช้จ่ายเงิน อย่างไรก็ตาม

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงของประเทศไทยในประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า นั้นคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อ และจำนวนประชากร ตามลำดับ ซึ่งประเทศเหล่านี้จะมีการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาลของประเทศตนเอง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการลงทุนของประเทศไทยได้เข้ามาลงทุนในประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ตั้งแต่ก่อนเปิดประเทศ ซึ่งธุรกิจส่วนใหญ่ที่ประเทศไทยเข้าไปลงทุนในกัมพูชา ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม อุตสาหกรรมเกษตร เหมืองแร่ และเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น ซึ่งนักลงทุนไทยเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น หลังจากที่มีการประกาศลงทุนในกัมพูชาของบริษัท Thai Bev (เบียร์ช้าง) ปูนซีเมนต์ไทย และบริษัทน้ำตางขอนแก่น นอกจากนี้ ไทย

กับกัมพูชายังขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบต่าง ๆ ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งประเทศกัมพูชาได้ออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนที่จะให้สิทธิประโยชน์และความมั่นคงแก่นักลงทุนที่จะถือครองสิทธิในทรัพย์สินต่าง ๆ (ยกเว้นกรรมสิทธิ์ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งผู้ถือครองได้ต้องเป็นบุคคลสัญชาติกัมพูชาเท่านั้น ต่างด้าวสามารถใช้สิทธิโดยการเช่า หรือสัมปทาน) และให้หลักประกันว่า ผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกับคนในชาติและจะไม่ถูกบังคับจากนโยบายกำหนดราคาสินค้าและบริการหากมีการใช้บังคับ รวมทั้ง สามารถซื้อและโอนเงินตราต่างประเทศไม่ว่าจะเพื่อชำระสินค้าหรือจ่ายกำไรตามระบบธนาคาร

ทิศทางการลงทุนของประเทศไทยในประเทศลาวนั้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 จนถึงปัจจุบัน การลงทุนที่นิยมของนักลงทุนไทยคือ การลงทุนประเภทโรงแรมและการท่องเที่ยว คมนาคมและการขนส่ง ประเภทสิ่งทอ ซึ่งเงินลงทุนของไทยที่เข้ามาลงทุนโดยมีมูลค่าสูงที่สุดคือ การลงทุนประเภทพลังงาน เนื่องมาจากอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยจะเข้าไปลงทุนนั้นจะเป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเมื่อทำการผลิตในประเทศลาว หรือเป็นประเภทอุตสาหกรรมที่ไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน อันเนื่องมาจากประเทศไทยสูญเสียปัจจัยที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันไปแล้ว เช่น ค่าจ้างแรงงานที่ถูก วัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต สิทธิพิเศษทางภาษีจากประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้อาจจะเป็นอุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการไทยมีความได้เปรียบด้านการจัดการ ความชำนาญ เทคโนโลยี และเงินทุน จากการที่รัฐบาลไทยจัดทำแผนการจัดการเศรษฐกิจตามแนวชายแดน (Economic Cooperation Straregy : ESC) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของพื้นที่ชายแดนของประเทศไทยและเพื่อนบ้าน

การลงทุนของนักลงทุนไทยในประเทศพม่าอยู่ในรูป Joint Venture และกิจการที่ถือครองโดยชาวต่างชาติร้อยละ 100 ประเภทของการลงทุนที่นักธุรกิจไทยเข้าไปลงทุนในประแทศพม่าได้แก่ ด้านธุรกิจการขุดเจาะน้ำมันและแก๊สธรรมชาติ ธุรกิจด้านโรงแรม อุตสาหกรรมผลิตน้ำตาล โรงงานผลิตหม้อแปลงไฟฟ้า โรงงานผลิตสังกะสีมุงหลังคา เจียระไนอัญมณี ไม้แปรรูป อุตสาหกรรมประมงและปศุสัตว์เป็นต้นพม่าประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ (The Union of Myanmar Foreign Investment Law: FIL) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับประเทศและดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในพม่ามากขึ้น โดยรัฐบาลพม่าได้ให้สิทธิประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่นักลงทุนต่างชาติมากมายคือสิทธิประโยชน์ด้านภาษี หลักประกัน

และความคุ้มครองรัฐบาลพม่าให้ความคุ้มครองนักลงทุนชาวต่างชาติตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ และการใช้ประโยชน์จากที่ดิน (Land Utilization) ภายใต้กฎหมายที่ดินของพม่า นักลงทุนต่างชาติหรือบริษัทต่างชาติไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินได้ แต่สามารถเช่า (Lease) จากรัฐบาลพม่า (อาจเช่าได้นานถึง 30 ปี) เพื่อใช้ในการลงทุนได้ ทั้งนี้ ระยะเวลาในการเช่าอาจยืดหยุ่นได้ ขึ้นกับการพิจารณาของรัฐบาลพม่าเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ทำให้ทราบว่า

1. บริษัทที่เข้าไปทำการลงทุนในประเทศเหล่านี้ควรทำการศึกษาถึงข้อจำกัดในการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ระเบียบพิธีการและขั้นตอนในการลงทุน

2. รัฐบาลควรหันมาสนับสนุนการลงทุนดังกล่าวในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ข้อมูลข่าวสาร ด้านเงินลงทุน และด้านการศึกษาวิจัย

3. สำหรับการศึกษาครั้งนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่าประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกว่าประเทศไทย ดังนั้นการเลือกเข้าไปลงทุนในประเทศดังกล่าว จึงถือเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับนักลงทุนไทยที่ต้องการลดต้นทุนในการผลิตเพื่อส่งออกไปยังตลาดประเภทคุณภาพต่ำ-คุณภาพปานกลาง เนื่องจากกลุ่มตลาดดังกล่าวเน้นการแข่งขันทางด้านราคาเป็นสำคัญโดยสินค้าที่มีราคาถูกกว่าสามารถแข่งขันได้มากกว่า สำหรับบริษัทที่ผลิตสินค้าคุณภาพปานกลาง-คุณภาพสูงนั้นราคาไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุดแต่การที่จะแข่งขันในตลาดดังกล่าวได้จำเป็นต้องพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย ควบคู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อเพิ่มคุณภาพของผลผลิตแทนที่จะมุ่งเน้นต้นทุนที่ต่ำเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

จากการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่สนใจที่จะทำการศึกษาในครั้งต่อไป โดยเกิดจากการสังเกตผลการวิเคราะห์ที่มีความพิเศษบางประการ ประกอบกับนำข้อจำกัดในการศึกษามาเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะประเทศที่เข้าเป็นสมาชิกใหม่ของอาเซียนเพียง 4 ประเทศเท่านั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในการสร้างทางเลือกประเทศที่น่าลงทุนจึงควรศึกษาทั้ง 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถทำการศึกษาต่อไปได้เช่นกัน

2. ข้อมูลที่นำมาศึกษาครั้งนี้ เป็นตัวเลขที่สมบูรณ์ในขณะนั้น ซึ่งอาจจะน้อยไป จึงส่งผลต่อการวิเคราะห์ได้ ในการศึกษาครั้งต่อไป หากนำข้อมูลที่ได้จากปัจจัยที่มากขึ้นมาทำการศึกษาและจำนวนข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มากขึ้น จะทำให้เห็นถึงผลที่มีต่อการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยมากขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

ชิน บริพนธ์. 2541. **ศึกษาเรื่องการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในประเทศเวียดนาม ศึกษากรณีธุรกิจร่วมทุนระหว่างประเทศไทย - เวียดนาม**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2550. **เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิจำแนกตามประเทศ** (Online). http://www.bot.or.th/BOThomepage/databank/EconData/EconFinance/tab60.asp, 2 พฤษภาคม 2550.

นัฐยา ยวงใย. 2542. **ศึกษาเรื่องผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ต่อปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในอาเซียน**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัตนา สายคณิต และ พุทธกาล รัชธร. 2549. **เศรษฐศาสตร์การจัดธุรกิจระหว่างประเทศ**. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

ศุภมาศ พยัคฆพันธ์. 2537. **ศึกษาถึงการลงทุนทางตรงของไทยในประเทศลาว**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิราณี หาญชัยกิตติกุล. 2536. **ศึกษาถึงความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศอินโดจีน: กรณีศึกษาประเทศลาวและประเทศเวียดนาม**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวินัย ภรณวลัย. 2530. ทฤษฎีบรรษัทข้ามชาติ. กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุวินัย ภรณวลัย. 2532. ทฤษฎีบรรษัทข้ามชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2540. ทฤษฎีบรรษัทข้ามชาติกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย. 2550. **ข้อมูลการลงทุนในต่างประเทศ.** (Online). http://www.boi.go.th/thai/toi.asp, 23 กุมภาพันธ์ 2550.

สำนักอาเซียน กรมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. 2539. **รายงานภาวการณ์ลงทุนของไทยใน สปป. ลาว**

สำนักอาเซียน กรมการค้าระหว่าประเทศ กระทรวงพาณิชย์. 2546. **การลงทุนของต่างประเทศในสหภาพพม่า**

Association of Southeast Asian Nations. 2550**. Statistical Publications**. (Online). http://www.aseansec.org/13100.htm, November 15, 2005.

Biswas, Romita. **"Determinants of Foreign Direct Investment.** Review of Development Economics 6 , no.3(October 2002), pp.492-504.

Borensztein, E, J. De-Gregorio, Lee, J.W.(1998), **"How Does Foreign Direct Investment Affect Economic Growth?"** Journal of International Economics 45, 115-35.

Durham, J.B.(2003), **"Absorptive Capacity and the Effects of Direct Investment and Equity Foreign Portfolio Investment on Economic Growth."** European Economic Review, forthcoming.

Kojima, K.1971. **Japan and a Pacific Free Trade Area**. Tokyo:University of Tokyo.

Mallampally, Padma,and Karl P.Sauvant. **"Foreign Direct Investment in Developing Contries."** Finance and Development 36, no.1 (March 1999), pp.43-37

Markusen, J. R. and J. R. Melvin. 1989. **"The Theory of International Trad"**

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ปริมาณการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยในประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน

พันล้านเหรียญ(ดอลลาห์สหรัฐ)

ปี	ประเทศกัมพูชา	ประเทศลาว	ประเทศพม่า	ประเทศเวียดนาม
1992	0	1.82	0	0
1993	0	0.57	0	0
1994	0	15.7	0	0
1995	0	5.6	32.4	55
1996	0	78.8	42.6	37
1997	0	6.3	32	105.4
1998	0	26.3	58	51
1999	1.45	19.6	9.6	10.6
2000	2.31	8.6	3	13.2
2001	0.35	1.5	6	45.2
2002	0.24	1.8	0	11.4
2003	1.53	3.6	0	30.11
2004	6	1.05	3.52	12.39
2005	37.9	6.55	0	11.6

ที่มา : สำนักเอเชีย กรมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ตารางผนวกที่ 2 Regression ประเทศกัมพูชา

Dependent Variable: FDI
Method: Least Squares
Date: 04/19/08 Time: 14:16
Sample: 1992 2005
Included observations: 14

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-23.80321	10.65478	-2.234041	0.0524
LOG(FDI)	0.281832	0.220869	1.276013	0.2339
LOG(DUM)	0.672237	0.876062	0.767340	0.4625
LOG(GDP)	3.821935	1.924085	1.986365	0.0783
LOG(POP)	0.403266	3.881600	0.103892	0.9195

R-squared	0.491257	Mean dependent var	0.327418
Adjusted R-squared	0.265149	S.D. dependent var	1.211519
S.E. of regression	1.038556	Akaike info criterion	3.185993
Sum squared resid	9.707390	Schwarz criterion	3.414228
Log likelihood	-17.30195	F-statistic	2.172663
Durbin-Watson stat	1.005868	Prob(F-statistic)	0.153404

ที่มา: จากการวิเคราะห์ (2550)

ตารางผนวกที่ 3 Regression ประเทศลาว

Dependent Variable: LOG(FDI)
Method: Least Squares
Date: 04/19/08 Time: 15:53
Sample (adjusted): 1997 2002
Included observations: 6 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
LOG(GDP)	4.341977	1.530425	2.837105	0.1050
INF	0.015436	0.004188	3.685977	0.0664
POP	-7.830007	3.249005	-2.409971	0.1375
LOG(ER)	1.965457	1.047534	1.876270	0.2014

R-squared	0.923875	Mean dependent var	1.871777
Adjusted R-squared	0.809688	S.D. dependent var	1.187448
S.E. of regression	0.518022	Akaike info criterion	1.757121
Sum squared resid	0.536693	Schwarz criterion	1.618294
Log likelihood	-1.271364	Durbin-Watson stat	3.427136

ที่มา: จากการวิเคราะห์ (2550)

ตารางผนวกที่ 4 Regression ประเทศพม่า

b. Dependent Variable: FDI

ANOVA[b]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2678.866	7	382.695	4.120	.052[a]
	Residual	557.340	6	92.890		
	Total	3236.206	13			

a. Predictors: (Constant), dum, Im, Ex, Inf, Cb, Gdp, Pop

b. Dependent Variable: FDI

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.
1	(Constant)	-631.764	208.110		-3.036	.023
	Ex	-.011	.007	-.588	-1.727	.135
	Im	.002	.001	.472	1.437	.201
	Inf	-.992	.366	-1.174	-2.710	.035
	Gdp	-.978	.299	-3.028	-3.270	.017
	Pop	16.649	5.171	4.514	3.220	.018
	Cb	.362	1.117	.129	.324	.757
	dum	-48.704	13.404	-1.121	-3.634	.011

a. Dependent Variable: FDI

ที่มา: จากการวิเคราะห์ (2550)

ตารางผนวกที่ 5 Regression ประเทศเวียดนาม

Dependent Variable: FDI
Method: Least Squares
Date: 04/19/08 Time: 15:41
Sample: 1992 2005
Included observations: 14

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	26.60002	20.43343	1.301789	0.2222
EX	-0.000293	0.004143	-0.070772	0.9450
GDP	-0.140118	0.084281	-1.662518	0.1274
DUM	67.96707	25.12609	2.705040	0.0221

R-squared	0.448892	Mean dependent var	27.35000
Adjusted R-squared	0.283560	S.D. dependent var	29.46462
S.E. of regression	24.93967	Akaike info criterion	9.505753
Sum squared resid	6219.872	Schwarz criterion	9.688341
Log likelihood	-62.54027	F-statistic	2.715092
Durbin-Watson stat	2.011906	Prob(F-statistic)	0.100954

ที่มา: จากการวิเคราะห์ (2550)

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวกิตติยา ขินแก้ว
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พ.ศ. 2548